21

1976

MART

1 MAYIS
BİRLİK
MÜCADELE
DAYANIŞMA

DİSK

TÜRKİYE
DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK YAYINI

OKURLARIMIZA

5. Genel Kurul kararlarının ışığında yeniden yayın hayatına giren Konfederasyonumuzun aylık yayın organı olan dergimize gösterilen ilgi, gün be gün artıyor. Her ay ortalama 500 artan abone sayısı DİSK DERGİSİ'nin etkinliğini ve benimsendiğini ortaya koymaktadır. Artan bu ilgi ve talebin önemini kavrıyor ve çabalarımızı daha ileri düzeylere ulaştırmak için yoğunlaştırıyoruz.

Konfederal düzeyde bir yayın organı olan DİSK DERGİSİ, Sendikalarımızın, üyelerimizin ve dostlarımızın düşünsel düzeydeki katkılarıyla, yapıcı eleştirileriyle zenginleşiyor, etkinliği artıyor.

Dergimize gösterilen bu ilginin tirajımızı da arttırdığını, bununsa yeni maddi kaynaklara olan gereksinimleri (ihtiyacı) acilleştirdiğini belirtelim.

Bütün bu gelişmelerden ötürü okuyucularımızdan dileklerimiz var:

1 — Dergimizin daha geniş çevrelerde yaygınlaşması için çabalarımızı devam ettirelim.

2 — Maddi desteğimizi arttıralım. İşyerlerinde, çevremizde bağış kampanyaları örgütleyelim. Özellikle **taahhüt edilen bağışlar** en kısa zamanda 20 096 814 veya sadece 96 814 No'lu posta çeki numarasına yatırılmalı, bize ulaştırılmalıdır. Bundan böyle **DİSK DERGİSİ'ni izlemek isteyen okurlarımızın söz verdikleri bağışları kesin olarak gerçekleştirmeleri gerekiyor.**

3 — Dergimizi izleyen tüm kuruluşların, eğer varsa çeşitli yayınlarını sürekli olarak DİSK'e yollamalarında sayısız yararlar vardır.

4 — Adres değişikliği anında bildirilmelidir.

Dostça selâmlarımızla,
DİSK, Basın Yayın ve
Tanıtma Dairesi

21

1976
MART

DİSK

İÇİNDEKİLER — SAYFA

Sahibi: Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına, Genel Başkan: KEMAL TÜRKLER ● Yazı İşleri Müdürü: Erhan Gömüç ● İdare Yeri: DİSK, Merter Sitesi, Sendikalar Binası, Aksaray/İSTANBUL ● Telefon: 25 89 68 ● Gönderilen yazı, resim vb. yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez ● Bağışlar için posta Çeki No: 20 096 814 ● Dizgi: Alfabe Matbaası/27 97 49 ● Baskı: Öz - Akın Matbaası ● Film ve Montaj: Modern Röprödüksiyon/27 87 04 ● Kapak ve Karikatür: Tan ORAL ● Desenler: Orhan TAYLAN ● Son baskı tarihi: 14. 4. 1976

BAŞYAZI

Bazı günler vardır. Unutulmaz. Kalıcıdırlar. Yaşlılık nedir bilmezler. Geçen zamanla beraber gelişirler. Saat ve takvim durmaz onlar için. Süreç içinde gelişimleri süreklidir. Milyonlar onlarla birlikte yaşarlar, fakat ölüm bu günler için değildir. Yeryüzündeki her değişimin izini taşırlar. Böylece durmadan zenginleşirler. Öldürmek, yok etmek isteyen yaşlanır, zamanı gelince kendisi ölür. Oysa, bu günler, kendilerine yönelen her saldırıyı, her ölümcül tehdidi karşılarlar. Bir yıl sonra, aynı gün, daha bir gürbüz, daha bir deneyli ve kök budak salmış olarak yayılırlar. Ölmezlikleri, bu günleri doğuran toplumsal nedenlerdir. Onların gücü, kendilerini yaratanların gücünden ve ölmezliğinden kaynaklanır. Her isteyen böyle bir gün yaratamaz. Dünyanın hemen her ülkesinde yaşaması ve coşkuyla yaşanması için, böylesi bir günün sınırlar ötesine taşan ve büyüyen bir anlamı olması gerekir. Yüz milyonlarca insanın sahip çıkması için, yüz milyonların yaşamında sarsılmaz bir yeri olmalıdır. İnsanlığın ezici çoğunluğunun kutlaması için, çeşitli uluslardan geniş kitleleri ortak bir amaç etrafında birleştirici bir temeli olmalıdır. Biz söz vardır: iyiler kalır, kötüler gider.

1 MAYIS, tüm bu özelliklere sahip bir gündür. Her yılın 1 MAYISI'nda, birbirlerini tanımayan, beş kıtadan, yüzlerce ülkenin milyonları, aynı anda aynı özlemi dile getirirler. Bu özlem etrafında birleşirler ve gerçekleşmesi için mücadeleye yemin ederler. Her 1 Mayıs'da haykırılan sloganlar sınır tanımaz. Böylesine birleştirici, harekete geçirici bir gücü olan 1 Mayıs, dünya işçi sınıfının, yüz milyonlarca emekçinin birlik, mücadele-dayanışma günü olarak uluslararası bir özelliğe sahiptir.

Bu denli kalıcı ve durmadan gelişen bir gün olarak 1 Mayıs'ı doğuran toplumsal nedenler nelerdir?

1 Mayıs'ın temeline işçi mücadelesi ve kanı, sermayenin zulmü vardır. 19 uncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren kapitalizm hızlı bir gelişme süreci içine girmiştir. Amerika'da tekeller ortaya çıkmaktadır. İlerleyen tekniğin hızlandırdığı bu gelişme, sömürüyü aşırılaştırmakta ve geniş emekçi kitleleri insanlık dışı koşullarda çalışmaya ve yaşamaya zorlamaktadır. Grev ve çeşitli işçi direnişleri, kiralık grev kırıcıları ve polis ajanları, Silâhlı jandarma birlikleri tarafından ezilmektedir. Kadınlar ve çocuklar dahil işçi sınıfı son derece ağır ve kötü koşullarda, sadaka ücretlerle çalışmak zorunda bırakılmışlardır. Günlük çalışma süresi 15, kimi işyerlerinde 20 saate varmaktadır. Karşı koyanlar açlığa atılmakta ve boşalan bir işe bin kişi koşmaktadır.

Burjuvazi «Ekmek ve suyla yaşamayan bir insan zaten yaşamaya lâyık değildir» derken, kârını alabildiğine arttırmakta ve siyasal iktidarını güçlendirmektedir.

Ekonomik gelişme adı altında kârını aşırılaştırarak, egemenliğini sağlamlaştıran burjuvaziye karşı girişilen direnişler yaygınlaşmaktadır. O dönemin işçi hareketinin başta gelen ekonomik-toplumsal istemleri arasında iş sürecinin kısaltılması ve ücretlerin yükseltilmesi bulunmaktadır. Avrupa ve Amerika'da kapitalizmin hızlı gelişiminin doğurduğu yıkıcı sonuçlar sınıflararası çatışmayı şiddetlendirmiştir.

Daha önceleri dağınık olarak istenen SEKİZ SAATLİK İŞ GÜNÜ İÇİN 1 MAYIS 1886 günü Amerika'da 600.000 işçi GENEL GREVE gider. 4 Mayıs'ta Şikagoda burjuvazinin silâhlı katliamı uç noktasına ulaşır. Ajanların, provokatörlerin, profesyonel grev kırıcılarının kışkırtması sonucu polis birçok işçiyi öldürür, yaralar ve tutuklar. Aralarında **«Uluslararası İşçi Cemiyeti»** (Enternasyonal)'in üyesi işçi önderi Parsons'un da bulunduğu, dört yürekli militan 11 Kasım 1887 günü **tekellerin emriyle** asılır.

Bu arada, tüm kapitalist ülkelerde geniş işçi ve emekçi kitleler Amerika'da gelişen olayları yakından izlemektedirler. Kavradıkları ve açıkça beliren iki gerçek vardır: **Birnicisi,** haklı ve ortak bir istem için yüzbinler bir araya gelerek, işçi sınıfının gücünü ortaya koymuşlardır. **İkincisi,** en acil bir isteme bile silâhla saldıran bir sınıfa karşı, en küçük bir istem mücadelesi de sınıflar sa-

vaşının ayrılmaz bir parçasıdır. **Kazanımlar,** ancak, örgütlenerek **birlik içinde mücadeleyle koparılır.**

Daha 1864'lerde Enternasyonal'in attığı temel üzerinde, işçi sınıfının ulusal ve uluslararası birlik ve dayanışması yükselmeye başlamıştır. Tüm kapitalist ülkeler işçileri bir yandan SEKİZ SAATLİK İŞ GÜNÜ istemine sarılırken, aynı anda da tekellerin idama mahküm ettiği sınıf kardeşlerini kurtarmak için protesto gösterileri, direnişler düzenlerler. Artık Fransız, Amerikan, İngiliz, Alman, Holanda, Rus...... işçilerinin 8 saatlik işgünü istemi, bu istemin ve ülkelerin sınırlarını aşarak, uluslararası bir nitelik kazanmış ve çoğu yerde hızla kapitalizme karşı mücadeleyle birleşmeye başlamıştır.

Fransız devrimcilerinin isteği üzerine 14-21 Temmuz 1889 tarihinde Pariste toplanan Enternasyonal, 1 Mayısın dünya işçilerinin dayanışmasını anlatan bir gün olmasına karar veriyordu. **1 Mayıs 1890'da, dünyada ilk kez, «insanlık tarihi, birlikte hareket etmek için güçlerini birleştiren, aynı karara uyan, aynı iradeyle hareket eden, aynı düşünce etrafında birleşmiş olan bütün dünya proleterlerinin gösterisine tanık oldu.»**

O tarihten itibaren kutlanan her 1 Mayıs, bir öncesine göre daha güçlü ve daha zengindir. Çünkü, kapitalizme karşı sömürüyü sınırlama ve sömürüyü ortadan kaldırma mücadelesinde yeni kazanımlar ve deneyler elde eden işçi sınıfının gelişmesine uygun olarak 1 Mayıslar da gelişiyordu. **İşte bu yüzden, 1 Mayıslar, yeryüzündeki her değişimin izini taşırlar.**

Dünyanın ayrılmaz bir parçası ülkemizde de bu böyle olmuştur. İlk **kitlesel** 1 Mayıslar, emperyalist askerî işgal altındaki Türkiye'de kutlanmıştır. 1921, 1922 yıllarının 1 Mayıslarında işçiler, emekçiler öncü örgütlerinin çağrısına cevap vermiş ve bu büyük günü cephede, cephe gerisinde ve işgal altındaki kentlerde gösteriler düzenleyerek kutlamışlardır. Ulusal kurtuluş savaşının en sıcak ve ölümcül dönemlerinde işçiler, istasyon duvarlarına **«Bütün ülkelerin işçileri, birleşin»** sloganını yazarak, uluslararası işçi dayanışmasını dile getirmişlerdir. Bu yüzden **ülkemizde ilk kitlesel 1 Mayıslarda ulusal bağımsızlık ve sınıf savaşları içiçeydi.** İşçi sınıfı, bir yandan işgalci emperyalist ordulara karşı savaşa atılırken, aynı anda emekçi halkın insanca yaşayacağı, sömürüsüz, bağımsız, demokratik ve özgür bir Türkiye için mücadele ediyordu.

Ulusal kurtuluş zaferinin kazanımları üzerine oturan burjuvazi kendi iktidarını kurmak ve sağlamlaştırmak için emekçi halka saldırmakta gecikmedi. Toplumsal kurtuluş mücadelesini önlemek için zora ve teröre başvurdu. Dünya işçilerinin birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kutlanan 1 Mayıs, 1925 yılında, işte bu yüzden, amacından saptırıldı ve «Bahar ve Çiçek Bayramı» olarak ilân edildi. Daha sonraları çıkarılan anti-demokratik yasalar hep işçi hareketine karşıydı. Sermaye birikimini hızlandırıp, kapitalist yoldan kalkınmayı gerçekleştirmek için, burjuvazi her şeyi yapmaya hazırdı. Fakat, tüm dünya işçi sınıfının sahip çıktığı, her ülkede derin kökleri olan 1 Mayısın kutlanmasını hiç bir güç engelleyemezdi. Nitekim öyle oldu. **Burjuvazi ve 24 Temmuz işçi bayramı ilân eden Türk-İş, 1 Mayıs'ı boğamadılar.**

56 yıl sonra ilk kez DİSK 1 Mayıs'ı **kitlesel** bir şekilde kutlamaya hazırlanıyor. Zulüm ve terör **bugün de** elinde silâh kol geziyor. Anti-demokratik yasalar, 141 ve 142 **bugün de** var. Resmi takvime göre 1 Mayıs **bugün de** «Bahar ve Çiçek Bayramı». **Fakat, bugün işçi sınıfımız kitleler halinde 1 Mayış'ı uluslararası işçi günü olarak kutlayacak.** Niye dün değil de, bugün? Değişen ne?

Dünden bugüne işçi sınıfı sayıca büyüdü. Dışa bağlı ve montaj da olsa sanayinin gelişmesi, işçi sınıfının etkinliğini arttırdı. En azından 56 yıldır devam eden sosyalist hareket 1960 lardan sonra hızlandı. 1967'de DİSK kurularak, Amerikan tipi sınıf uzlaşmacılığı yapan Türk-İş tekeline set çekildi. Kapitalist sistemin dünya çapındaki buhranı, her şeyden önce, Türkiye gibi ekonomisi dışa bağımlı ülkelerdeki geleneksel bunalımı derinleştirdi. Kapitalist yoldan kalkınma modelinin açmazı (çıkmazı) daha geniş kitleler tarafından kavrandı. Artan ekonomik ve toplumsal hoşnutsuzluğa cevap veremeyen tekelci-burjuvazinin «sıkıyönetimsiz sıkıyönetim» zılgıdı, geniş kitlelerin siyasal uyanışını hızlandırdı. Tekelci sermayenin siyasal iktidarı gerilerken demokrasi, özgürlük güçleri ileri mevziler elde etti. 1967'de 30.000 lik DİSK, bugün demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını savunan 400.000 lik büyük bir güç oldu.

Bu arada, dünyanın üçte birinde kapitalizm tarihin çöplüğüne atıldı, sosyalizm kuruldu. Ulusal kurtuluş zaferleri emperyalizmin soygun ve yağma alanlarını sınırladı. İleri derecede gelişmiş kapitalist ülkelerdeki örgütlü işçi hareketinin kazanımları, kapitalist sistemin buhranını derinleştirirken, demokratik iktidar alternatifi ortaya koydu.

Türkiye ve dünyada emekçi halkların bu üçlü mücadelesi siyasal güçler dengesinin bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm lehine değiştirdi. Türkiye işçi sınıfına 1976 da 1 Mayıs'ı kutlama olanağını veren de işte bu güçler dengesinin kapitalizm ve emperyalizm aleyhine değişmesidir.

1 Mayıs günü, Türkiye işçi sınıfı, MC'de somutlanan faşizan tehlikesine karşı ilerici, emekçiden yana, demokratik ve ulusal bir hükümet isteğini haykıracaktır.

1 Mayıs günü, DİSK'in öncülüğünü yaptığı işçi sınıfımız, sömürüsüz ve baskısız bir toplum özlemi için gücünü ortaya koyacaktır.

1 Mayıs günü, geniş işçi kitleleri, dünya işçi sınıfı ve halklarıyla birliğini ve dayanışmasını dile getirirken, Şili'de, İspanya'da, Brezilya'da ve başka ülkelerde demokrasi ve özgürlük isteyen emekçi kardeşlerine omuz verecektir.

BARIŞ İÇİN MÜCADELE EMPERYALİZM İLE MÜCADELENİN AYRILMAZ BİR PARÇASIDIR !

İnsan hayatının ve üretici güçlerin yok edilmesi demek olan savaş, emperyalist, politikanın bir sonucudur. İşçi sınıfı öğretisi, savaşların bir baskı ve sömürü düzeni olan kapitalizmin varlığından ve egemenliğinden kaynaklandığını kanıtlamıştır...

ABD Cumhurbaşkanı Ford geçenlerde verdiği bir demeçte, resmi belgelerde «detant» (yumuşama) sözcüğünün kullanımını yasakladığını açıkladı. Dünyanın en büyük emperyalist ülkesinin başkanının bir sözcükten onu yasaklayacak kadar korkması garip gibi görünüyor. Ama gerçekte Ford'u ürküten «detant» sözcüğü değil, her geçen gün daha büyük yığınlarca benimsenen ve desteklenen yumuşama, değişik toplumsal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşaması ilkesidir.

2. Dünya Savaşı'nın ardından emperyalistler tarihin çarkını geri çevirmek, büyük anti-faşist savaşın olumlu sonuçlarını yoketmek, ulusal kurtuluş savaşlarını bastırmak ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketini sindirmek çabası içinde hayali bir «soğuk savaş» tehlikesi uydurmuşlar, sözde de nedenle ulusal düzeyde ağır bir baskı yönetimi uygularken, uluslararası alanda da NATO, CENTO, CEATO gibi askeri saldırganlık blokları oluşturmuşlardı. Emperyalistler, ülkeleri gitgide hızlanan bir silahlanma yarışı içine itmişler, böylece bir yandan sömürülerini sürdürürken, öte yandan da sürekli bunalımlarla sarsılan ekonomilerini silah satışlarıyla desteklemeye çalışmışlardır. Onların bu sinsi eylemleri Kore'den Berlin'e Küba'dan Vietnam'a, Kongo'dan Cezair'e, Angola'ya, Orta Doğu'ya kadar yeryüzünün pekçok kesiminde çeşitli saldırganlık olayları, yerel savaşlar ,askeri komplolar ve kışkırtmalarla kendini duyurmuştur.

Ama artık 1970'lerde, sosyalist ülkelerin başını çektiği barışsever güçlerin yıllar süren kararlı savaşımı sonucu emperyalistlerin bu kanlı oyunları açığa çıkmış bulunuyor.

İnsan hayatının ve üretici güçlerin yokedilmesi demek olan savaş, emperyalist politikanın bir sonucudur. İşçi sınıfı öğretisi, savaşların bir baskı ve sömürü düzeni olan kapitalizmin varlığından ve egemenliğinden kaynaklandığını kanıtlamıştır. İşte bu nedenle, saldırgan militarist plânları bozmak, emperyalizme darbe indirmek demektir. Ford'un korkusunun kaynağı da burada yatmaktadır.

Günümüzde insanlığın ebedi umudu «yeryüzünde sürekli ve kalıcı bir barış» ın sağlanmasının artık hayal olmaktan çıkması, savaşların gerçek nedenlerinin sergilenmesi, ilerici ve demokratik güçlerin büyük bir zaferidir.

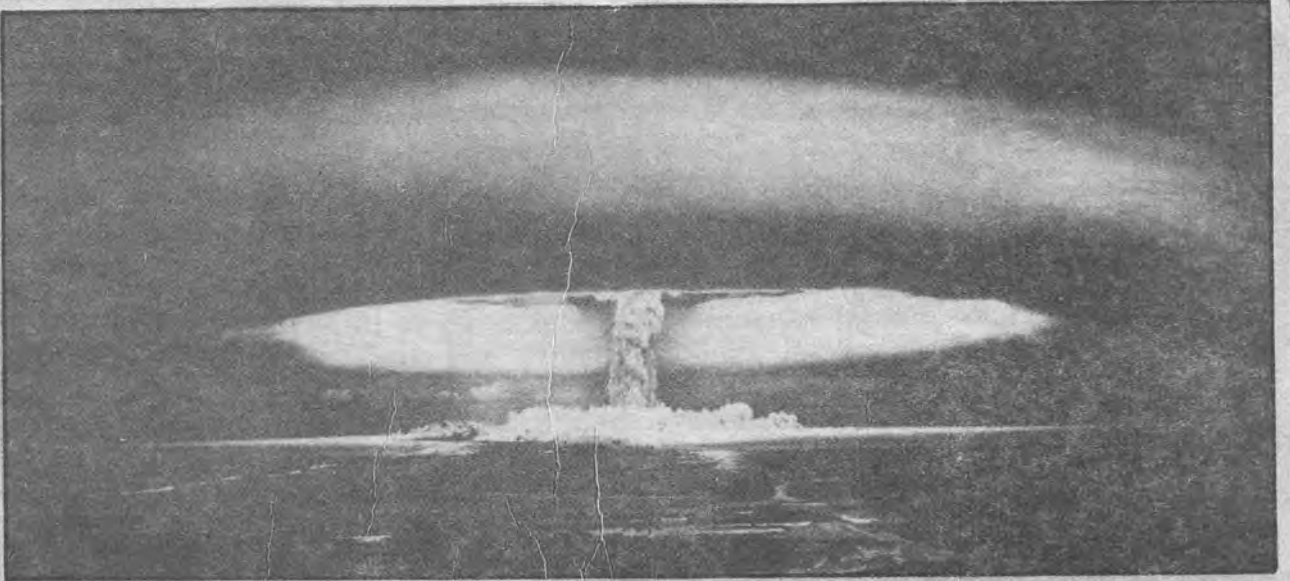
Sosyalistler her zaman, insanın ve toplumun kurtuluşu için gerekli koşulların yaratılmasında, insanlığın savaşın acılarından kurtarılmasının önemli bir yeri olduğu görüşünü savunmuşlardır.

1. Enternasyonal Açılış Bildirisinde, savaşı ortadan kaldırmayı amaçlayan bir dış politika için mücadelenin, «emekçi sınıfların kurtuluşu için genel mücadelenin bir parçasını oluşturduğunu», belirtmişti.

Bugün bu mücadeleye gitgide daha büyük yığınlar katılıyor. Çünkü barış içinde birarada yaşama ilkesini savunmak, yeryüzündeki milyarlarca insan için en değerli şey olan yaşama hakkı için savaşmak, bütün halkların toplumsal ilerlemesinde gerekli uluslararası koşulların yaratılması için savaşmak demektir.

Barış içinde birarada yaşama politikası aynı zamanda dünya sahnesinde objektif olarak varolan sosyalizm ve kapitalizm arasındaki sınıf mücadelesinin bir belirtisidir. Sosyalist ülkeler, değişik toplumsal sistemlere sahip ülkeler arasındaki ilişkilerde bu politika-

Silâhlanma yarışı, insanlığın pek çok hayati sorununun çözümlenmesinde kullanılabilecek büyük maddi ve manevi kaynakları yutmaktadır.

KAÇ OKUL, KAÇ HASTANE ve KONUT?

nın egemen olmasına büyük önem vermektedirler. Bu politikanın amacı, çökmekte olan bir toplumsal düzenle geleceğin toplumsal düzeni arasındaki kaçınılmaz mücadeleyi savaşa başvurmadan ve her ülkenin egemenliğine ve sınırlarının dokunulmazlığına saygı göstererek sürdürmektir. Barış ortamında sosyalizmin yararları tümüyle belirginleşirken, emperyalizmin tarihi kaderi milyonlarca kişi tarafından daha iyi görülebilmektedir.

Yumuşama ortamının sonuçları, sosyalist ülkelerin izlediği dış politikanın toplumsal ilerleme yasalarının işleyişine yeni bir güç kattığını ve anti-emperyalist hareketin kapsamını genişlettiğini göstermektedir. Barış içinde birarada yaşama politikası, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme savaşımı için bir engel değildir. Tersine bu savaşımın gelişmesi için gerekli koşulları yaratmaktadır.

Barış içinde birarada yaşamanın kapitalizmi ülke içindeki toplumsal huzursuzluktan koruyacağını, yani «sınıflar arasında barışı» getireceğini sananlar yanılıyorlar. Devrimci sürecin gelişmesi kaçınılmazdır, çünkü bu süreç emperyalizmin sosyal ve ekonomik temelinden gelişmektedir. «Devrimlerin isteğe göre yada anlaşmayla yapılamayacağı» söylenmiştir. Aynı şekilde devrimler, sınıf mücadelesi ve kurtuluş hareketleri istenildiği zaman yada anlaşmalarla sona erdirilemez. Yeryüzünde hiçbir güç toplumsal yaşamın yenileşme sürecini geri döndüremez. Sömürü olduğu sürece insanlar emeğin kurtuluşu için savaşımı sürdürecekler, saldırı olduğu sürece insanlar buna karşı direnecekler-dir.

Barış içinde birarada yaşama politikası sonucunda, kapitalist ülkelerdeki koşullar, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin daha iyi bir yaşam düzeyi ve daha geniş demokratik haklar mücadelesi için, ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme hareketlerinin başarısı için daha uygun bir duruma gelmektedir. Avrupa'da faşizmin kökünün kazınmakta olması, Gine-Bisau, Mozambik ve Angola halklarının zaferleri bir rastlantı değil, uluslararası gerilimin yumuşaması sonucudur.

Ama günümüzde barışsever güçlere düşen daha pekçok görev var. Bunlardan birisi, emperyalistlerce kışkırtılan bölgesel çatışma alanlarını gidermek, Orta-Doğu ve Kıbrıs gibi sorunlara, siyasi görüşmeler yoluyla çözüm bulunmasını sağlamaktır.

Gene bugün en önemli görevlerden biri de, siyasi alandaki yumuşamayı askeri yumuşamayla tamamlamaktır. Bilimsel ve teknik gelişmelerin savaş araçları üstündeki etkisi gözönüne alınınca, bu alanda kesin adımların atılması gereği daha da belirginleşmektedir. Silahlanma yarışı, insanlığın pekçok hayati sorununun çözümlenmesinde kullanılabilecek büyük maddi ve manevi kaynakları yutmaktadır. Barış mücadelesindeki ana görevlerden biri böylesi büyük değerlerin bu şekilde ziyan edilmesini önlemektir. Stratejik silahların sınırlandırılması görüşmelerinin ve Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Konferansının en kısa zamanda toplanması çabalarının önemi de işte buradadır.

Barış için mücadele, emperyalizme karşı mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Barış mücadelesinin kazanımları, bugün artık bir dünya savaşının, toplumsal nedenleri ortadan kalkmamış bile olsa, önlenebileceğini göstermiştir. Bu amaçla uluslararası işçi sınıfının ve diğer anti-emperyalist güçlerin birliği başlıca önkoşuldur.

Sömürü olduğu sürece insanlar emeğin kurtuluşu için savaşını sürdürecekler, saldırı olduğu sürece insanlar buna karşı direneceklerdir.

işçi sınıfı ve 12 mart

faşizmin karanlığını yaralım!

12 Mart rejimi diye anılan dönem 1973'de belki kapanmıştır. Ancak o günlerin kesin yenilgisi geniş yığınların, işçi sınıfı öncülüğünde seferber edilmesi ve kitle eylemlerinin örgütlenmesiyle olanaklıdır. Bu yolda en önemli sorun işçi sınıfının birliğini sağlamaktır.

12 Mart'ın beşinci yıldönümünde değerlendirmeler yapıldı, çeşitli gazetelerde anılar yazıldı. Daha da yazılacak herhalde. 12 Mart'ın karanlıkta kalmış yönleri yavaş yavaş açığa çıkacak. Açığa çıkacak olanlar hep ayrıntı. Bu, baş rollerde oynayanların davranışlarını daha iyi anlamamıza yarayacak o kadar.

12 Mart muhtırası ile 1971'de ülkemizin içine itildiği dönemin niteliği, kime ne getirdiği, kime karşı tezgâhlandığı meydandadır.

12 MART MUHTIRASINDAN ÖNCE

1961 Anayasası, ülkemizde demokratik ortama açılan perdenin aralanmasını sağlamıştı.

1961 Anayasasının getirdiği sınırlı, ama 1961 öncesine göre ileri temel hak ve özgürlüklere, egemen sermaye sınıflarının saygı göstermesi kuşkusuz beklenemezdi. Yine demokratik kazanımlara işçi sınıfı ve emekçi halk sahip çıktı.

İşçi sınıfı, 1963'de elde ettiği grev hakkını hemen kullanmaya girişti. Emekçilerin toplumsal uyanışı hızlandı. 1967'de, devrimci sendikacılığın temsilcisi DİSK kuruldu. Sendikal harekette sınıf uzlaşmacılığı görüşleri gerilemeye başladı. Sınıf mücadelesi şiddetleniyor, işçi hareketleri yoğunlaşıyordu. 15-16 Haziran 1970 Büyük Direnişi, mücadelenin ulaştığı doruk noktalarından biri oldu.

1960-1971 yılları arasında, gerici sermaye iktidarları, bir yandan ulusal bağımsızlığımızı iyice ayaklar altına alıyorlar, öte yandan, izledikleri ekonomik politikayla halkı sefaletin derinliklerine itiyorlardı. Egemen sermaye çevreleri arasındaki çıkar çatışmaları şiddetleniyor, uluslararası büyük sermaye ile ortak bir avuç tekelci kapitalist, ülke ekonomisi üstündeki egemenliğini pekiştiriyordu.

İşveren sınıfına azami kâr sağlama temeline dayanan siyaset yüzünden işsizlik ve pahalılık artıyor, enflasyon hızı durmadan yükseliyordu. 12 Mart 1971'e yaklaşırken ekonomik bunalım en üst düzeylere varıyor, egemen güçlerin kendi iç çekişmeleri ve emekçi halkın kabaran hoşnutsuzluğunun hızla örgütlü mücadeleye dönüşmesi nedeniyle siyasal bunalım derinleşiyordu.

Sermaye sınıfı ve onun iktidarı, işçi sınıfının yükselen mücadelesini kösteklemek amacıyla her yönteme başvuruyordu. Bir yandan baskılar arttırılıyor, öte yandan kışkırtıcı ajanlar kullanılıyor, işçi sınıfı hareketini, daha bütünleşemeden bölmek için, sapık ve maceracı grup ve akımlar körüklene-

rek bir anarşi ortamı yaratılıyordu.

12 MART MUHTIRASI VE SONRASI

12 Mart muhtırası böyle bir ortamda verildi. İlk bakışta, muhtıra, 27 Mayıs 1960 hareketinin bir uzantısı izlenimini veriyor ve Anayasa'nın öngördüğü dönüşümlerin gerçekleştirilmesini istiyordu. Ancak muhtıranın içindeki sözcükler yanıltıcıydı. 12 Mart muhtırasının anlamı ve özü, onu izleyen faşist uygulamalarla açığa çıktı.

Aralarında ilerici, yurtsever genç subayların da bulunduğu geniş bir kadro Ordu'dan temizlendi.

Sıkıyönetim ilân edildi. Sıkıyönetim Mahkemeleri kuruldu. Düzmece davalar tezgahlandı.

Binlerce ilerici, demokrat, yurtsever, devrimci zindanlara atıldı. Çağdışı işkenceler altında inletildi. Öldürüldü.

En temel hak ve özgürlükler kısıtlandı, çiğnendi. Kitaplar yasaklandı, yakıldı.

Demokratik örgütler kapatıldı.

12 Mart muhtırasıyla açık bir baskı ve şiddet dönemi başladı. Uygulanan faşist baskıların temel hedefi işçi sınıfının mücadelesini kırmak ve tekelci sermayenin kesin egemenliğini kurmak idi.

12 Mart faşist baskı ve şiddet düzenini tezgâhlayanlar, sadece yerli gerici güçler değildi. Amerikan emperyalizmi, casusluk örgütü CİA, yerli tekelci sermaye ve örgütleri ortak hareket ettiler. Yerli ve yabancı, özgürlük düşmanı tüm güçler işbirliği içindeydiler. Büyük sermayenin ünlü siyasal temsilcilerinden Çağlayangil bile, isteyerek veya istemeyerek, bu gerçeği açıkladı. «12 Mart'ta büyük ölçüde CİA vardı» dedi ve ekledi: «Türkiye istihbaratı, İsrail istihbaratı ile, Amerikan istihbaratı ile, İran istihbaratı ile daimi ve organik münasebetler içindedir.»

12 MART: BÜYÜK SERMAYEYE DİKENSİZ SÖMÜRÜ BAHÇESİ

«Partilerüstü tarafsız ve güçlü» 12 Mart hükümetleri birbirini izledi. Bu hükümetlerin gücü sıkıyönetimdi. Hiç de tarafsız değillerdi.

10 Nisan 1971'de, «Uygulanmayan Anayasa'yı uygulayacağız» diyen Erim, tam 20 gün sonra «Bugünkü Anayasa'nın Türkiye için lüks» olduğunu ileri sürdü. Ve tekelci sermayenin siyasal sözcüsü Demirel'in, 1971'e değin bir türlü yapamadığı Anayasa değişiklikle-rini silahların gölgesinde gerçekleştirildi.

Halk oylamasıyla kabul edilen 1961 Anayasası kuşa çevrildi.

Dernekler Yasası, Toplantı ve Gösteri Yasası değiştirilerek, halkın zaten sınırlı olan örgütlenme ve eylem olanakları, daha da geriletildi.

Demirel, 12 Mart muhtırasından tam bir yıl sonra «Sıkıyönetimsiz idare için tedbir alınmalı» dedi. 15 gün sonra Erim «Devlet Güvenlik Mahkemeleri» kurulması için harekete geçti. Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasasıyla, sıkıyönetimsiz sıkıyönetim uygulamalarının hazırlıkları yapılıyordu.

Türk Ceza Yasasında yapılan değişiklerle yeni anti-demokratik maddeler getirildi.

12 Mart döneminde, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasıyla, işverenlerin vurgunlarını arttırma siyaseti **beraber** yürütüldü.

11 Ocak 1972'de, Sanayi Bakanı, Özel Sektörün Yatırımlarını Teşvik Yasası hazırlandığını açıkladı. Ve: «Özel Sektöre direktif veremeyiz, ancak teşvik edebiliriz» dedi. Doğru söyledi. Çünkü sanayi Bakanına, kendilerinin teşvik edilmesi direktifini veren işveren sınıfıydı.

Hükümetler hakkında, emekçi halkın güven oyunu soran olmadı. Ama, Odalar Birliği Başkanı, 12 Mart Hükümetlerine duyduğu güveni hemen duyurdu, 2. Erim hükümetine sermaye sınıfının şükranlarını sundu. (8 Şubat 1972)

Tekelci sermayenin kârları ve kredileri durmadan arttı. 1972 yılında, Türkiye'deki en büyük 100 sanayi şirketinin, 1 milyar 617 milyon TL. olan net kârları, 1973 yılında 3 milyar 299 milyon TL.'sına fırladı.

1971-1973 döneminde, özel sektöre banka kredileri iki katından fazla arttı. Merkez Bankası yağma edildi. Merkez Bankası'nın özel sektöre açtığı krediler 3 yıl içinde 10 katına yakın bir büyüme gösterdi. 1970'de 374 milyon TL. olan Merkez Bankası kredileri 1973'de 3 milyar 639 milyona çıktı.

Kısacası 12 Mart açık baskı ve şiddet düzeni büyük sermayeye yaradı. Reform tasarılarının sadece sözü edildi, o kadar! 12 Mart'ın «tarafsız ve güçlü» iktidarları balyoz harekatlarıyla, işkenceyle ilerici güçleri kıyıma giriştiler. Yaptıkları Anayasa ve yasa değişiklikleriyle, faşizmi, kurum olarak yerleştirmeye yöneldiler. Anti-emperyalist mücadelenin, halkımızın kovduğu Amerikan emperyalizminin 6. filosu yeniden limanlarımızı kirletmeye koyuldu... A.B.D.

Başkanı Nikson'un seçim kampanyası için yüz binlerce köylü ailesinin geçim kaynağı haşhaş ekimini yasakladılar. İşçi hareketleri yasaklandı.

İşverenler ise kârlarına kâr kattı.

Yani 12 Mart'ta büyük sermaye çevrelerine dikensiz sömürü bahçesi yaratıldı.

12 MART : İŞÇİ SINIFINA SEFALET ÇUKURU

Patronlar kârlarına kâr katarken, emekçilerin satın-alma gücü görülmedik derecede düştü.

9 Ocak 1972'deki 12 Mart hükümetinin Maliye Bakanı: «Hayat pahalılığı duracak, hatta 1972 sonunda ucuzluk bile olacaktı» dedi. Oysa, toptan eşya fiyatlarının 1971-1973 yılları arasındaki (yani 3 yıllık) artışı, 1963-1970 yılları arasındaki (yani 7 yıllık) artışın iki katından fazla oldu.

1971-1973 döneminde sanayi kesiminin gelir artışı % 31,3 oldu. Gerçek ücretler ise, değil artmak yerinde bile sayamadı. İşçilerin gerçek ücretleri 3 yıl içinde % 10.4 oranında düştü.

İşçi sınıfı 12 Mart döneminde **sadece** ekonomik bakımdan zarar görmedi. 12 Mart faşizminin temel hedefi, işçi sınıfının gittikçe güçlenen, örgütlenen mücadelesini kırmaktı.

Ocak 1972'deki Maliye Bakanı: **«Toplu sözleşmeleri zaptırapt altına alabilmek için hükümetimiz büyük gayretler sarfetmektedir»** diyordu. Gerçekten bu gayreti gösterdiler. Hangi yönde? Tabii ki toplu sözleşmeleri işveren sınıfının yararına sonuçlandıracak yönde.

Bir yandan grevler yasaklandı veya ertelendi, öte yandan işverenlere, lokavt uygulaması alanında sınırsız bir özgürlük tanındı.

1971-1973 döneminde grevlerin sayısı azaldığı halde, grev süreleri uzadı. 12 Mart hükümetleriyle işverenler elele, grevleri kırmak, işçileri güç koşullara itmek, sendikaları güçsüzleştirmek çabasında oldular.

12 Mart Başbakanlarından Sadi Irmak, sicilli bir işçi düşmanı olduğunu 1947'de, Çalışma Bakanı iken söylediği şu sözlerle ortaya koymuştu: «Hiç bir gerçek Türk işçisi bizden grev hakkını talep etmemiştir. Grevin bazı memleketlerde ne gibi maksatlara alet edilmekte olduğu meydandadır.»

DİSK Yöneticileri ve DİSK'e bağlı birçok sendikacı, görevli, militan işçi tutuklandı. Sıkıyönetimin ilanından iki gün sonra, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, sendikaların toplantı yapmalarını, hatta seminer çalışmalarını bile yasakladı. Uluslararası sendika toplantılarına katılacak DİSK temsilcilerine pasaport verilmedi. Dernekler yasasında yapılan değişikliklerle sendikal hak ve özgürlükler kısıtlandı.

12 Mart'ın amacı, işçi sınıfının örgütlerini baltalamak, ekonomik, demokratik ve siyasal mücadelede onu silahsız bırakarak, sermayenin açık sömürüsüne sunmak idi.

Ancak DİSK, o karanlık günlerde de direnmesini bildi. Faşizme karşı mücadelede geri durmadı. 12 Mart döneminden sonra da hızla gelişip, serpildi.

TÜRK-İŞ YÖNETİCİLERİN TAVRI

20 Mart 1971'de Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy: «Siyasal partilerin, Erim hükümetinin çalışmalarını desteklemeleri gerektiğini» söyledi.

Sıkıyönetimin ilânının ertesi günü Halil Tunç, basına yaptığı açıklamada: «Anayasa'nın işçiye sağladığı hak ve hürriyetlerin en ufak bir kısıntıya uğraması, işçi hareketinin çok sert tepkisi ile karşılaşacaktır. Bu sert tepki belki bir genel grev dahi olabilecektir» dedi.

Aradan 1,5 yılı aşkın bir süre geçti. Anti-demokratik, faşist baskılar tüm yoğunluğuyla sürüyor. Grevler 12 Mart hükümetleri tarafından ertelenirken, Halil Tunç 8 Aralık 1972'de Senato'da şöyle konuşuyor:

«İşçi haklarının kısıtlanması, yada demokratik rejime herhangi bir müdahalede bulunulması halinde, Türk işçileri gerekeni yapacaklardır. (...)

Böyle bir durum karşısında, Türkiye bir miting alanı haline dönecektir.

Ve böyle bir durum karşısında, işçiler, herhangi bir talimat almaya gerek duymadan genel greve gideceklerdir.»

Bu tavır, kuru sıkı atıp, işçi hakları yerle bir edilirken, **işçi hakları henüz kısıtlanmamış gibi göstermek değil de nedir?** Sermaye sınıfının dümen suyundaki Türk-İş yöneticilerinin **oyalama taktiğidir bu.**

Ancak, Türk-İş tabanındaki işçilerin, 12 Mart baskıları karşısında uyanmaları da hızlanmıştır. Mayıs 1973'teki Türk-İş 9. Genel Kurulu Çalışma raporunda yöneticiler: «12 Mart'tan sonra kurulan hükümetlerin tutumları, genellikle işçi hareketinin dolayısiyle büyük halk kitlelerinin çıkarlarıyla ters düşecek şekilde gelişmiştir» diye yazarak zevahiri kurtarmaya çabalarlar.

Bor'nun pazarı geçmiş, Türk-İş yöneticileri tarafından işçiler bir defa daha satılmıştır.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE DİSK EN ÖN SAFTA

12 Mart rejimi diye anılan dönem 1973'de belki kapanmıştır. Fakat anti-demokratik yasalar, Devlet Güvenlik Mahkemeleri yürürlüktedir. Hele son günlerde faşist saldırılar gittikçe yoğunlaşmaktadır. Uluslararası emperyalizmin, Amerikan petrol tekellerinin, çokuluslu İTT şirketlerinin, CİA'nın desteklediği faşist tırmanış içinde gençler, öğretmenler, ilericiler, işçiler silâhlı zorbalar tarafından kurşunlanmaktadır.

Tekelci sermayenin belli bir kesimi, sıkıyönetimli açık faşist düzene dönme arzusunu gizlememektedir.

Ancak, 12 Mart'ı yaşamış işçi sınıfımız bugün daha bilinçli, daha örgütlüdür.

Bağımsızlık, barış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesindeki demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütümüz DİSK, 12 Mart döneminden dersler çıkarmış, 5. Genel Kurulunda, faşizme karşı tüm ilerici ve demokratik güçlerin güç ve eylem birliğinin gerekliliğini vurgulamıştır.

Faşizme karşı mücadelede, işçi sınıfının birlik halinde olması en önemli sorundur. Faşizmi gerçekten geriletmek, ancak geniş yığınlarını seferber edilmesi, kitle eylemlerinin örgütlenmesiyle olanaklıdır.

5. Genel Kurul'da aldığımız faşizme karşı demokratik güç ve eylem birliği kararının, hayata geçirilmesi doğrultusunda önemli adımlar atılmış, İzmir ve İstanbul kitle eylemleri etkili olmuştur. Ancak, demokratik güç ve eylem birliği henüz özlenen düzeye ulaşamamıştır. Ortak istemler etrafında bir eylem programıyla, tüm ilerici ve demokratik güçlerin güç ve eylem birliği süreklilik kazanmalı, etkin ve yoğun kitle eylemleri hazırlanmalıdır.

12 Mart'ın karanlık günlerine dönüşü durdurmak ve faşist tırmanışa set çekmek için, demokrasinin en kararlı savunucusu olan işçi sınıfı ve onun demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK, faşizme karşı mücadeleyi bir üst düzeye çıkarma yolunda çalışmalarını yoğunlaştırmaktadır.

EKONOMİK MÜCADELE VE DEVRİMCİ SENDİKACILIK

fazla çalışmalar üzerine

TÜRKİYEDE işçi sınıfının demokrasi, barış, bağımsızlık ve toplumsal ilerleme yolundaki mücadelesi güçlendikçe, ekonomik mücadelenin yaygınlık ve derinlik kazandığı, işçilerin yaşama ve çalışma koşullarının her yönünü kapsayan somut ve güncel talepler demetinin ortaya çıktığı görülüyor. Herşeyden önemlisi; işçiler bu talepleri hayata geçirmek için eylem yolları ve yöntemleri arıyorlar. Seminerlerde, toplu sözleşme hazırlıklarında, yemek aralarında, otobüs servislerinde, her yerde bu konuları düşünerek, tartışarak içten kaynayan bir dinamizmin en bilinçli örneklerini veriyorlar. İşçilerin ekonomik ve demokratik sınıf örgütleri olarak devrimci sendikalar ve onların üst örgütü DİSK ise bu mücadele coşkunluğunu ve potansiyeli, bu gönüllü seferberliği en uygun zaman ve yerde, en etkin öneri, önlem, politika ve stratejilerle değerlendirmek ve yönlendirmektedirler.

Biz «Ekonomik Mücadele ve Devrimci Sendikacılık» yazı dizisinde bu talepleri kısaca inceleyerek aktif ve yaratıcı sendikal demokrasi ortamına bazı somut bilgi ve öneriler sağlamaya çalışıyoruz. Dizinin ikinci yazısı olarak bu ay «fazla çalışmayı» inceleyeceğiz. Dizinin ilk yazısı ,bilindiği gibi, dergimizin geçen sayısında yayınlanan ücret artışı sistemleri ile ilgiliydi.

«FAZLA ÇALIŞMA» NEDİR?

İşçi sınıfının çalışma süresinin kısaltılmasına yönelik mücadelesi son yüzyıl içinde büyük aşamalar kaydetmiştir. Kapitalizm, sömürüsünü arttırmak için, işgününü azami ölçüde uzatmaya çalışırken, işçi sınıfı da sömürüyü engellemek için daha kısa iş günü için savaşmaktadır. Bu mücadelenin sonucu, sınıflar arasındaki güç dengesine ve işçi sınıfının bilinçli ve dirençli birliğine bağlı olmuş, her geçen on yıl, işçilerin daha kısa işgünü mücadelesinde yeni kazanımlar getirmiştir.

Günlük «normal» çalışma süresinin uzatılarak sömürü oranını (mutlak artı-değeri) arttırma olanağının kısıtlanması kapitalizmi «fazla çalışma» yöntemini uygulamaya yöneltmiştir. Fazla çalışma için zamlı ücret ödenerek, işçinin aşırı yıpranmasının karşılığı veriliyor izlenimi yaratılmak istenmektedir. Kapitalizmin, işçi sınıfının kazanımlarını geri almak bu kazanımları etkisiz kılmak için giriştiği sürekli çabaların bir biçimi olan fazla çalışmayı çok iyi incelemek ve sömürünün bu şekilde arttırılmasına kesin olarak karşı çıkmak zorundayız. Fazla çalışmalar engellenmedikçe çalışma süresinin kısaltılması kalıcı bir kazanım niteliğini koruyamıyacak ve sürekli olarak aşınacaktır. Bu yolda işçi sınıfının gündemine alması gereken öneri ve önlemleri incelemeden konunun tarihçesine kısaca göz atalım.

«FAZLA ÇALIŞMA»NIN DÜNÜ

«Zamana göre ücret» kavramı geçen yüzyılın ortalarında İngiltere'de yaygınlık kazandığında, işverenler kendilerini günde veya haftada **belirli bir çalışma süresine** bağlı saymıyorlardı. Çalışma sürelerinde bir düzenlilik yoktu. İşveren işçinin çalıştığı saat başına bir ücret ödüyor, ancak çalışma süresini kendi iş durumuna, keyfine, kaprisine göre ayarlıyordu. İşçileri bir gün 15 saat, başka bir gün 3 saat çalıştırıp ücreti bu saatlere göre hesaplıyordu. Çalışma saatleri genel uygulamanın çok üstünde olunca da ayrıca bir fazla çalışma ücreti ödememekteydi. 1860 yılında Londra'da inşaat işçileri işverenlerin saptadığı «keyfi çalışma saatleri» sistemine karşı çıktılar. İşçilerin «Normal» çalışma saatlerinin her gün için düzenli bir şekilde saptanması için verdikleri mücadele iş gününün yasal olarak sınırlanmasıyla sonuçlandı. Bu adım daha önceki sayılarımızda incelenen çalışma sürelerinin kısaltılması mücadelesinin başlangıcı oldu.

Günlük «normal» çalışma süresi saptandıktan sonra işçiler bir taraftan bu sürelerin kısaltılması için mücadele verirlerken bu sürenin üstündeki çalışmanın «fazla çalışma» sayılmasını ve bu çalışma karşılığının zamlı ödenmesini istemekteydiler. Bu istekler kısa dönemde ancak %10-15 düzeyinde gerçekleşti. O dönemde ve hatta bugün de kullanılan «normal» çalışma süresi kavramındaki «normal» kavramı esasında işçinin fiziki gereksinmelerini karşılamaları ve sosyal ve kültürel yönden kişiliklerini geliştirmeleri için gerekli zaman göz önüne alınarak saptanmış bir çalışma süresini ifade etmemekte, «düzenli» anlamını taşımaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde çalışma süresi binlerce yıl eski olan «çalışma süresi güneşin doğuşuyla başlar, batışıyla biter» kuralına göre saptanmaktaydı. Kölelik üretim biçiminden kalma bu kuralda «fazla çalışma» kavramına yer yoktu. Başka bir deyişle çalışmanın tamamı «fazla çalışma» niteliğindeydi.

1908 yılından sonra işçi sınıfının çalışma süresinin kısaltılması konusunda verdiği mücadele bu konunun bir yasa ile düzenlenmesini zorunlu kıldı. 1925 yılında komisyonlara sevkedilen ve ancak, 1936'da çıkarılan 3008 sayılı iş kanununda 48 saatlik haftalık çalışma süresi genel kural olarak getiriliyor, ancak çeşitli kısıtlamalarla bu kuralın etkinliği ve işlerliği yok ediliyordu. Bu durum Uluslararası Çalışma Örgütünce, ve Çalışma Bakanlığı Yüksek Hakem Kurulunca da belgelenmişti. Bu kanun fazla mesailerin % 25 ile 50 arasında zamlı ödenmesini öngörmekteydi. Ancak iş denetiminin bulunmayışı, devlet zabıtasının ise işçileri denetlemekle görevlendirilmesi, ve 5 ile 50 TL. arasında düşük para cezaları da bu kanunun fili uygulamasını imkânsız kılmıştı.

FAZLA ÇALIŞMANIN EKONOMİ-POLİTİĞİ - FAZLA ÇALIŞMA EŞİTTİR FAZLA SÖMÜRÜ

Kapitalist sömürünün, kölelik ve feodal üretim biçimindeki sömürüden farkı, gizlenmiş ve üstü örtülü olmasıdır. Fazla çalışma sistemindeki fazla sömürüyü açığa çıkarmak için vereceğimiz kısa örnekler, belki bir hukukçu veya doktor için ilk bakışta karmaşık görünecektir. Ancak çalışma gücü kaslarından zorla koparılan, evdeki çocuğundan, kitabından, sendikasındaki toplantıdan ayrı tutulmak istenen işçi bu kısa örnekleri çok iyi kavrayabilir.

Fazla çalışma artık emek süresini uzatmakta, sömürüyü arttırmaktadır.

Biz biliyoruz ki işgücünün değeri ve işçinin emeği sonucunda yaratılan değer birbirinden çok farklıdır. İşveren işgücünün karşılığını ücret olarak öder. Ancak işverenin, işgücünün tüketilmesinden elde ettiği değer, işçiye yaptığı ödemeden çok daha büyüktür.

İşçinin, kendi işgücünün değerinden fazla olarak yarattığı değer, işverenler tarafından el konan artıkdeğerdir. İşgücünün günlük değerinin 100.— TL. sı olduğunu varsayalım. İşçinin, saatte 50.— TL. lık bir değer yaratırsa günlük işgücü değeri 2 saatte üretilir. «Normal» çalışma süresi 8 saat ise, geride kalan 6 saatte işçi kendi işgücü değerinin 3 katı fazla bir değer yaratmaktadır. Bu örnekteki 2 saatlik süreye gerekli emek süresi, 6 saatlik süreye de artık emek süresi diyoruz. Artık emek süresindeki, işçinin karşılığı ödenmemiş emekleri artık değerin kaynağı olmaktadır.

Artık değerin yani sömürünün arttırılması için kapitalist iş gününü uzatma yolunu zorlayacaktır.

— İşgününün yasalarla saptanmış «normal» bir sınırı olduğu için «fazla çalışma» yolu ile işgününü fiilen uzatmayı amaç edinecek.

— Veya «normal» süre içinde iş yoğunluğunu arttırıp işçiyi daha fazla çalıştırmak isteyecektir ki burada da sonuç işgününün uzatılması ile aynıdır.

İkinci olanağı ayrı bir yazıda incelemek üzere fazla çalışma durumunu ele alalım. Yukarıda verdiğimiz ilk örnekte sömürü oranı =

$$\frac{\text{artık emek süresi (6 saat)}}{\text{gerekli emek süresi (2 saat)}} = \%\ 300\text{'dür.}$$

Günde 3 saatlik fazla çalışma yapıldığında bu saatlerin ücretinin de ayrıca ödendiğini gözönüne alırsak sömürü oranı % 300 olarak kalır. Ancak sömürü mutlak olarak artmıştır. «Normal» çalışmada işçinin ücreti 100.— TL. sı, işverenin el koyduğu artık-değerin karşılığı ise 3 katı yani 300.— TL. sıdır.

Net kâr = 300.— 100.— = 200.— TL. olur.

Fazla çalışma yapıldığında ise işçi 11 saatte 550.— TL. lık bir değer yaratacak, 11 saatlik ücreti ise 137.5 olacaktır. Artık-değerin karşılığından işgücünün karşılığını çıkarırsak 412,50 - 137,50 = net kâr 275 TL. ya çıkmaktadır. Bu şekilde sömürü mutlak olarak artmıştır.

Ancak işçilerin örgütsüz veya birliğinin istenen düzeyde olmadığı hallerde sömürünün mutlak olarak artışı sömürü oranında nisbi (göreceli) artışı ile beraber gider. Çünkü:

Bir işyerinde iş günü ne kadar uzunsa ücretler o derece düşüktür.

Bir yüzyıl önce en yetkin formülasyonu bulmuş bu ekonomik yasayı kanıtlamak kolaydır. Yukardaki örnekte işgücünün karşılığı olarak 100.— TL. sı alan işçinin, sendikal örgütü olmadığı ve işsizliğinde yaygın olduğu bir durumda bu işçiye işveren düşük ücret ödeyecektir. İşçi 72 lira gündelik 9 lira saat ücreti aldığında, eline günlük olarak geçen ücreti arttırmak için 3 saat fazla çalışma yapacak 9 x 11 = 99 lira alabilecektir. Bu durumda sömürü oranı da artacaktır. Çünkü 99 lira diğer işyerlerinde 2 saatlik gerekli emeğin karşılığı olmaktadır. O halde sömürü oranı

$$\frac{\text{artık emek süresi (9 saat)}}{\text{gerekli emek süresi (2 saat)}} = \%\ 450\text{ ye}$$

yükselecektir. Yukarıdaki yasayı tekrar «Ücretler düşük olduğu derecede iş günü uzar yani fazla çalışma eğilimi artar» şeklinde ele aldığımızda fazla çalışmaları dolayısı ile sömürüyü bir ölçüde engellemek için ücretlerin yükseltilmesi gereği ortaya çıkar. Teknolojik düzenin ve emeğin üretkenliğinin artmış olması durumunda fazla çalışmalar nisbi (göreceli) artı değeri daha da yüksek oranda arttıracaktır.

FAZLA ÇALIŞMANIN ZAMLI ÖDENMESİ SÖMÜRÜYÜ ENGELLEMEZ

Kanun fazla çalışma zammı için asgari olarak % 50 oranını öngörmüş olup, toplu sözleşmelerle bu oranı % 60, % 75 ve % 100'e çıkarılmaktadır.

Fazla çalışma % 100 olarak da saptansa işçi, işveren tarafından, günlük normal çalışmasından daha fazla sömürülmektedir. Bu durumu bir örnekle açıklayalım.

1 — Günde 48.— TL. saatte 600 kuruş alan bir işçiyi gözönüne alalım. İşyerinde fazla çalışma ücreti % 100 zamlı ödenmektedir.

2 — Bu işçinin saatte 4 tane oto kilidi üretmekte olduğunu varsayalım. 8 saatte 32 oto kilidi üretilir.

3 — Her oto kilidi başına düşen işçilik ücretini bulmak için 48 lirayı 32'ye böleriz ve 150 kuruşu buluruz.

4— Bu işyerinde sömürü oranının % 400 olduğu hesaplanmış olsun: Bu durumda meydana gelen toplam maliyet unsuru 5 paydan ibarettir. 1 payı işçinin diğer 4 payı işverenin olmaktadır.

5 — Bu durumda bu işçinin aldığı ücret 48.— İşverenin el koyduğu artı değer bunun 4 misli, olan 192.— TL. dır. Her ikisinin toplamı 240.— TL. eder.

6 — Günde 8 saat çalışan işçiden, işverenin sağladığı net kâr 192 TL. — 48 TL. = 144.— TL.

7 — Üç saat fazla çalışma yapan bir işçiyi ele alalım.

11 saat çalışmakla 4 × 11 = 44 oto kilidi üretir. Kilit başına düşen işçilik gideri 150 kuruştu, 44 × 150 kuruş = 66.— TL. eder.

8 — 66 liralık işçilik giderine karşı işverenin sağladığı kâr 4 × 66.— = 264.— TL. net kâr ise 264.- — 66.- = 198.— TL. sıdır.

9 — İşçi üç saatin ücretini % 100 zamlı alacaktır. 3 × 6.— TL. = 18.— TL.

10 — Üç saat fazla çalışma sonucunda işçinin yararı 18.— TL. işverenin net kârı
198—18 TL. = 180.— TL. sıdır.

11 — İşveren işçiyi 11 saat çalıştırmakla 18.— TL. zam ödemekte fakat kendisi 180—144 = 36 TL. iki kat kazançlı olmaktadır.

Görülüyorki ne oranda zamlı ödenirse ödensin fazla çalışmalarla iş günü uzatılmakta ve işveren işçiyi daha yoğun sömürmektedir.

Şimdi fazla çalışmalar konusunda Türkiye'deki uygulamayı inceleyelim.

FAZLA ÇALIŞMANIN BU GÜNÜ

Bugün yürülükte bulunan 1475 sayılı kanun fazla çalışmalar hakkında şu kuralları getirmiştir.

1 — Fazla mesai ücreti % 50 zamlı ödenir.

Buradaki ücret kavramı «çıplak» saat ücreti olduğu için işverenlerin yararına olmakta ,bugün için ücretin bir parçası olan ikramiye, yakacak ve izin ödeneği gibi sosyal yardımlar fazla çalışma zammında hesaba katılmamaktadır, böylece sömürü katmerlenmektedir.

Genellikle sendikasız olan küçük işyerlerinde «normal» çalışma süresi ölçüsü uygulanmadığı için fazla çalışmaların karşılığı ve zammı ödenmemektedir.

2 — Fazla çalışma süresi 3 saati, yılda 90 günü geçemez.

Fazla mesai kısıtlamasının diğer ülkelerde olduğu gibi haftada bir veya iki günden, yılda 90 gün olarak belirlenmesi fiili denetimi imkânsız kılmaktadır.

Yukarıdaki iki kurala uymayan işverene sadece 250.— TL. gibi hafif bir para cezası takdir edilmekte böylece bu hükümlerin uygulama gücü zayıflatılmaktadır.

3 — (Fazla saatlerde çalışmak için işçinin muvafakatının alınması gerekir) hükmü kanuna girmiş ancak uygulamada özellikle sendikasız işyerlerinde etkisiz kalmıştır. Çünkü işverene, işçinin hizmet akdinin sebepsiz ve keyfi olarak fesh etme olanağı veren aynı kanunun 13. maddesi özellikle sendikasız işyerlerinde Demokles'in kılıcı gibi işçinin başındayken bu hükmün geçerliliği ortadan kalkmaktadır. İşçinin muvafakatını almayan işverenin ödeyeceği ceza ise yine 250.— TL. sıdır.

Ayrıca bu kanunu tamamlamak üzere çıkarılan tüzükte, işçinin hizmet aktinde veya toplu sözleşmelerde fazla çalışma için peşin muvafakat verebileceği hükmü getirilmiştir. Kanununun da gerisinde olan bu tüzük hükmü sarı sendikalara işçinin sosyal ve ailevi yaşantısını işverenin ipoteği altına koyma olanağı vermektedir.

İşsizler yedek ordusunun 2,5 milyon üyesinden birinin ,bir iş bulduğu zaman işveren tarafından önüne uzatılan bu peşin muvafakat belgesini bilmeyerek veya ister istemez imzalayacağını düşünelim. İşçi işverenin her istediği zaman fazla çalışma yapmak zorunda kalacaktır. Bu kölelik tuzağı işverenlerin eline kanun marifeti ile verilmektedir.

Görüyoruz ki İş Kanunu fazla çalışma konusunda işçiye yararlı olamamakta, 110 maddelik bu «mayınlı tarla» işçinin çalışma gücünü sömüren, vücudunu aşırı düzeyde yıpratan ,sosyal yaşantısını hiçe sayan hükümleri içermektedir.

«FAZLA ÇALIŞMA», DAHA AZ VE DAHA KISA YAŞAMA DEMEKTİR

8 saat uyku + 2 saat işe gidiş geliş + 3 saatte üç öğün yemek, 8 saat «normal» çalışma + 3 saat «fazla çalışma» = 24 saat etmektedir. Günün 13 saati iş'ile ilgili olarak geçmektedir. 11 saat ise fiziki yönden herhalde gerekli süredir.

Fazla çalışma yapan işçinin sosyal bir varlık olarak eşi ve çocukları ile ilgilenmeye, okuyarak bilinçlenmeğe ve işçi arkadaşları ile kendi sınıfının sorunları üzerinde tartışmaya zamanı kalmamaktadır. Fazla çalışma yapan işçi sosyal anlamda «hiç» yaşamamaktadır. İşyerindeki üretimin, insanın kişiliğine hiç bir katkıda bulunmayan onu topluma yabancılaştıran bir süreçte yürüdüğünü göz önüne alalım, İşçi daha kendine gelemeden, günlük hayatını yaşayamadan dinlenemeden ertesi günü tekrar işe dönecek bu sömürü ve yıpranma kısır döngüsü işçiyi yıpratacaktır.

İşçinin sinir ve kaslarına yüklenen bu aşırı yük onun meslek hastalıklarına karşı direncini ve iş kazalarına, karşı dikkatini azaltır. Fazla çalışmalar işçinin genel yıpranmasını arttırarak ömrünü kısaltacak, mide, göğüs ve sinir hastalıkları fazla çalışmanın yorduğu bünyeye daha kolay yerleşebilecektir.

S.S.K. istatistikleri işçinin en çok akşam ve sabah saatlerinde iş kazalarına maruz kaldığını göstermektedir. 8 saatten sonra 11. saate doğru yorgunluk bastırmakta sinirler gerilmekte ve iş kazaları artmaktadır. Aynı şekilde yorgun ve sosyal çevreden yoksun bir günden sonra uyku düzeni bozulmakta, henüz dinlenmeden tezgâh başına dönen işçi tekrar işkazaları tehlikesi ile karşı karşıya olmaktadır.

FAZLA ÇALIŞMALAR İŞSİZLİĞİ ARTTIRIR

Bugün çeşitli iş kollarında toplam fazla çalışma saatlerinin toplam normal çalışma sürelerine oranı % 15-25 arasındadır. Bu yüksek oran Türkiye'de iş arayan onbinlerce kişinin, işsiz kalmasına neden olmaktadır. Mevcut işçilere fazla çalışma yaptırmak işverenlere yeni işçi almaktan kat kat ucuza geliyor. Fazla çalışmaların azaltılması durumunda ise işyerlerine yeni işçi alınması gerekecek ve işsizlik azalacaktır. İşsizliğin azalması ise mevcut işçinin her halde fazla ücret ve iş güvencesine sahip olması demektir.

FAZLA ÇALIŞMALARIN YAYGINLIĞI ÇALIŞMA SÜRESİNİN KISALTILMASINI ETKİSİZ KILABİLİR

Çalışma sürelerinin, kısaltılmasından umulan yararlar fazla çalışmaların çoğalması ile yok olabilir. Çalışma süresi konusunda bizim başarı ölçümüz «fiili çalışma süresinin» (=«normal» çalışma süresi + fazla çalışma süresi) en asgari düzeye inmesi olacaktır.

Bu açıdan ekonomik ve siyasi mücadele de çalışma sürelerini kısaltırken, fazla çalışma sorununu da bir arada ele alıp çözümlemek gerekecektir.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİNDEN YÜKSEK ORANDA VERGİ KESİLMEKTEDİR

Son yıllarda kabul edilen bir kanun ile fazla çalışma ücretlerinin, esas ücretten ayrı vergilendirilmesi öngörülmüştür. Ancak ayrı vergilendirme halinde vergi oranının % 25'ten aşağı olamıyacağı belirtilmektedir. Ayrı aylık ücretlerde ayrı vergilendirme işçinin zararına olmaktadır.

Çünkü 2600.— TL. sı alan bir işçinin vergi oranı % 20 civarındadır. Fazla çalışma ayrı vergilendirilse bu vergi oranı % 25'e çıkacaktır.

Demek ki fazla çalışandan fazla vergi kesiliyor.

SONUÇ:

Bu yazıda fazla çalışma konusunu inceledik. Fazla çalışma yoluyla ortaya çıkan sömürünün engellenmesi için DİSK bir önlemler dizisi hazırlamaktadır.

Bu önlem ve uygulama programını açıklaması ve sizlerin yılların birikimi ve deneyimlerinden kaynaklanan önerilerimizi değerlendirmesini bir başka yazıyı bırakıyor ve yazılarınızı bekliyoruz.

k.türkler
h.tunç
açık oturumu

VE SENDİKAL BİRLİK SORUNU

20 Şubat 1976 Cuma gecesi, milyonlarca seyirci Televizyonda önemli bir açık oturum izledi: DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER ve Türk-İş Genel Başkanı Halil TUNÇ, «işçilerin örgütlenme sorunları» üstüne tartıştılar.

Halil TUNÇ açık oturum boyunca kışkırtmacılığı sürdürdü. Son günlerde, «özgürlükçe demokratik rejim» sözünü ağzından düşürmeyen Türk-İş Genel Başkanı, DİSK'i Anayasa dışı bir örgüt olarak göstermeye çabaladı durdu. Boşuna.

DİSK bugün, egemen güçlerin bile dikkate almak zorunda kaldığı bir örgüttür. Gücünü, 9 yıl gibi kısa bir süre içinde, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde örgütlediği yüz binlerce emekçiden almaktadır. Onun da ötesinde, DİSK'i her geçen gün biraz daha yığınsallaştıran, örgütlü örgütsüz, bilinçli bilinçsiz tüm işçi sınıfının duyduğu güven, beslediği inançtır.

Geniş emekçi kitleleri içinde köksalan DİSK'i, Anayasa dışı gösterme eğilimleri sonuçsuz kalmaya mahkumdur.

Halil TUNÇ'un bu tavrı, onun, en gerici güçler safında yer aldığını bir kez daha ortaya koymuştur.

Türk-İş **yöneticilerinin** demokrasi anlayışı, «Batılı anlamda sendikacılık» adı arkasına saklanmaya çalıştıkları: **sınıf uzlaşmacılığıyla,** sınırlıdır!

Açık oturumun, DİSK ve Türk-İş yakınlaşmasından söz edildiği bir döneme rastlaması anlamlıdır. Sermaye güçlerinin sözcüsü MC iktidarı, egemen oldukları TRT'ye Kemal TÜRKLER ile Halil TUNÇ'u kapıştırarak, DİSK ile Türk-İş arasında yakınlaşma olamıyacağını kanıtlamak için mi bu açık oturumu düzenlettirmiştir? olabilir.

Her konuda olduğu gibi, «yakınlaşma» konusunda da DİSK'in görüşleri somut ve durudur:

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir: DİSK ve Türk-İş yakınlaşmasını gündeme getiren, birkaç politikacı veya Türk-İş yöneticisi değildir. DİSK ve Türk-İş'in uyanıp davranan tabanıdır.

Kapitalist sistemin ekonomik bunalımı gittikçe derinleşirken, uluslararası emperyalist sermaye ile işbirliğinde olan Türkiye tekelci sermaye çevreleri yeni sorunlarla karşılaşmaktadır. Ekonomisi, gelişmiş kapitalist ülkelere bağımlı ülkelerde buhran, kendini daha şiddetle duyurmaktadır.

Hızla büyüyen işsizliği, durmadan artan pahalılığı, başını alıp giden enflasyon hızını biraz olsun törpülemek için, işverenler **kârlarından** ödün vermek zorundadırlar. Ancak bu, **onların doğasını belirleyen azamî kâr hırsıyla** çelişmektedir. En ufak ödün vermeye yanaşmamaktadırlar.

Bu durum, satın-alma gücü sürekli düşen **çalışan halkı** derinden ve geniş bir biçimde etkilemektedir. Emekçilerin büyüyen hoşnutsuzluğunun örgütlü sınıf mücadelesine dönüşmesini engelleme amacıyla MC iktidarı baskıyı arttırmaktadır. Silahlı faşist çetelerin işçilerin üstüne saldırtılmasının nedeni budur!

Çelişkilerin böylesine şiddetlendiği bir ortamda, emekçi kitlelerin toplumsal uyanışı hızlanmaktadır. Türk-İş **tabanındaki işçiler** de, içinde yaşadığımız **düzenin** yıllardır **sadece sonuçlarıyla** oyalandırıldıklarını farketmekte, **bu düzenin temelindeki nedenleri araştırmaya** yönelmekte ve üretim araçlarının mülkiyetini eline geçirmiş bir avuç sermayedarın çevirdiği sömürü çarkının, tüm aksaklık ve eşitsizliklerin kaynağı olduğunu kavramaktadırlar. Bu çarkın dönmesini sağlayan sermaye sınıfının temsilcisi siyaset ve iktidar olduğuna göre, Türk-İş yöneticilerinin «siyaset dışı» sendikacılığının gerçek yüzü ortaya çıkmaktadır.

Aralarında uzlaşmaz bir çelişki bulunan işçi sınıfı ile işveren sınıfının çıkarlarını kaynaştırmayı, sınıf barışını amaçlayan **Türk-İş yönetici azınlığının,** sınıf uzlaştırmacılığı giderek etkisini yitirmektedir.

Bir yandan Türk-İş sarı yöneticilerinin maskeleri bir bir düşerken, öte yandan Türk-İş tabanındaki emekçiler hem kapitalist sömürüye, hem de sendikal sömürüye karşı DİSK'in önerilerine duyarlık kazanmaktadırlar.

Sınıf sendikacılığı yaygınlaşırken, işçi sınıfının sendikal birliği yol almaktadır.

Önceki bir açık oturumda referandum'dan yana olduğunu söyleyip, bu kez karşı çıkan, sınıf mücadelesine evet, sınıf kavgasına hayır (!) diyen Halil TUNÇ'un düştüğü çelişkilerin nedeni budur. Ta-

> Sendikal örgütleri siyasal partilerin yan örgütü biçiminde görmek, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığıyla bağdaşmaz. Sendikaların partilerle organik bütünleşme içine sokulması, işçi sınıfının sendikal birliğini zedeler. **Üçüncü** yolculara gerekce hazırlar.

Emekçilerin tek silâhının birlik olduğunu yalnızca biz görmüyoruz. İşbirlikçi-tekelci burjuvazi, bu birliği parçalamak, daha geniş sınırlara ulaşmasını önlemek çabasını asla bir kenara koymamıştır. Üçüncü yol önerisi bunun için öne sürülüyor. Oysa açık oturum, işçi sınıfının sendikal birliğinin DİSK saflarında sağlanmasının zorunluğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

banından da geri kalan Halil TUNÇ, Türk-İş'li işçilerin bu gelişimine nasıl set çekebilirim telaşı içinde bocalamış, bu gelişimin itici gücü olan DİSK'e karşı saldırı ve kışkırtmayı yoğunlaştırmıştır.

DİSK ile Türk-İş arasında soyut bir yaklaşım söz konusu değildir. Hele, DİSK'in temsil ettiği demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı ile, Türk-İş yönetici azınlığının sınıf işbirliği sendikacılık anlayışı arasında en ufak bir yaklaşım yoktur ve olmayacaktır. Tersine, **Türk-İş tabanı ile DİSK'i birbirine yaklaştıran bu iki anlayışın iyice ayrışmasıdır.**

Türkiye sendikal hareketinin vardığı noktayı somutça ve özellikleriyle değerlendiremeyen bazı güç ve kişiler yanlış hedef gösterme hatasına düşebilirler.

Bugünkü koşullarda, DİSK ile Türk-İş'in birleşmesi söz konusu olamaz.

Türk-İş'in yaklaşan Genel Kurul Raporundan anlaşıldığına göre, yönetici azınlık sınıf uzlaşmacılığı görüşünde **ısrarla** direnmektedir. Bu ihanet şebekesi yönetimden uzaklaştırılmadıkça, sınıf işbirliği görüşleri etkisizleşmedikçe, DİSK-TÜRK-İŞ birleşmesi olanaksızdır. Biz, görünürde bir sendikal birlikten yana değiliz. Biz, emekçilerin çıkarlarını sermaye sınıfına karşı, kararlı ve tutarlı bir biçimde sınıf mücadelesi temelinde koruyan sendikal birlikten, yani tek sendikal konfederasyondan yanayız.

Ülkemizde, işçi sınıfının **sendikal birlik** mücadelesi hangi aşamadadır?

Azımsanmayacak sayıda varolan irili ufaklı «bağımsız» sendikalar, hızla DİSK çatısı altında toplanmaktadırlar.

Türk-İş'in sınıf işbirliği görüşlerini reddeden sendikalar, Türk-İş'den kopmaktadır. Bu sendikalar da DİSK'e yönelmektedirler.

İşçi sınıfının sendikal birliği, DİSK çatısı altında gerçekleşmektedir.

«Sendikal rekabet» ten yakınan işverenler, gerçekte DİSK'in yığınsallaşmasından endişe duymaktadırlar. «Sendikal rekabet» yoktur. Sınıf sendikacılığının, sınıf işbirliği sendikacılığını gittikçe etkisizleştiren gelişmesi vardır.

Günümüzde, bu iki anlayış, iyice billurlaşmış olarak ortadadır. **Üçüncü yol yoktur.**

Daha önceleri, açıkça Amerikan emperyalizminin dümen suyunda giden Türk-İş, bugün daha ince sınıf işbirliği savları ileri sürmektedir. İşverenlerle birlikte yönetim, fabrikalara ortak olma önerilerinin görünürdeki çekiciliğine, işçilerin kanacağı hesapları yapılmaktadır. Ancak tümü de gelip, sömürüyü ortadan kaldırma amacını benimsemeyen sınıf uzlaşmacılığına dayanmaktadır.

DİSK, kurulduğu 1967 yılından bu yana devrimci sendikacılığı sürdürmektedir.

Kurulduğunda 30 bin emekçiyi temsil eden DİSK'in, daha geniş kitleleri kuçaklamasına orantılı olarak, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri hem belirginleşmiş, hem de daha etkili bir biçimde hayata geçirilir olmuştur.

Bugün, Türkiye sendikal hareketinde bu iki seçenek vardır.

İlerleyen sınıf sendikacılığıdır. Sınıf sendikacılığı, demokratik sınıf ve kitle örgütü DİSK'de somutlaşmaktadır.

Sendikal mücadelede sınıf uzlaşmacılığına karşı çıkan her örgütün yeri DİSK bünyesi içindedir.

Son dönemde, yeni konfederasyonlar kurma girişimlerinden söz edilmektedir. Örneğin, «sosyal-demokrat» olduklarını söyleyen bazı sendika yöneticilerinin, «sosyal-demokrat» yeni bir konfederasyon kuracakları ileri sürülmektedir.

Sömürüyü ortadan kaldırmak için, işçi sınıfının iktidarda ağırlıkla söz ve karar sahibi olmasını gerektiğini bilen DİSK, çalışan halkın çıkarlarını tekelci sermayeye karşı savunan partilerle dayanışma içinde olmayı savunur.

Bir siyasal eğilime göre sendikal örgütlenme anlamına gelen böyle bir girişim, istense de, istenmese de, işçi sınıfının sendikal birliğini geciktirecek niteliktedir.

«Sosyal-demokrat» bir konfederasyon kurma düşüncesinin kaynağında, sendika siyaset, sendika-parti ilişkilerinin hatalı olarak ele alınması yatmaktadır. CHP Genel Başkanı Bülent ECEVİT, 9 Ocak 1976'da yaptığı bir konuşmada, sendikaların, kendi partisi ile **bütünleşmesi** gerektiğini savunmuştur.

Bilindiği gibi DİSK, işçi sınıfımızın bağımsız düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün sınırlandırıldığı ülkemiz koşullarını ve işçi sınıfı hareketinin içinde bulunduğu aşamayı değerlendirerek, son seçimlerde CHP'yi desteklemiştir. CHP'nin, faşizme karşı demokratik güç ve eylem birliğinde yer alması gereği de, DİSK 5. Genel Kurulunda, 33 No'lu kararla vurgulanmıştır.

Ancak, Ocak 1976 tarihli sayımızın başyazısında belirtildiği gibi, DİSK'in **hiç bir parti ile organik bütünleşmesi** söz konusu olamaz.

Sendikal örgütleri siyasal partilerin **yan örgütü** biçiminde görmek, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığıyla bağdaşmaz. Sendikaların partilerle organik bütünleşme içine sokulması, işçi sınıfının sendikal birliğini iki yönden zedeler. Siyasal eğilimleri farklı emekçilerin, tek bir konfederasyonda toplanmasını engeller. Bir partiyi, ne biçimde olursa olsun sürekli destekleme, onun kayıtsız şartsız peşine takılma, belli bir siyasal eğilime öncelik tanıyan sendikal örgütlerin yığınsallaşmasını güçleştirir. Bölünmelere yol açar.

Sendikalar, hükümetten, diğer örgütlerden olduğu gibi, partilerden de **örgütsel** olarak **bağımsızlıklarını** korumalıdırlar.

Ancak sınıf sendikalarının **örgütsel bağımsızlık** ilkesiyle, Türk-İş yöneticilerinin «bağımsızlık, tarafsızlık» anlayışı birbirine karıştırılmamalıdır. Türk-İş yüksek yöneticileri, sendikaların bağımsızlığıyla, «partilerüstü politika» yı eşanlamlı görüyorlar. Bir yandan tabandaki emekçilerin siyasetle ilgilenmelerini önlemeye çalışıyorlar, öte yandan aldıkları tavırlarla ve saflarına katıldıkları işveren partilerinden Parlamentoya girerek büyük sermayenin siyasetine hizmet ediyorlar.

DİSK, örgütsel bağımsızlıktan, asla siyasette tarafsızlık anlamıyor. Her şeyden önce tekelci sermayenin siyasal partilerini bir yana ayırıyor. Onlara karşı kesin tavrını alıyor.

Sömürüyü ortadan kaldırmak için, işçi sınıfının iktidarda ağırlıkla söz ve karar sahibi olması gerektiğini bilen DİSK, çalışan halkın çıkarlarını tekelci sermayeye karşı savunan partilerle dayanışma içinde olmayı savunur. Ancak bu destekleme, somut an ve konularda, sendikalarda örgütlenmiş kitlenin kabul edeceği geçerli ve ileri gerekçelendirmeye dayanır. Sendikal örgütteki kitlenin benimsediği ekonomik ve demokratik talepleri ileri götürme yönünde, tutarlı girişimlerde bulunan partilerin, bu somut girişimlerini desteklemek, hiç bir zaman kitleyi bölmez.

Çalışanların çıkarlarını koruyan partileri destekleme ve örgütsel bağımsızlık bir bütündür. Ama DİSK, hiç bir partiyi, sadece adına bakıp, önceden işçi sınıfı partisi diye ilân etmez.

Sömürüsüz topluma giden yol boyunca, işçi sınıfının çıkarlarını savunduğunu söyleyen partilerle DİSK'in, düşünce ve davranışları ne denli birbirini tutar, emekçi kitlelerin somut taleplerine, somut cevap getirici biçimde olursa, aradaki dayanışma ve destekleme de o denli süreklilik kazanır.

Türk-İş'ten kopması kaçınılmazlaşmış ve Türk-İş dışındaki, «sosyal-demokrat» sendikacılar, sendika-siyaset, sendika-parti ilişkilerini duruca bilince çıkarmalıdırlar.

Belirli bir partiyle bütünleşme içinde kurulacak «sosyal-demokrat» bir konfederasyonun, uzun sürede yığınsallaşması olanaksızdır. Böyle bir girişim, aynı zamanda, DİSK çatısı altında hızla gerçekleşen sendikal birliğin tam anlamıyla oluşmasını de olumsuz yönde etkileyecek ve işçi sınıfının bölünmüşlüğünü hızlandırarak, mücadeleyi zayıflatacaktır.

Türk-İş Genel Kurulunun yaklaştığı şu günlerde, soruna, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri açısından başka bir biçimde yaklaşmak olanaksızdır.

Yukarda belirttiğimiz gibi, Kemal TÜRKLER - Halil TUNÇ açık oturumu, işçi sınıfının sendikal birliği sorununu tüm yakınlığıyla yeniden vurgulamıştır.

Emekçilerin tek silahının birlik olduğunu gören, sınıf işbirliğine karşı çıkan tüm sendikal örgütlerin, sınıf uzlaşmacılığının her türlüsünü reddeden DİSK çatısı altında harmanlanmasıyla sendikal birlik yol alacaktır.

Kemal TÜRKLER - Halil TUNÇ açık oturumu metni, tartışmada ele alınan ve ele alınmamasına rağmen ,üstünde durulmasını gerekli gördüğümüz konuların yeniden işlenmesiyle meydana gelen bir bölümle birlikte, yakında DİSK yayınları arasında çıkacaktır. «DEMOKRATİK SINIF VE KİTLE SENDİKACILIĞIMIZ VE KEMAL TÜRKLER-HALİL TUNÇ AÇIK OTURUMU» isimli kitapçığın içinde şu bölümler yer almaktadır:

BÖLÜM 1

— Sendikaların ortaya çıkışı.
— Yasaların anlamı ve geçerliliği.
— Sınıflar ve sınıf mücadelesi, istesek de istemesek de vardır.
— Sınıf uzlaşmacılığı nedir?
— Bilimsel sınıf ve kitle sendikacılığı nedir?
— «Batılı anlamda sendikacılık anlayışı».
— Sendika-siyaset, sendika-parti ilişkileri.
— Sosyalist düzende sendikalar.
— Amerikan emperyalizmi ve büyük sermayenin kontrolunda Türk-İş.
— DİSK'in doğuşu ve ilkeleri.
— DİSK'in gücü.
— Referandum.
— Türk-İş, Genel Grev kavgasını kundaklıyor.
— SONUÇ: İŞÇİLER UYANIYOR VE DAVRANIYOR.

BÖLÜM 2

— Açık oturumun tam metni.

"DİSK BELEDİYELERLE İLİŞKİLER BÜROSU" KURULDU

«Belediyeler ve yerel idareler sorunlarına ilgi göstermek, bu sorunların çözümü için çaba harcamak toplumsal gelişmenin önündeki engellerin kolayca kavranmasına yol açar.» DİSK, Valilik kurumunun kaldırılması gereğine de işaret etmektedir...

Kamu hizmetlerinin kitlelere götürülmesinde vazgeçilmez bir yeri ve görevi olan belediyelerin yetki yetersizliğinden ve malî ambargodan doğan güçlükleri artmaktadır. Aynı anda, MC iktidarının tekelci sermayenin çıkarlarına cevap veren gerici siyaseti, emekçi halka hizmet götürmek isteyen belediyelerin sorunlarını çoğaltmaktadır. Bu durum özellikle, kent nüfusumuzun yüzde 5'ini toplayan büyük kentlerin belediyelerini saran çemberi daraltmaktadır. Böylece, eğitim, sağlık, konut, ulaşım, kültür, beslenme, yakacak gibi son derece önemli sorunların çözümü her geçen gün biraz daha zorlaşmaktadır. Kitleleri ilgilendiren bu sorun mutlaka kitleler tarafından ele alınmalı ve doğru çözümü doğrultusunda alınacak tedbirler de yine bu kitlelerle birlikte alınmalı ve uygulanmalıdır. Diğer bir deyişle, ilerici demokratik kitle ve örgütleri bu doğrultuda görüş ve tavırlarını belirlemelidirler.

İşte bu gerekçeden çıkan DİSK adına Genel Başkan Kemal TÜRKLER, 9 Mart 1976 günü yaptığı açıklamada, tekellerin yağmacılığını ve MC iktidarının halk düşmanı tutumunu eleştirerek, DİSK'in «yönetimin demokratikleştirilmesinin bir gereği olarak DİSK, seçimle işbaşına gelmeyen valilik kurumunun kaldırılması ve belediye ile birleştirilmesinden» yana olduğunu belirtmiştir.

Aynı açıklamada DİSK Genel Başkanı «Toplum yaşamının demokratikleştirilmesi mücadelesinin bir parçası ve DİSK'in daha önce aldığı bir karar gereği olarak bu doğrultuda «DİSK BELEDİYELERLE İLİŞKİLER BÜROSU»nun kurulduğu duyurmuş ve DİSK'e bağlı Büronun amacının «belediyelerin plânladığı toplumsal ve halka dönük hizmetlerin gerçekleşmesi için gerekeni yapmak ve bu gibi belediyelere kitle desteği sağlamak» olduğunu açıklamıştır.

Bu açıklamadan hemen sonra 17 Mart günü İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İSVAN, DİSK'e gönderdiği mektupta şöyle demiştir:

«Konfederasyonunuzun kitleye dönük başarılı çalışmaları cümlesinden olmak üzere, son olarak bünyenizde Belediyelerle ilişkileri yürütecek yeni ve özel bir örgüt birimi kurulduğunu memnunlukla öğrendim.

Belediyeler ve yerel idareler sorunlarına demokratik kökenli kitle örgütlerinin ilgi göstermelerinin ve bunların çözümü için etkin çaba harcamalarının, demokrasinin kitle tabanını genişleterek ve ona etkili bir işlerlik kazandırarak, toplumsal gelişmenin önündeki engellerin kolayca kavranmasına ve daha rahatça aşılmasına yardımcı olacağına yürekten inanıyorum.

Kuşkusuz, Belediyemiz çalışmalarının daha verimli duruma gelmesine ve güçlüklerimizin toplum bilincine mal olmasına önemli bir katkı olacak.»

DİSK BELEDİYELERLE İLİŞKİLER BÜROSU, bu tür olumlu ilişkilerin toplumsal ve halka dönük çalışmalar yapmaya kararlı tüm belediyelerle gerçekleşmesi ve geliştirilmesinden yanadır.

ELKA GREVİ ÜZERİNE

ELKA fabrikası İstanbul Kartal'da kuruludur. 1100 işçi çalışır ELKA'da.. 1100 işçi işgücünü satar, değer yaratır ve bırakır işyerine.. İşverene, işçinin hünerli elleriyle oluşan bu değerlerin reklâmını yapar radyolarda, televizyonlarda.. Talep yaratmaya çalışır. Talep arttıkça, üretim artacaktır. 1100 işçi arta-giden bir tempoda çalışacak, işveren elde ettiği kârını bir bölümünü «reklâm» a yatıracak ve 40 milyon kişi radyoda, 23 milyon kişi de televizyonda «sizin de mobilyanız Elka olmalı» önerisini dinleyecektir. Fabrika'da olan bitenden habersiz!

Elka'da çalışan 1100 işçi sendikalaşmasını bilmiştir. Üstelik tercihini doğru yapmıştır. Yargıtay Genel Kurulunca bile yasaklanan sendika seçme özgürlüğünü doğal gidiş gereği, DİSK'i seçerek somutlamıştır. 1100 işçi DİSK üyesi ASİS Sendikasına üye olmuştur. DİSK ilkelerine sarılmıştır. Bu ilkeleri özümlemek, yaşama ve çalışma koşullarının tüm yönlerini kapsıyan isteklerine, bu temel ilkelerden aldığı hız ve inanç ile ulaşmak, devrimci ilkelerin gereğini yerine getirmek istemektedir. **DİSK'in işçiden yana esen yelini, işçinin derdine yönelen önerilerini üyelere iletmek, bu devrimci ilke ve ülküleri işçi ile kaynaştırıp bir yapmak, sendikaların görevidir.** Bu ilkeleri yanlış yorumlamak, işçinin yararına olan mekanizmaya amacından saptırmak ise, olsa olsa işçi sınıfına karşı olan güçlerin işidir, amacıdır.

ASİS Sendikası, ELKA işyerinde 22 Kasım 1975 günü greve gitti. 13 Kasım 1975 günü 36/70 sayılı yazısı ile DİSK Genel Başkanlığına başvurdu. ELKA'da grev kararı aldığını bildirdi. Alınan kararın gerekçesi olarak işyerinde çalışan tüm işçilerin toplu görüşmelerine katılmasını işverenin kabul etmemesini gösterdi. 1100 işçinin toplu sözleşme görüşmelerinde işverenin karşısında yer almasını «işçinin fiilen yönetime katılması ve varlığını işverenlere karşı somutlaması» olarak niteledi. DİSK'e bağlı sendikaların bu greve yardım etmesini sağlamasını istedi.

Bir işyerinde çalışan tüm işçilerin toplu pazarlıklarda topluca işverenin karşısına çıkması «işçinin fiilen yönetime katılması» demek değildir. Üstelik işçilerin varlıklarını ispat etmek için böyle bir yola başvurmaları gerekmez. Bu ifade, bu gerekçe; işçi sınıfına ve yönetim organlarına güvensizliğin belirtisi, yükseklerde dolaşmanın göstergesidir. Sendikal demokrasinin somut ifadesi, aşağıdan yukarıya demokratik yoldan seçilmiş yürütme ve yönetim kademeleriyle üye işçilerin uyum içinde sendikal hareketi yürütmesidir. ELKA da ise organlar, dolayısıyla örgüt üstü bir durum ortaya çıkmış ve bu da örgüt dışı ve düşmanı işçi hareketine ters unsurların sızmasına zemin hazırlamıştır.

DİSK Yürütme Kurulu, konuyu etraflıca görüştü. ELKA işyerinde bağıtlanmak istenen toplu sözleşme görüşmelerinde ASİS'in tuttuğu yolu benimsemedi. DİSK'in vazgeçilmez ilkesi olan «tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesinin» önerilen yol ile amacından saptırıldığını saptadı (tespit etti).

975/1085 sayılı yazı ile, DİSK'in toplu sözleşme ilke ve uygulamaları ASİS Yöneticilerine şöyle hatırlatıldı:

«Sözleşmenin hazırlanması sırasında işçiler söz ve karar sahibi olmalı, müzakere heyetinin içine işçilerin temsilcisi dahil edilmeli, müzakereler sonucunda anlaşma olmayan konular hakkında işçile-

rin görüş ve kararları alınmalı ve en sonunda toplu sözleşmenin imzalanması veyahut grevi gidilmesi hususunda işçiler karar vermelidir.»

DİSK Yürütme Kurulu, DİSK'e bağlı tüm sendikaların binlerce işyerinde yürüttüğü bu ilke ve uygulamaya aykırı hareket eden ASİS Sendikasına yardım yapılmasının mümkün olmadığına karar verdi. Uygulamanın DİSK'in temel ilkesinin doğru yorumu doğrultusunda değiştirilmesini önerdi.

DİSK'in temel ilkelerine ters bir uygulamayı desteklememesi doğaldır. Bu ilkeler emekçilerin sömürüye karşı insanca yaşamak için boğuşa boğuşa kazandıkları deneylerin sonucudur. Uzun savaşımların (mücadelelerin) ürünüdür.

Elka'daki grev, DİSK Yürütme Kurulu karar ve önerilerine uyulmaksızın devam ettirildi. DİSK'e bağlı sendikaların Genel Başkanlarından oluşan Başkanlar Konseyi, sorunu DİSK Yürütme Kurulu'nun öngördüğü yöntem doğrultusunda çözümünü benimsedi. Konunun çözümü için gösterilen çabalar, kimilerince ört-bas edilmeye çalışıldı. DİSK'in işçiyi desteklemediği söylentisi ortalığa yayıldı.

Bazıları, görüntülerle uğraşıyor. Olayların görünümü ile özünü birbirine karıştırıyor. Oysa bilim ve elbette işçi sınıfı bilimi, olayların özü ile görüntüsü arasındaki farkları ortaya serer. Yalnızca görüntüler ile uğraşanların, bu görünümler ile sonuca varanların başarısız kalmaları boşuna değildir.

DİSK, örgütsel yapısı ve ilkeleri gereği, 1100 Elka işçisinin sorunlarının çözümünü ASİS Sendikası yöneticilerinden istiyor ve bekliyordu. Az önce belirttik. Bunun yolu ve yöntemi vardır. Oysa grev, işçi sınıfının mücadelesine düşman olan ters akımların karargâhı haline geliyordu. Grevin başarıya ulaşması için yanlış yere yaslanmak, savrulmak olmaz.

Kararlı ve disiplinli tutuma aykırı tavır, ters akımlarla da birleşince Elka'da sermaye baskısı ve provakasyonlar başgösterdi. Elka'nın grevci işçileri bu kez, DİSK'e dil uzatan ters akımlarla ve bunlara göz yuman bazı sendika yöneticileri ile mücadeleye başladılar. DİSK Yürütme Kurulu üyesi ve Örgütlenme Dairesi Başkanı Mehmet KARACA, DİSK Genel Başkanlığına 28 Ocak 1976 günü başvuruyor ve **«üye Sendikamız ASİS' in ELKA işyerinde uyguladığı 1100 kişilik grev, Konfederasyonumuz ilkelerine bağdaşmıyacak bir gelişme arz etmektedir. Konunun Yürütme Kurulunun ilk toplantısında gündeme alınması»** zorunluğunu belirtiyordu. 31 Ocak günü toplanan DİSK Yürütme Kurulu ise konuyu görüşerek şu karara varıyordu:

1 — 20.12.1975 tarihli DİSK Başkanlar Konseyi toplantısından bu yana ASİS Sendikası yöneticilerinin bazı söz, davranış ve eylemlerinin özellikle Elka işyerinin bulunduğu çevre işçileri ve çevre halkı ve genellikle kamuoyu üzerinde DİSK'in aleyhine gelişmeler gösterdiği yolundaki iddialarının soruşturulması için Rıza GÜVEN ile Mehmet KARACA'nın görevlendirilmesine,

2 — Bu soruşturmanın sonucu alındıktan sonra DİSK Yürütme Kurulu ile ASİS Sendikası Yürütme Kurulu üyelerinin ortaklaşa bir toplantı yapmalarına,

3 — DİSK Başkanlar Konseyi toplantısında bütünleşen ilke doğrultusunda ELKA grevinin halli hususunda DİSK'in görevlendireceği kişilere ASİS Sendikası tarafından yetki belgesi verilmesinin ASİS Sendikasından istenmesine karar verildi.»

ASİS Sendikası istenen yetki belgesini verdi.

DİSK Yürütme Kurulun'ca görevlendirilen komitenin raporuyla durum somutlanınca DİSK Yürütme Kurulunun 23.2.1976 tarih ve 976/245 no'lu kararı ile ELKA işyerinde yürütülmekte olan greve el konuldu. Yönetim ve Yürütümü Maden-İş Sendikasına verildi. Grev yerindeki işçi sınıfı hareketine ters eğilimli kişiler derhal uzaklaştırıldı. Sendika içindeki ters unsurlara karşı tabanda birliğe yönelindi.

28 Şubat 1976 günü bir miting düzenlendi. DİSK Yürütme Kurulu üyesi ve DİSK Genel Sekreter Vekili Mehmet KARACA ile Maden-İş Genel Sekreteri **Mehmet ERTÜRK**ün konuşmaları ile greve ve Sendikanın tutumuna ilişkin gerçekler ortaya serildi. Grevci işçiler dışında DİSK'e bağlı Sendikalara üye 3 bin işçinin de katıldığı mitingde, bundan böyle izlenecek yol ve yöntem belirlendi.

Grevin başladığı 22 Kasım 1975 tarihinden beri mali sıkıntı içine düşürülen ELKA grevcilerine mali yardım başlatıldı. Grevci işçilerin brüt aylıklarının yarısı net olarak ödendi. Öncelikle 500 liralık avanslar dağıtıldı. Bu yardım için DİSK üyesi tüm sendikalardan katkıda bulunmaları istendi. İşçi sınıfının somut dayanışması organize edildi, sağlandı. DİSK ilkeleri hayata geçirilerek bu devrimci ilke ve ülkülerin yanlış yorumuna ve uygulamalarına müsamaha edilmeyeceği, böylesi tutumların mutlaka mahkum edileceği bir kez daha kanıtlandı.

Yönetim ve Yürütümü Maden-İş Sendikasına verilen ELKA grevinin başarıya ulaşması yakındır.

çalışma barışı mı sınıf mücadelesi mi?

Dergimizin çıktığı sırada Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu XI. Genel Kurulu «çalışmalarını» bitirmiş olacaktır. Ancak, hazırlanan «Çalışma Raporu»nda ele alınan konular ve önerilen tedbirler, sermaye sınıflarının görüşleri olarak geçerliliğini koruyacaktır. Özünde, **«verimi arttırmak», «çalışma barışı», «siyasal barış», «ücret artışlarının önlenmesi», «demokratik ve sendikal hak ve özgürlüklerin kısıtlanması»** şeklinde özetlenebilecek bu görüşler; işçi sınıfımızı dolaysız (direkt) bir şekilde ilgilendirmektedir. Sermaye sınıfının bir bölümü olan işverenlerin, alınmasını istedikleri önlemler, her şeyden önce işyerlerinde uygulanmaya yöneliktir. 20. sayımızda belirttiğimiz gibi, işyeri **«sermaye ve emek güçlerinin en dolaysız biçimde karşı karşıya geldiği yerdir.» «İşyerinde sınıf mücadelesi her gün en sıcak biçimiyle yaşanır». «Sendikaların işyeri örgütleri ise sınıf mücadelesinin tam göbeğinde yeralırlar.»** İşverenler ve malî sermaye, kârı arttırmak üzere, ücretleri düşürmek ve üretimi hızlandırmak isterler. Bu yüzden, sömürüyü sınırlamak için mücadele eden sendikal örgütlenmeyi engellemeye veya saptırmaya çalıştıkları gibi, anti-kapitalist çizgideki sendikaların etkinliğini kırmak üzere ellerindeki tüm olanakları seferber ederler. Bu olanakların en etkini hiç kuşkusuz tekelci sermayenin çıkarlarını yansıtan ve savunan MC iktidarıdır.

Kapitalist sistemin derinleşen genel buhranı, emperyalist tekellere bağlı Türkiye ekonomisinin geleneksel bunalımını şiddetlendirmiştir. Her şeyden önce kredi, teknoloji, işlenmiş çeşitli ham maddeler ve ağır sanayi ürünleri açısından dışa bağımlı ithalât sanayinin açmazı daha da belirginleşmiştir. Çoğunlukla tarım ürünleri ve bazı tüketim sanayi ürünlerine dayalı ihracatın gerilemesi, buna karşılık ithalâtın artması bunun somut bir örneğidir. Bunun sonucu olarak da döviz rezervleri azalmış ve sanayinin finansman kaynakları alabildiğine daralmıştır. Böylesi bir durum her şeyden önce üretim birimlerini işyerlerini ve üretimin temel unsuru işçi kitlelerinin çalışma ve yaşam koşullarını etkilemektedir. İşverenler, her gün daha fazla şiddetlenen bu bunalımın içinde yeni çıkış yolları bulmak ve kârlarını arttırmak için çeşitli önlemler alıyorlar. Belli başlılarını sıralayalım: **1 — Maliyetleri düşürmek.** Emperyalist tekellerden ithal edilen maddelerin fiyatları durmadan artmaktadır. Örneğin 1973'de, ithal ettiğimiz alüminyumun tonu 1973'de 500-600 dolarken, bu miktar 1974'de 1000-1100 dolara fırlamıştır. Böylece, işverenler, maliyetleri düşürmek için dişlerini ancak işçi sınıfına geçirebileceklerini sanarak ücretleri düşürmeye ve dondurmaya çalışıyorlar. **2 — İç tasarrufu arttırmak.** Vergi ve kesintilerin yükseltilmesi, memur maaş kat sayısının dondurulması, yüzbinlerce emekçinin sendikalaşmasını önleyerek, gelir düzeyini geriletmek, MEYAK, SSK gibi kuruluşlarda biriken milyarları kullanmak, tekelci sermayenin yeni finans kaynakları bulma yolları arasındadır. **3 — Dış borçlanma.** Devletin, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası gibi emperyalist malî kuruluşlardan kredi alarak tekelci sermaye adına borçlanması. **4 — Merkez Bankası kredilerini yağmalamak.** Bu arada yine ekonomik gelişmeye öncelik adı altında, bütçeden sosyal harcamalar için ayrılan fonu son derece sınırlı tutmak. **5 — İşçi dövizlerini ele geçirmek.** Yurda gönderdiklerinden başka, işçilerimizin çalıştıkları kapitalist Avrupa ülkelerinde biriktirdikleri tasarrufları montajcı yatırımlarda kullanmak üzere önlemler almak. İşçi Yatırım Bankası buna bir örnektir.

Açıkça görüldüğü gibi, bu önlemlerin (tedbirlerin) temel iki sonucu vardır: 1 — İşçi memur, esnaf, küçük üretici ve geniş çalışan kitlelerin yoksullaşması hızlanmakta ve yaşam koşulları ağırlaşmaktadır. 2 — Ülke ekonomisinin, yatırım alanlarının niteliği, kredi, teknoloji, üretim hacmi, sermaye açısından, özellikle çok uluslu tekellere bağımlılığı artmakta ve böylece ulusal sanayinin kurulmasına karşı dikilen engeller çoğalmaktadır.

Bu genel ekonomik - politikanın ilk uygulanma alanı işyerleridir. Derinleşen buhranın içinde kârını yükselten ve buhranın yükünü emekçilerin sırtına yüklemek üzere tekelci sermayenin aldığı bu önlemlerin esas ve en dolaysız hedefi işyerlerindeki işçi sınıfıdır.

TİSK Çalışma Raporu bunu açıkça şöyle dile getirmektedir: «Son olarak yasal ve idari tedbirlerin yetersizliğinin kanunsuz olayların artmasını teşkil ettiğini belirtmek isteriz... Bu tür olayların zamanında ve etkili biçimde önlenebilmesi için idari makamların daha enerjik hareket etmeleri, müsamahasız ve titiz bir tutumla...» (Sayfa 76) «... sendikaların objektif bir denetlemeye tabi tutulmaları...» (Sayfa 79). «İşçi haklarına saygılı» olduğunu iddia eden «Türk Hür Teşebbüsü» yukarıda görüldüğü gibi, sendikal hak ve özgürlüklerin kısıtlanması ve baskı güçlerinin denetimine sokulmasından yana olduğunu gizleyememektedir. Çünkü, bu anti-demokratik önlemlere geçirdiği kılıf artık yırtılmış ve geçerliliğini yitirmiştir. Bir örnekle somutlayalım:

Ağustos ayında başlayan Sungurlar «direnişi»ni doğuran bizzat İşveren olmuştur. İşverenlerin «çalışma barışı»ndan yana olduğunu kanıtlamış Cevher-İş adlı kuruluştan ayrılan Sungurlar işçileri, DİSK'e bağlı Maden-İş saflarına geçmişlerdir. Sunguroğlu'nun kiralık adamları ve komandolar aracılığıyla başlattığı anti-demokratik

ve kanlı baskılar, sendikal özgürlüğü korumada kararlı olan işçileri direnişe itmiştir. Fakat, sonunda pes deyen işveren olmuş ve Maden-İş Sungurlar işçilerinin tek gerçek sendikal örgütü olduğunu işverene dayatmıştır. Uzun süre kamuoyunda tartışılan bu olay karşısında işverenler ve iktidar sözcüleri, her zamanki gibi birleşmişlerdir. İşveren ve MC iktidarı bütünlüğünü en iyi, yine kendi sözleri ortaya koymaktadır:

«İş hayatımız ve millî ekonomimiz bakımından... bizzat mülki, idare ve zabıta amirlerinin konu üzerinde hassasiyetle durarak, bu kabil kanunsuzlukların tevali etmemesi için gerekli tedbirleri almalarını ve icratlarından Bakanlığımıza bilgi vermelerini rica ettim.» (1)

«Türk işçisini haksız ve yasa dışı eylemlere alet etmek isteyenlere karşı Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin, Çalışma Bakanlığının ve özellikle İçişleri ve Adalet Bakanlıklarının en etkili kanunî tedbirleri anında uygulayacakları ve suçluları süratle hak ettikleri cezaya çarptıracakları inancı içindeyiz.» (2)

«DİSK, yasalara göre suç sayılan eylemleri anayasal hak gibi göstererek kamuoyunu aldatma çabası içine düşmüştür.» (3)

İşte, aradan aylar geçmesine rağmen, işveren örgütlerinin «kanunsuz» diye niteledikleri işçi eylemleri bu tiptedir. Buna karşılık, Tariş'te, Seydişehir'de binlerce işçi, SS birliklerinin en hunharca zulmü altında tutulur ve «çalışma özgürlükleri» bile kısıtlanırken aynı işverenler canileri desteklemişler ve sahteciliği ortaya çıkan MHP yanlısı Türk Metal-İş'i el altından beslemişlerdir. **Sadece bu büyük işyerlerini değil, bölgeyi de saran husursuzluk ve Anayasal, Sendikal ve insan haklarının boğazlanması karşısında işveren örgütleri, «çalışma barışı»nı ağızlarına almamışlardır.** Çünkü, Tariş'te, ve Seydişehir'de işçiler sınıf sendikalarında örgütlüydüler. TİSK, TUSİAD, MESS ve diğer işveren örgütlerinin «çalışma barışı»ndan ne anladıkları bir kez daha ortaya çıkmıştır. **Onlar, bu yutturmaca altında sınıf sendikalarına kan kusturmak ve toplu sözleşmeleri sınıf uzlaşmacısı sendikalarla imzalayıp, işçileri işverenin kölesi yapmak istemektedirler.** MESS Başkanı Şükrü Er, Ağustos 1975'de hazırladığı bir raporda bunu şöyle itiraf etmektedir: **«İşçi, işyerinin ve işverenindir».** Başka bir deyişle, işgücünü satan işçinin emeği ve herşeyi sermayenindir! Sermayenin ünlü sözcüleri bilmiyorlar mı ki, artık kölelik dönemi kapanmış, işçi sınıfı DİSK'te birleşmektedir. Ş. Er'in bu formülü, içinde yaşadığımız ekonomik sistemin mantığını açıkça yansıtmaktadır.

Aynı mantık, çalışma barışının amacını, «ekonomik kalkınma ve sosyal refah» (4) olarak saptamaktadır. Bu amacın hangi güç tarafından sağlanacağı da açıkça belirtilmiştir.« Balyoz harekâtı»nın en acımasızca uygulandığı dönemlerde, Ağustos 1971'de TÜSİAD (5) kurulmuştur.

TÜSİAD kuruluş bildirisinin ikinci maddesi şöyle demektedir: «Hür teşebbüs iktisadi hayatın teminatıdır.» **Şöyle bir geriye baktığımızda, «ekonomik kalkınma» ve «iktisadi hayatın» vardığı aşamayı bir kaç rakamla saptamak olanaklı:** 1975'de dış ticaret açığı 50 milyar lirayla rekor düzeye ulaştı. Toplam ihracat gelirlerinin ancak % 9,3'ü gerçek sanayi ürünleri tarafından gerçekleştirilmiş. Plân'a göre % 13,1 olarak saptanan kalkınma hızı % 7,5 olarak gerçekleşmiş. Dış borçlar 8 milyar 663 milyon liraya varmış. Yine 1975'de 30 milyon olarak öngörülen yabancı sermaye yatırımı 120 milyon olarak gerçekleşmiş ve arkasından TİSK Çalışma Raporu ekliyor: «Türk Hür teşebbüsü sosyal alanda erişilen aşama ile iftihar eder». Bakalım sermaye sınıflarının övgüler düzdüğü sosyal yapıt neymiş: 2,5 milyon açık işsiz. 1200 liralık asgari ücret. Memurların % 90'ının maaşı 1600 lirayı geçmiyor. 1976'nın ilk iki ayında ücretler % 3,3 oranında geriledi. Türk lirası 1975'de tam dört kez devalüe edildi. (düşürüldü.)

Toplam kent nüfusumuzun %25'i gecekonduda oturuyor. 1975'de fiyatlar % 20'nin üzerinde arttı. DPT'nin yaptığı bir araştırmaya göre işçiler ve memurlar 1976'da 29 milyar lira vergi verecekler. Buna karşılık, sermaye sınıflarının vergi yükü sadece 13 milyar lira. 1975'de en büyük 100 işletmenin kârı % 63 arttı. Son bir rakam daha verelim. Son 10 yılda ihracatçılara toplam 3 milyar 700 milyon lira vergi iadesi ödendi. Ve en büyük 128 ithalâtçının 86 sı ise tekelci sanayici, yani büyük işverendir.

İşte «Türk Hür Teşebbüsü»nün «ekonomik kalkınma ve sosyal refah»ı. İşte Demirel'in «büyük ve modern Türkiyesi».

Bu en ilkel verilerden sonra, «çalışma barışı»nın neden bu denli üstünde durulduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Birincisi. Sömürü, kâr ve vurgun düzenini devam ettirmek. **İkincisi:** Adına kapitalizm denen bu sistemi korumak için, buna karşı sesini yükseltenleri, «kanunsuz» diye niteleyerek, yeni anti-demokratik yasalarla etkisizleştirmek. **Üçüncüsü:** Sınıf uzlaşmacılığı ,yani emek-sermaye işbirliğini savunan örgütlere (Türk-İş'e) tekeli sağlamak.

«Çalışma barışı», içinde bulunduğumuz üretim ilişkilerini koruyarak sağlanamaz. Bir yanda üretim araçlarına ve böylece siyasal iktidara sahip emperyalist tekellerin güdümündeki sermaye sınıfları.

Diğer yanda, dışa bağımlı ve geri kapitalist yapının her geçen gün biraz daha yoksullaştırdığı, üretim araçlarını üreten, maddi yaşamımızı yaratan geniş işçi ve emekçi kitleleri. Her ikisi arasında uzlaşmaz çıkar çelişkisi var.

Bu toplum düzeninde «çalışma barışı» değil, sınıf mücadelesi vardır. En dolaysız bir şekilde işyerlerinde verilen bu mücadelenin öncü sendikal örgütü de DİSK'tir.

«Çalışma barışı» ancak, bu çelişkinin emekçi sınıf ve kitlelerden yana çözüldüğünde gerçekleşebilir. Ancak, o zaman «ekonomik kalkınma», «sosyal refah» başka bir deyişle toplumsal ilerleme gerçekten hayata kavuşur. Bu düzenin adı da sosyalizmdir.

---

(1) Adalet Bakanı (ve o dönemdeki İçişleri Bakanı) Müftüoğlu, Milliyet, 21 Ağustos 1975.

(2) Halit Narin, TİSK Genel Başkanı, 21 Ağustos 1975.

(3) Sabahattin Sunguroğlu, Sungurlar işvereni, 21 Ağustos 1975.

(4) TİSK XI. Genel Kurul Çalışma Raporu.

(5) Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği.

sendikalaşma mücadelesi ve teknik elemanlar

Teknik elemanların, işçi sendikalarında örgütlenme gereksinimini doğuran nedenleri başlıca ikiye ayırabiliriz. Birincisi: Kapitalizmin, üretimi arttırmak için ve sadece kârını yükseltmek amacıyla bilimsel ve teknik buluşları geliştirme zorunluluğu teknik elemana duyulan gereksinimi arttırıyor. Bu buluşları üretime uygulayan üstün nitelikte eğitilmiş bu unsurlar, aynı işçi gibi, işyerinde ücret karşılığı çalışıyorlar. Hiç bir üretim aracına sahip değiller. Üretimin artışına orantılı bir şekilde ücretlerinin yükselmediğini görüyorlar. Bu yüzden çıkarları işçi sınıfının çıkarlarıyla çakışıyor. **İkincisi:** İşçi sınıfının, demokratik sınıf ve kitle sendikalarında örgütlenerek, önemli bir toplumsal güç olarak işverenlere karşı mücadeledeki kararlılıklarını ve başarılarını görüyorlar. Bundan etkileniyorlar.

Sınıf sendikaları, sadece sömürüyü sınırlama mücadelesiyle yetinmiyorlar. Üyelerinin yaşam düzeyini bir ölçüde de olsa koruyorlar. Ücret artışı, çalışma süresinin kısaltılması için çalışıyorlar. Aynı anda, demokrasi ve toplumsal ilerleme kavgasında yer alıyorlar. Günümüzde, bu tür sendikacılığı savunan DİSK, emekten yana ileri demokratik bir düzen için mücadele vermekte, en geniş emekçi kitleleri ortak hedefler etrafında toplamak için çalışmaktadır. Bu savaşın ücretli teknik elemanları da elbette etkilemektedir. **Üretim süreci içinde yer alan ve ücret karşılığı çalışan teknik elemanların sendikalarda örgütlenmesi de bu iki yönlü gelişimin doğal bir sonucudur.**

Ancak, Türkiye gibi, anti-demokratik yönetimlerin iktidarda oldukları ülkelerde, teknik elemanların ve memur kitlelerinin grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı, gerici ve bölücü yasal kılıflarla önlenmeye çalışılmıştır. **Her şeye rağmen, sonucu belirleyecek olan çalışanların kararlı mücadelesidir.**

Teknik elemanların sendikalaşma gereksinimini üretimdeki konumları belirliyor.

Sonunu biraz daha açarak, teknik elemanların sendikalardaki yerine değinelim. Bunun için, bu toplumsal kategorinin ekonomik yaşam içindeki rolünü, süreç içinde ele almakta yarar var. Bu süreci üç aşamada görebiliriz:

1 — «Serbest rekabetçi kapitalizm» döneminde bilim ve teknolojinin üretime uygulanması son derece sınırlıdır. Sayıları oldukça az olan teknik elemanlar alabildiğine imtiyazlı bir kategoridir.

2 — Banka ve sanayi sermayesinin bütünleşerek, finans-kapitali yarattığı «tekelci kapitalizm» döneminde, bilim ve teknikteki buluşlar artan ölçülerde üretimde uygulanmaya başlamıştır. Böylece sayıları gittikçe çoğalan teknik elemanlar işçilerle birlikte üretimin içindedir. Ancak, ekonomik ve toplumsal ayrıcalıkları, onları işçi sınıfıyla kader birliği yapmaktan alıkoymuştur.

3 — 1950'lerden sonra başlayan ve günümüzde hızla gelişen «Bilimsel Teknolojik Devrim», üretimin yapısını değiştirirken, teknik elemana olan gereksinimi görülmedik boyutlara ulaştırmıştır. Artık, bu unsurlar, işçi gibi üretimin vazgeçilmez bir parçası olarak, eski ayrıcalıklarının önemli bir bölümünü yitirmişlerdir. Üretimde, kol işçisinden farklı bir rolü olmasına rağmen teknik elemanlar, sınıf sendikacılığının da etkisiyle, artık sendikalarda örgütlenmektedir. **Ancak, bu gerçek özellikle gelişmiş kapitalist ülkeler için geçerlidir. Bilimsel ve teknik gelişmenin dışında tutulmuş olan Türkiye gibi geri kalmış kapitalist ülkelerde, teknik eleman sorunu başka özellikler göstermektedir.**

Ülkemizde Sendikal Hareket İçinde Teknik Elemanlar

İşçi sınıfımız, grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkını elde ettiği 1963 yılından sonra, daha kararlı ve sorumlu bir mücadeleye girerek, toplumsal varlığını geliştirmeye çalışmıştır. Sayıları çoğaldıkça ve dışa bağımlı da olsa, sanayi görece ilerledikçe, geniş memur kitlelerinin yoksullaşması hızlanmıştır. Bu durum, onlara sendikal örgütlenmeye itmiştir. Teknik elemanlara gelince, 1970'lerden önce kendilerine bazı ayrıcalıklar tanıyan özel bir statüye bağlıydılar. Ancak, o yıldan sonra personel yasası kapsamına alınan teknik elemanlar, kapitalizmin şamarını yiyerek, uyandılar. Biz, daha önceleri işçi hareketine

Ankara'da yapılan ve 50 bin kişinin katıldığı yığınsal gösteride teknik elemanlar haklı istemlerini bir kez daha haykırdılar. Bu yığınsal gösterilerin ucu MC'nin yerine ilerici-halktan yana bir iktidarı getirmeye yöneliktir.

zarar getirici tavırlar içinde olan teknik elemanların önemli bir bölümünün, bugün işçi sendikalarında örgütlenme isteğini sevinçle karşılıyoruz. Artan sorunlarının işçi sınıfının sorunlarıyla çakıştığını gören teknik elemanların Sungurlar'da, Samsun bakır tesislerinde, Bandırma Sülfürik Asit fabrikasında ve son olarak da Seydişehir'deki tutumları olumlu bir gelişmedir. Artan işsizlikten etkilenen teknik elemanlar, ayrıca üretim içinde söz ve karar sahibi olamadıklarını görmektedirler. Yaptıkları işin tekelci sermayenin kârını arttırırken sömürüyü hızlandırdığını kavramaktadırlar. Ve daha bir çok ekonomik, toplumsal ve kültürel sorun, teknik elemanları sınıf sendikalarına ve işçi sınıfının bilimine doğru itmektedir.

Bu süreci hızlandırmak iki şeye bağlıdır. 1.— Devletin ve işverenlerin ekonomik ve ideolojik baskısının kırılarak, teknik elemanlara yükletilmek istenen bölücülük girişimleri teşhir edilmelidir.

2 — İlerici sendikal hareket, demokratik, sendikal hak ve özgürlükleri genişleterek, teknik eleman sorununa daha kararlı bir şekilde eğilmelidir.

Teknik elemanların sınıf sendikalarında örgütlenmeleri sendikal mücadelemizi genel olarak iki açıdan geliştirecektir:

1 — Sayıca gücümüz artacaktır.

2 — Sermayenin örgütlü birliğine karşı, sömürüyü ortadan kaldırma doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve demokratik haklarımızı genişletmemiz için mutlaka gerçekleştirmemiz gereken çalışanların örgütlü bir birliği ileri bir adım atacaktır.

DİSK ve Teknik Elemanların Sendikalaşması

İşçi sınıfı, hangi toplumsal düzende olursa olsun, bilimsel ve teknolojik gelişimden yanadır. Ancak, kapitalist toplumda bu gelişim, tekelci sermayenin kâr oranıyla sınırlandırılmıştır. Önemli olan, bilimsel ve teknolojik gelişimin, toplumsal ilerleme ve refah hedefine yönlendirilecek sınırsız ve plânlı gelişiminin sağlanmasıdır. Bu da ancak, belli başlı üretim araçlarının toplamsallaştırılmasıyla olanaklıdır. Soruna böyle baktığımızda, ücretli durumda olan teknik elemanların, gelecekteki mutluluğumuzu ve refahımızı sağlamada önemli bir rolleri olduğunu görürüz. Teknik elemanların, bu rollerinin bilincine vararak, işçi sınıfının yanında yer almalarını sağlamak son derece önemli bir görevdir. Sınıf sendikaları ve teknik elemanlar, onların demokratik kitle örgütleri, aralarındaki ilişkileri sürekli olarak geliştirmeli ve ortak davranış içine girme yollarını aramalıdırlar. Bu açıdan, teknik elemanlar:

— Sendikal haklarını kullanmada kararlı olmalıdırlar.

— İşverenlerin maşası olmaktan kurtulup, sömürüyü arttırmak üzere kullanılan birer araç durumundan kurtulmalıdırlar. Böylece, işçi kitlelerinin gözündeki «ayrıcalıklı», «işveren yanlısı» teknik eleman, mühendis görünümü, yerini işçi-teknik eleman dayanışmasına bırakacak, işvereni tecrit edecektir. Arçelik ve Rabak fabrikaları buna örnek gösterilebilir. Bu mücadelede, teknik elemanların demokratik kitle örgütü olan TÜTED'e önemli görevler düştüğü inancındayız.

Özellikle, işçi sınıfımızın demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK ve ona bağlı sendikaların da bu konuda yapacağı ve yaptığı küçümsenmeyecek işler vardır.

— Kitlesel bir şekilde teknik elemanların toplu sözleşme kapsamı içine alınması için sendikalar, o işyerinde gerekli eylemi koymalıdırlar.

— Sendikalar, kendilerine üye teknik elemanlara yapılan baskılara karşı maddi ve manevi gerekli desteği sağlamalıdırlar.

— Teknik elemanların sorunlarının hızla işçi sınıfının sorunlarıyla çakıştığı; teknik elemanların işçi sınıfının yanında yer alması gerekliliği yayın ve eğitim çalışmalarında işçilere anlatılmalıdır.

DİSK basın-yayın organları ve eğitim seminerleri ve DİSK'e bağlı sendikalar bu konuda ellerindeki tüm olanakları kullanmakta ve bunları genişletmeye kararlı ve hazırdırlar.

4 **DÜNYA SENDİKAL HAREKETİ VE SONUÇ**

ULUSLARARASI SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİ SORUNU

17'inci sayımızda başlayarak, dünya sendikal hareketini genel çizgileriyle inceledik.

Dünyada bugün üç uluslararası sendikal örgüt vardır: Dünya Sendikal Federasyonu (DSF), Uluslararası Hür Sendikal Konfederasyonu (UHSK) ve Dünya İş Konfederasyonu (DİK)

Dünya İş Konfederasyonu (DİK) 14,5 milyon, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (UHSK) 52 milyon, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) 150 milyonun üstünde emekçiyi temsil ediyor.

DEVRİMCİ sendikacılığın en üst örgütü olan DSF'nin çatısı altında hem sosyalist ülkelerin, hem de kapitalist ve geri kalmış veya gelişmekte olan ülkelerin ulusal sendikal örgütleri yer alıyor.

Sınıf uzlaşmacılığı sendikacılığının en üst örgütü olan UHSK, Amerikan emperyalizmi ve Amerikan Casusluk Örgütü CİA tarafından tezgâhlanmış, 1949'-da DSF'yi bölerek kurulmuştur. UHSK, «soğuk savaş» döneminde sosyalist ülkelere karşı kesin cephe aldı. Türk-İş'in de üyesi olduğu UHSK'ye bağlı sendikalar, uzun yıllar sosyalist ülkelerdeki sendikal örgütlerin varlığını tanımamazlıktan geldiler. Ancak DSF'nin hızla büyümesi, sosyalist sistemin büyük başarılar kazanması, dünyada barış içinde birarada yaşama ve yumuşama siyasetinin ağırlık sağlaması karşısında, UHSK geriledi. UHSK sendikalarının bazıları, bağnazlığın (sekterliğin) kendi zararlarına işlediğini görmeye başladılar.

1969'da, UHSK bünyesindeki bazı sendikal örgütlerin, Sovyet Sendikalarıyla ilişki kurmaya karar vermesi üstüne, Amerikan sendikaları (AFL-CIO), UHSK'nın «komünistleştiğini» (!) ileri sürerek örgütten ayrıldı. (Bu denli gericidir Amerikan sendikaları).

Tekelci sermayenin, ülke sınırlarını da aşarak egemenliğini yaygınlaştırdığı, bir avuç çok-uluslu şirketin dünya kapitalist ekonomisini kontrolü altına aldığı günümüzde, **emekçilerin uluslararası dayanışması ve dünya işçi sınıfının sendikal birliği** sorunu, gündemin birinci maddesinde yer alıyor.

Uluslararası tekellerin aşırı kâr isteği yüzünden derinleşen ekonomik bunalım, bir yandan işsizliği artırıyor, öte yandan emekçilerin satın-alma gücüne darbe indiriyor. Kapitalist sistemin tümünü saran buhranın sonuçlarına ve nedenlerine karşı, emekçilerin ortak acil istemlerini savunmada sendikaların dünya ölçüsünde eylem birliği ağırlık kazanıyor.

Ekim 1973'de toplanan, DSF'nin 8'inci Dünya Sendikal Kongresi, uluslararası sendikal hareketin birliği konusunda önemli kararlar aldı.

8'inci Kongre kararlarının gerekçelendirilmesinde, dünya emekçilerinin, her zamankinden daha çok birlik özlemi içinde oldukları belirtiliyor ve bu yönde ilerlemelerin kaydedildiği ekleniyor. «Barışın korunmasında, Vietnam ve Orta-Doğu'daki emperyalist saldırılara karşı mücadelede; ırkçılığa, sömürgeciliğe, faşizme karşı savaşta, hangi uluslararası örgüte bağlı olursa olsun, dünya sendikaları birçok kez yanyana yer almışlardır.»

Ancak, ortak eylem ve sendikal birlik doğrultusundaki ilerlemenin henüz özlenen düzeye ulaşmadığına işaret ediliyor.

«Birleşme sürecini hızlandırmak, dünya sendikal hareketini günümüzün gereksinimlerine etkinlikle cevap verebilecek düzeye çıkarmak, dünya emekçilerinin istemlerini daha iyi ve daha çabuk karşılamak için hareketin gücünü yükseltmek. İşte Dünya Sendikalar Federasyonu'nun önde gelen hedeflerinden biri.»

«Birlik sürecinin, emekçilerin arzuladığı hızla yol alamamasının nedenlerinden biri, bazı sendika yöneticilerin halâ, geçerliliğini yitirmiş sınıf işbirliği anlayışında diretmeleridir.

«DSF, UHSK ve DİSK arasında yaklaşım ve eylem birliği, dünya sendikal hareketine, görülmemiş yeni bir canlılık verebilir.»

«İlkeler, temel görüşler konusunda ayrılık olsa bile, ortak istemler, sınırlı da olsa ortak eylemlerin kaynağı olabilir ve olmalıdır.»

«Bu nedenle DSF, tüm sendikal örgütlere bir Asgari Ortak Programın belirlenmesi önerisinde bulu-

DİSK, hiç bir uluslararası sendikal örgüte üye değildir. Fakat DİSK, uluslararası sendikal hareketin bir parçası olduğunu unutmuyor. Sendikal mücadelede ölçütümüz; hangi örgütün demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı, hangisinin sınıf uzlaşmacılığı yaptığıdır. Bugün, uluslararası sendikal harekette, DİSK'in yerini daha somutça alması bir zorunluluk haline gelmiştir. Genel Başkan Kemal Türkler 13 Şubat 1976 da bunu açıklıkla ortaya koydu.

nuyor.»

DİK, 1970'de DSF ile diyalog kurmaya başladı. İki örgütün çabalarıyla, 1973'de bir dünya konferansı düzenlendi.

UHSK, dünyanın en büyük üst sendikal örgütü DSF'nin ortak eylem çağrılarına kulaklarını tıkıyor. Son olarak DSF, UHSK 11. kongresine (1975) somut çağrıda bulundu. UHSK, öneriye cevap verme gereksinimini bile duymadı.

UHSK Sendikaları 1974'de, bölgesel bir örgüt olan, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK)'nu kurdular. Bölücü davranışlarını burada da gösterdiler. ASK'a, UHSK ve DİK'e bağlı Avrupa Sendikaları kabul edildi. İtalya'daki Genel İş Konfederasyonu (CGIL)'den başka, DSF'ye bağlı hiç bir sendika alınmadı. Örneğin 2,5 milyon üyeli Fransız Genel İş Konfederasyonu (CGT)'nin üyeliği engellendi. DİSK'in yaptığı müracaat, gerekçesiz geri çevrildi.

Görüldüğü gibi, UHSK yöneticilerinin sınıf uzlaşmacı tutumlarına, bölücü davranışlarına rağmen, UHSK içindeki örgütler, DSF'nin önerilerine olumlu yaklaşımlarda bulunuyorlar.

DSF'nin yürüttüğü olumlu siyaset sayesinde, dünya işçi sınıfının sendikal birliği yol alıyor.

1975'de, Franko'nun 5 İspanyol yurtseverini öldürme girişimi karşısında, DSF, UHSK ve DIK'in tüm emekçileri, eylem ve grevlerle faşizmi protesto ortak çağrısı son olumlu gelişmelerden biridir.

DİSK VE ULUSLARARASI SENDİKAL HAREKET

DİSK'in, dünya sendikalarıyla ilişkileri uzun yıllar kösteklenmek istenmiştir. Özellikle 12 Mart açık ve şiddet döneminde, UHSK içinde en gerici kanatta yer alan Türk-İş yöneticilerine her kolaylık sağlanırken, DİSK temsilcilerine pasaport bile verilmemiştir.

Fakat DİSK, uluslararası sendikal hareketin bir parçası olduğunu hiç bir zaman unutmamıştır. Dünya işçi sınıfının birliğinden, uluslararası sendikal hareketin sınıf mücadelesi temelinde birliğinden yana olmuştur.

Uluslararası sendikal örgütler, özellikle Türk-İş tarafından, kamuoyuna kasıtlıca çarpıtılarak sunulmuştur. Siyasal partilerden, hükümetlerden bağımsız, demokratik bir kuruluş olan DSF sürekli, «komünist» bir örgüt olarak damgalanmaya çalışılmıştır. Bugün, en azından DİSK üyeleri, dünya sendikal hareketini gerektiği gibi değerlendirebilecek bilgiye sahipler. Hangi örgütün demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı, hangisinin sınıf uzlaşmacılığı yaptığı ortada. Sendikal mücadelede ölçü budur.

DİSK, hiç bir uluslararası sendikal örgüte üye değildir. DİSK'e bağlı bazı sendikalar ICF-IMF, IGF gibi uluslararası işkolları federasyonlarına üyedir. DİSK, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK)a katılma istemini sürdürecektir.

Son dönemde DİSK, gerek sosyalist ülkelerin sendikal örgütleriyle, gerekse Fransız Genel İş Konfederasyonu (CGT) gibi gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sınıf sendikaları ve Arap Sendikalarıyla, ilişki ve işbirliğini hızla geliştirmektedir.

Uluslararası sendikal harekette, DİSK'in, yerini daha somutça alması gerekliliği kendini duyuruyor. Genel Başkan Kemal TÜRKLER'in 13 Şubat 1976'da dediği gibi:

«Ulusal bir örgüt olan DİSK, uluslararası ilerici işçi hareketinin bir parçasıdır. Dün Şili'de olduğu gibi, bugün de Portekiz'de ve Angola'da bağımsızlık ve demokrasi düşmanı darbeler tezgâhlayan çok uluslu emperyalist tekellere karşı verilen mücadelede işçi sınıfımızın da yeri vardır. DİSK, yeni bir dünya savaşına ve bölgesel savaşlarla karşı, barış ve yumuşama politikasını desteklerken, NATO'dan çıkılmasını isteyen işçi sınıfımızın barışçı ve ulusal talebini dile getirmektedir. Kapitalist dünya işçilerinin, pek çok ortak çıkar ve istemi vardır. Bu yüzden, DİSK, karşılıklı saygı ve eşitlik içinde uluslararası düzeyde sendikal güç ve eylem birliğinden yanadır. Çok uluslu tekellerin aşırı sömürüsüne, artan egemenliğine ve faşizm yanlısı siyasal müdahalelerine karşı etkin mücadelenin tek yolu budur!»

açlık, emperyalizmin sonucu ve silahıdır

Yeryüzünden bir gün açlık ve emperyalizm birlikte kalkacaktır. Emperyalizm yok edildiği an açlık, günleri müzelerde ve kitaplarda kalan birer acı anı, birer yüz kızartıcı belge olacaktır. Öyle bir belge ki genç nesiller insanların yaşanası güzel günlere kavuşuncaya kadar ne acılar çektiğini öğrenebilsin.

İnsanoğlunun aya ayak bastığı, Merih ve Venüs gibi gezegenlere araç gönderdiği bilimsel ve teknik devrimler çağında, dünyamızda 375 Milyon insan açlık içinde yaşamakta, yılda 80.000 kişi açlık ve kötü beslenme nedeniyle ölmektedir.

Afrika'da doğan her 3 çocuktan biri 5 yaşına gelmeden, kötü beslenme ve bakımı nedeniyle ölmektedir.

Karnavallar ülkesi Brezilya'da her 100 çocuktan 40'ı, toplamı 8 milyon çocuk, kötü ve eksik beslenme nedeniyle geri zekâlı kalmış bulunmaktadır.

Her yıl Arjantin'de 30 bin çocuk, Kolombiya'da 90.000 çocuk, daha 6 yaşına basmadan açlıktan ölmektedir.

Asya ve Afrika ülkelerinde kötü beslenme ve sağlık hizmetlerinin yokluğu nedeniyle her yıl nüfusun % 10 u ölmektedir.

Ortalama insan ömrü Paraguay'da 50, Bolivya'da 45, Brezilya'da 40, Haiti'de 32 yıldır.

Sözü edilen ülkelerin hepsi kapitalist toplum biciminin sunduğu ve emperyalizmin sömürüsü altındaki ülkelerdir.

Ölüm, açlık, yoksulluk, cehalet, işsizlik, işte kapitalizmin ve emperyalizmin insan oğluna hediye ettikleri.

Kapitalizmin ve emperyalizmin kaleleri sayılan ABD, Fransa, İngiltere, İtalya ve Japonya gibi ülkeler bile eşitsizliğin, yoksulluğun, işsizliğin kol gezdiği ülkelerdir.

ABD'de 25,5 milyon insan açlığın sınırında, yoksulluk içinde yaşamaktadır.

Dünyamız bunca bilimsel ve teknik buluş ve gelişmeye karşın neden halen bir açlar, yoksullar dünyası?

Üstünde yaşadığımız gezegen artık insanoğlunu besleyemeyecek kadar tükendi bitti mi?

Bugün, yeryüzünde 350 milyon çiftçi ailesi yaşıyor. Ne varki bu 350 milyon çiftçi ailesinin % 70'inden fazlasını oluşturan 250 milyon aile, halâ karasaban ve en ilkel tarım teknikleriyle üretim yapmaktadır. Hem de hangi çağda? İnsanoğlunun aya ve gezegenlere gitmeyi başardığı bilimsel ve teknik devrim çağında.

Bugün Hindistan'da dekâr başına alınan ürün Japonya'dakinin sadece 10 da biri kadardır. Hindistan topraklarının tümü Japonya'daki verimle işlenebilse Hindistanda açlık kalkabilir. Ve bugün Hindistan'da her gün binlerce insan açlıktan ölüyorsa suçlusu Emperyalizmin açlığı bile silâh olarak kullanan, acımasız sömürüsüdür. Hindistan'ın geri ekonomik yapısını yıllardır değiştirmeyi başaramıyan kapitalist yoldan kalkınma yöntemidir.

Dünya nüfusunun 2/3'si, açlık ve kötü beslenme sorunu ile karşı karşıyadır. Hangi çağda? İnsan oğlunun, laboratuarda sentetik protein ve besin maddesi üretmeyi başardığı günümüzde. Bilim ve tekniğin, bitkisel ve hayvansal ürünlerin biyolojik oluşumunu hızlandırmayı başardığı çağda Asya-Afrika ve Lâtin Amerika'da, yaşayan insanlar açlık ve kötü beslenme ile karşı karşıya bulunuyor. Bunun suçlusu ise emperyalizmin dayattığı yeni-sömürgeciliktir.

Sermaye çevrelerinin yaymaya çalıştığı gibi insanlar çoğalmamak ile açlık arasında bir seçim yapmak zorunda mıdır, bundan böyle?

Açlığın, yoksulluğun, nedeni nüfus artışı mı?

Günümüzde, açlığa göz yumamayan insanların cevap bulmağa çalıştığı, temel sorulardan bazıları bunlar...

Dünya nüfusunun giderek arttığı bir gerçek. Önümüzdeki 25 yılda dünya nüfusu 2 misline çıkacak, **şöyleki 2000 yılında, dünyamızda iki kat daha çok insan yaşayacak Bugün yaklaştı** 3500 milyon insanız, 2000'de 7000 milyon olacağız.

Gerçekten böylesine bir nüfus artışı insanlık için yeni bir gerçek.

Eskiden insanların doğum oranlarıda, ölüm oranları da yüksek ve birbirine oldukça yakındı. Yılda ortalama % 15 oranında doğum ve yaklaşık olarak bir o kadar da ölüm olurdu. Savaşlar, tabiî afetler, salgın hastalıklar nedeniyle, ölüm oranlarının arttığı, dolayısıyla dünyada toplam nüfusun düştüğü de sık sık rastlanan durumlardı.

Bilim ve teknikteki gelişmeler ve dünya sosyalist sisteminin varlığı nedeniyle sağlanabilmiş olan uzun bir savaşsız dönem sonucu, **ölüm oranlarını düşürmek olanakları** doğmuştur.

Dünyamızda ortalama insan ömrü uzamıştır.

Bugün, dünya gözünü açan her iki bebeğe karşı-

lık, bir kişi ölmektedir.

Dünya nüfusundaki bu büyük artışı sağlayan temel etken: doğumlardaki artış olmayıp, ölümlerdeki düşüştür. Dünyamız gittikçe daha yaşlı insanlar dünyası olmak durumundadır.

Peki neden? İnsanlık açısından, bu çok olumlu değişme ve gelişmelere karşın neden açlık tehlikesi öne sürülerek insanoğlu dehşet ve telaşa sürüklenmektedir?

İşte asıl cevaplandırılması gereken soru budur. Dünya yüzünde açlığın gerçek nedenini kavramadan bu soruya doğru cevap verme olanağı yoktur.

Yeryüzündeki açlığın, nedeni nüfus artışı değildir.

Açlığın gerçek nedeni kapitalizmin ve emperyalizmin kâr amacını güden üretim anlayışıdır.

Üretim, **kapitalist toplumlarda,** insanın ihtiyacını karşılamak amacını tamamen yitirmiştir.

Kapitalist toplumlarda neyin, ne kadar, nerede üretileceğini belirleyen şey kârlılıktır. Yani kâra göre üretim plânlanır.

İşte bu nedenle bilimsel ve teknik gelişmeler buluşlar bile, insanların açlığına, yoksulluğuna, ölümüne son vermek üzere kullanılmaktan çok daha kârlı olduğu için bombalara, savaş uçaklarına denizaltılara, tankların geliştirilip üretilmesinde kullanılmaktadır. Sadece bir tek B-1 bomba atıcısı, yapımcısına (onu yapan kapitaliste) 11 milyon dolar kâr bırakmaktadır. Bir tek denizaltı 1,3 milyon dolar kâr bırakmaktadır.

Oysa, Asya'da A vitamini eksikliğinden kör olan bir çocuğu kurtarmak için **sadece 45 kuruşluk** A vitamini yeterlidir.

Bilimsel ve teknik gelişmeler sonucu üretim güçleri son 10-15 yıldır muazzam gelişmeler kaydetmiş, insan emeğinin üretkenliği otomasyon ve ileri üretim bilgi ve teknikleriyle akıl almaz ölçüde artmıştır.

Bugünkü bilimsel ve teknik buluşların en yüksek kâr amacını gütmeden tarıma ve tarımsal üretime uygulanması halinde bile artan dünya nüfusunu uzun yıllar rahatlıkla doyuracak üretim yapılabilir.

Kaldı ki, insanlık bugün bir bilimsel ve teknik devrim çağının daha başlangıcındadır. Hergün yeni bir bilimsel ve teknik buluş daha insanlığın bilgi haznesine katılarak, üretkenlik sürekli gelişmektedir. Gerçekte bilimsel ve teknik araştırmaların hızını ve üretime uygulanmasına bile sınırlayanlar, yine emperyalist tekellerdir. Ticari sır, gizlilik, buluşları yüksek fiyatla satıp kâr etmek hırsıyla insanlığa yararlı pek çok bilgi ve tekniği boş yere ellerinde tutmakta, kullandırmamaktadırlar, ya da daha kârlı olduğu için insanlığın yaşaması için hiçde gerekli olmayan alanlarda, örneğin silah yapımında kullanmaktadırlar.

Yukarda söylediklerimizin kanıtı olarak aşağıdaki sayısal bilgiler verilebilir.

Yalnız COMECON'a bağlı 9 sosyalist ülke, 1970 yılında dünya hububat üretiminin % 35,1 ini, dünya şeker üretiminin % 50,4 ünü, dünya et üretiminin % 20 sini, dünya yağ üretiminin % 30 unu üretmektedir.

Oysa Comecon ülkelerinin nüfusu, dünya nüfusunun sadece 1/10 nu bulmakta toplam yüzölçümü ise, dünyanın sadece % 20 sini kaplamaktadır.

9 sosyalist ülkenin suni gübre üretimi 16.5 milyon tondur.

Kapitalist-emperyalist sistem kâr getirmediği için **«toplam tarımsal üretkenliği»** arttırmamakta, üstelik, tarımsal üretimi etkileyen tabiat dengesini de bozmaktadır. Tabiattaki kıt kaynakları israf ederek hızla tüketmektedir. Kapitalist sanâyileşme nedeniyle son 50 yılda harcanan ve dünyanın kıt enerji kaynaklarından olan petrol, kömür, tabii gaz gibi fosil enerjisi, insanlığın tarih boyunca bugüne kadar kullandığının yarısını bulmaktadır.

Dünyamızda insan başına ortalama besin maddesi üretim artışı yılda % 2.9 dur. Bu oran dünya nüfusunun artış oranından bile düşüktür.

Bunca teknik gelişmeye karşın yüz yıllardır, **insan başına düşen ortalama besin üretimi** artmamıştır. Bugün insanlar nesiller öncesi olduğu kadar açtır, üstelik açların sayısı da çoğalmıştır.

Üstelik kapitalist-emperyalist sisteme **bağımlı** ülkelerde, gelişmiş kapitalist ülkeler **lehine** korkunç bir eşitsizlik söz konusudur. Verilen artış oranları dünya ortalamasıdır. Sosyalist ülkelerdeki çok büyük üretim artışı oranları da bu ortalamanın içindedir.

Birleşmiş Milletler Besin ve Tarım Örgütü FAO.'ya göre emperyalizmin pençesindeki Latin Amerika ülkelerinde adam başına düşen besin maddesi miktarı 1952'de neyse, 1962'de de aynı kalmıştır.

Afrika'da, besin maddesi üretimi % 8 düşmüştür. Emperyalizme bağımlı geri kalmış ülkelerde 2000 yılında iki kat olacak nüfusu doyurmak için gerekli olan tarımsal üretim artışı yılda % 6 olmalıdır. Böylesi bir

hızlı tarımsal üretim artışına uzun yıllardır gelişmiş kapitalist ülkelerde bile rastlanmamaktadır. Örneğin Brezilya'daki mevcut tarımsal üretim artış hızıyla bugünkü tarımsal üretimi iki misline çıkarmak için 100 yıl gereklidir.

Kapitalist-emperyalist sistem içindeki eşitsizlik **«ortalama insan ömrü»** açısından da tüyler ürperticidir.

Avrupa'daki 6 gelişmiş kapitalist ülkede ortalama insan ömrü: 1840'da 41, 1920'de 58 iken 1960'da 71'e yükselmiştir.

Emperyalizme bağımlı geri kalmış ülkelerde ise ortalama insan ömrü Paraguay'da 50, Türkiye'de 50, Bolivya'da 45, Brezilya'da 40, Haiti'de 32 yıldır.

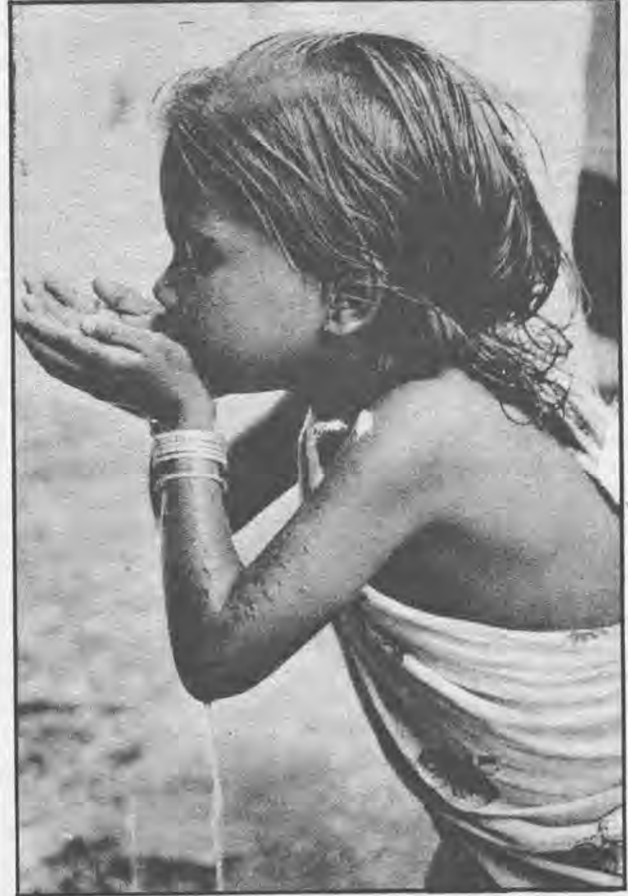
Gelişmiş kapitalist ülkeler ve emperyalist tekeller, bu insan ölümlerini ve açlığa dayalı korkunç eşitsizliği kendi bireysel kârları için, **yoksul ülkeleri daha çok boyunduruklarında tutabilmek için,** kullanagelmişlerdir.

Emperyalizm, önce kâr hırsıyla aç bıraktığı insanları, yine kâr hırsıyla bir lokma ekmek vermek pahasına kendine bağımlı tutmaya çalışmaktadır. Ekmek bile kapitalizmin elinde silah olmuştur. Bu durum kapitalist-emperyalist sistemin insanlık dışı yüzünü en açık bir şekilde göstermekte öte yandan, dünyada açlığın kalkmasının neye bağlı olacağını da açıkça ortaya koymaktadır.

NATO'nun yıllık Harp Bütçesi 140 milyarı buldu. Türkiye'nin payına düşen ilk taksit 13.5 milyar. 1977 bütçesinde askeri harcamalar % 177 oranında arttırıldı. Ama Türkiye'de sadece bayramdan bayrama et yüzü gören milyonlarca insan yaşıyor. Türkiye'de halen, yüzlerce yıllık karasabanla çiftçilik yapılıyor... **Oysa Türkiye,** sadece NATO harcamalarının ilk 13.5 milyarlık taksidi ile, 100.000 liradan **135.000 Traktör ithal edebilirdi.** Sadece NATO'ya ödediğimiz bu 13,5 milyar ile yüzlerce traktör, biçer-döver ve gübre fabrikası ile sulama tesisleri kurulabilirdi. Ama kurulmadı, kurulmayacak. Çünkü tüm bunlar emperyalist-kapitalist sistemin çıkarına uygun değil. İnsanlarımız, tarhana çorbasıyla yetinmek zorunda. Çocuklarımız vitaminsizlikten ve proteinsizlikten yarı sakat yaşamakla hükümlü.

Lüks binek otomobillerine, ciklet, gazoz fabrikalarına yatırım yapan Holdingler, traktör ve gübre fabrikalarına daha az kârlı olduğu için yönelmemekte. Çünkü, ülkemizde açlıktan ölmek kadar istediğin yere para yatırmakta serbest. Karışan yok! Karışması gerekenler, Devlet-Plân ve programları ile lüks tüketim mallarını teşvik etmeye devam ediyorlar.

Geniş ve bereketli topraklarımız ağaların, beylerin keyfince işlenirken daha doğrusu **çoğu işlenmezken,** halkımızın beslenmeğe, milyonlarca yoksul köylünün de toprağa hasreti var. Toprağın hasreti ise traktörlere, biçerdöverlere gübreye ve suya... Halkımızın, köylümüzün ve toprağın hasreti, demokratik bir toprak reformu ve kooperatifleşmekle giderilebilir. 53 yıldır dindirilemeyen hasretlerimizin, yoksulluk, işsizlik ve açlığın suçlusu, egemen sınıfların halkımıza dayattığı, emperyalizme bağlı, çarpık kapitalist kalkınma yoludur. Ve tarih bu yargıyı verdiği içindir ki emperyalist - kapitalist sistem çökmeye mahkumdur.

Emperyalizm kirli yüzünün her gün biraz daha ortaya çıktığını gördükçe, dizlerinin üstüne doğrulmakta olan açları sahte bilimsel teorilerle uyutmaya çalışmaktadır.

Kapitalizm doğuşu sırasında daha 1800 lerde bestelettiği bir eski ninniyi (Maltuz ninnisini) yeni bir tonla, «yeni-maltuzcu ninni» adıyla bugün yine tekrarlamaktadır.

Ninninin sözleri şöyledir:

«Açlığın, yoksulluğun nedeni Kapitalizm değildir.»

Açlığın, yoksulluğun nedeni insanların, kendileri için gerekli besin maddelerinden daha hızlı üremesidir.

Öyleyse, üremeyin insanlar, doğurmayın analar...»

Tabiatı değiştiremeyen, yeniden üretim yapamayan, üretim araçlarını ve kendini geliştiremeyen kapitalist-emperyalist sistem, hayvan nesli için pek doğru olan bir gerçekle, insanoğlunu uyutmaya kalkışmaktadır. Ama ona en güzel cevabı Asya-Afrika-Latin Amerika halkları; işçi marşları ve tamtamları ile uyanarak verecektir, vermektedir, vermelidir.

Evet yeryüzünden, bir gün açlık ve emperyalizm birlikte kalkacaktır. Emperyalizm yok edildiği an açlık da ortadan kalkacaktır. Açlık, yoksulluk ve eşitsizlik günleri müzelerde ve kitaplarda kalan birer acı anı, birer yüz kızartıcı belge olacaktır.

Öyle bir belge ki, genç nesiller insanların yaşanası güzel günlere kavuşuncaya kadar ne acılar çektiğini öğrenebilsin.

disk ve dış ilişkiler

DİSK 5.GENEL KURUL KARARLARI HAYATA GEÇİRİLİYOR!

DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in, 9'uncu yıl kutlama şöleninde yaptığı konuşma önemlidir. TÜRKLER, bu konuşmasının bir bölümünde, DİSK'in dünya ilerici işçi hareketinin bir parçası olduğunu belirtmiş ve şöyle devam etmişti: «Bu yüzden DİSK, karşılıklı saygı ve eşitlik içinde, uluslararası düzeyde sendikal güç ve eylem birliğinden yanadır.»

Türkiye işçi sınıfının, milyonların ortak dileğini yansıtan bu sözler, Konfederasyonumuzun 5. Genel Kurulunda da maddelenmişti:

«DİSK 5. Genel Kurul Kararları, Madde 19: DİSK'İN DIŞ İLİŞKİLERE DAHA ÇOK ÖNEM VERMESİ:

Uluslararası işçi dayanışmasının eski ve onurlu bir geçmişi olduğu, bu itibarla uluslararası ilişkilerin hergün biraz daha önem kazandığı, başka çok uluslu şirketler olmak üzere, sendikaların, ulusal alanda tekelci sermaye ile tek başına mücadele olanaklarının azaldığı gerçeğinden çıkarak, işçi sınıfının sorunlarının tam bir uluslararası işbirliği ve dayanışma içinde çözümlenebilmesi için, dış ilişkilere çok daha fazla önem verilmesi gereğine oybirliği ile karar verildi.»

DİSK, en üst organı olan Genel Kurul'un bu kararlarını uygulamak ve hayata geçirmek için çaba gösteriyor.

Sermaye dünyasının sömürüye ve ezgiye dayalı işleyişi karşısında, özgür, aydınlık ve sömürüsüz bir geleceği temsil eden ve somutlayan emek dünyasının bir parçası olarak Türkiye İşçi Sınıfı, uluslararası işçi dayanışmasının sağlamlaştırılması ve pekiştirilmesi yolunda adımlar atıyor.

Arta giden gelişmeleri değerlendiren DİSK Yürütme Kurulu, Genel Başkan Vekili ve Tekstil Sendikası Genel Başkanı Rıza Güven, Lâstik-İş Sendikası Gn. Bşk. Vekili Kenan Akman ve Tek-İş Sendikası Genel Başkanı, Selâhattin Sayın'dan oluşan bir DİSK heyetinin, Alman Sendikaları Birliği (FDGB) nin davetini karşılamasını kararlaştırdı. DİSK heyeti, iki konfederasyon arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi konusunu görüşmek üzere Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni ziyaret edecek.

Öte yandan Sovyetler Birliği ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Sendikal Birliği'nin davetlisi olarak, 1 Mayıs uluslararası İşçi Dayanışma Bayramını kutlama törenlerinde DİSK'i temsil etmek üzere Lastik İş Sendikası Yönetim Kurulu üyesi ve İstanbul Şube Başkanı Niyazi Kuas ile DİSK Genel Başkan Vekili ve Petkim-İş Genel Başkanı Mehmet Kılınç Moskova'ya, Lastik-Iş Sendikası Genel Sekreteri ve DİSK Yürütme Kurulu üyesi Celâl Küçük Bulgaristan'ın başkenti Sofya'ya DİSK'i temsilen gitmeleri kararlaştırıldı.

Mehmet Karaca Başkanlığında, DİSK üyesi Sendikaların yöneticilerinden oluşan 20 kişilik bir gurup ise 8-23 Mayıs 1976 tarihleri arasında Fransız Genel-İş Konfederasyonu (CGT) nin konuğu olarak 2 haftalık bir görgü eğitimi için Fransa'ya gidecekler.

20-22 Mayıs 1976 tarihleri arasında Stutgart'ta yapılacak «3. Göçmen İşçiler Konferansı»nda DİSK'i Rıza GÜVEN, Kemal NEBİOĞLU, Mehmet KARACA, Nejat FURUZKUHİ ve Ali Eşref TURAN'dan oluşan bir heyet temsil edecek.

Öte yandan DİSK Genel Başkan Vekili Rıza Güven, 24-28 Mart 1976 tarihleri arasında toplanan «Arap Sendikaları Uluslararası Konfederasyonu'nun 6. Genel Kurultayı»na DİSK'i temsilen katıldı. Kahire'de toplanan bu önemli kurultay hakkında geniş bilgi dergimizin gelecek sayısında verilecektir.

Suriye'de kutlanıcak olan 1 Mayıs Gösterileri için Maden-İş Yürütme Kurulu Üyesi Bahtiyar Erkul gönderilecektir.

30 yıllık sendikal tecrübe

eğitimde ilerleme, barış VE ÖĞRETMENLERİN ULUSLARARASI BİRLİĞİ

«Uluslararası birlik başlıca mesleki sorunlar ve bunların demokratik ve ilerici temel üzerinde çözümlenmesi konusunda anlaşma, ve emperyalizme karşı dayanışmanın güçlendirilmesi gibi ikili bir temel üzerinde gelişmektedir. En somut ve en açık sendikal ve mesleki sorunlardan kalkarak öğretmenler en etkili biçimde toplanabilir ve birliğin sağlanması yolunda doğacak engeller ve güçlükler aşılabilir..»

FİSE (Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu) 1976 yılında kuruluşunun 30. yılını kutluyor. Bu genç, ama aynı zamanda da tecrübeli örgüt, bir yandan gelecek başarılara güvenle bakarken, öte yandan da uluslararası Öğretmen hareketi ve daha geniş kapsamda dünya sendikal hareketi içindeki yeri ve rolünden doğan sorumluluklarının bilinciyle hareket ediyor.

İşçi sınıfı hareketi 2. Dünya Savaşının ardında DSF'yi oluşturarak uluslararası düzeyde birleşme çabalarına girişmişti. Uluslararası öğretmen hareketi de işçi sınıfının açtığı bu yolda hızla ilerledi. FISE bundan yaklaşık 30 yıl önce 1946 Temmuz'unda Paris'de doğdu. O tarihte ismi TUIE (Fransızcası: DPİE) idi. DSF'yi oluşturan birlik ruhundan esinlenerek kurulan bu örgüt, SPİE (Uluslararası Eğitim Profesyonel Sekreteryası), İTE (Eğitim İşçileri Enternasyonali) ve CAM (Latin Amerika Öğretmenleri Konfederasyonu)nu birleştiriyordu. TUİE son biçimini almadan önce, çoğunluğu DSF'ye katılmayı reddeden Uluslararası Profesyonel Sekreteryalar sorunu çözümleninceye ve bu birleşmeyi onaylamak üzere geniş bir dünya sendikal konferansı toplanıncaya kadar beklemeyi kararlaştırdı.

Ne var ki, böylesi bir birleşmeye düşman güçler daha o günden faaliyetteydi. 1946 yılında ABD'nin Endicott kentinde tekelci İBM şirketinin parasal yönden desteklediği bir öğretmenler konferansı düzenlendi. Paris Konferansına katılanlardan bazıları da bu toplantıya çağrıldılar. Konferansı düzenleyenler bunları siyasi ve ideolojik inançlarını gözönünde tutarak seçmişlerdi. İBM'in öğretmen hareketine açıkça el atması ve bazı örgütlere gösterilen özel ilgi, çeşitli biçimlede değerlendirildi.

Bu konferans sonunda ortaya çıkan WOTP (Öğretim Üyeleri Dünya Örgütü) işte bu koşullarla oluşturuldu. En başta son derece geniş mali imkânlar sağlanmıştı buna. Endicott bildirisine göre, bu örgüt «liberal ve tarafsız»dı. Sendikalardan bağımsız ve öğretmenlerle sendikal hareket arasındaki ayırımı sürdürmeye kararlıydı. Daha sonraları WOTP (Fr. OMPE) örgütü «kurucu federasyonları» olan, eski uluslararası profesyonel ilk okul öğretmenleri (FİAİ) ve orta okul öğretmenleri (FİPESO) federasyonlarını da kapsayarak, WCOTP (Fr. CMOPE) adını aldı.

WCOTP uzun süre onu destekleyenler ve kaynak sağlayanlar tarafından kendisine verilen rolü sadakatle oynadı.

Ama günümüzde bütün dünyada Toplumsal ve siyasal dönüşümler meydana gelmekte ve birçok ülkedeki öğretmen örgütleri ilke ve kavramlarında işçi sendikalarına gitgide daha çok yaklaşmaktadır-

lar. İşte bu değişimlerin baskısıyla WCOTP'de son zamanlarda değişmeye başlamıştır.

1947 yılında, yeni örgütün bütünlüğünü koruma isteğine rağmen, TUİE içinde iki ayrı eğilim ortaya çıktı: Bunlardan biri DSF ve sosyalist ülkelerdeki örgütlerle bağların güçlendirilmesinden yanaydı. Öteki ise DSF'den uzaklaşmayı ve «batıya doğru» bir yönelimi öneriyordu.

1948 yılında toplanan TUİE Konferansında oybirliğiyle alınan kararlarla, DSF içinde kalınarak uluslararası birliğin korunması ve FİPESO ve FİAİ ile ortak bir Anlaşma Komitesi kurulmasını ilke olarak benimsendi.

1949 yılında DSF içindeki bölünme ortaya çıktığında TUİE buna oybirliğiyle karşı çıkarak birlik çizgisini sürdürdü. DSF içinde bütünlüğün ve işbirliğinin korunmasından yana olan tek mesleki enternasyonal o olmuştur.

Bölünmeden sonra, 1949 Ağustos ayında FİSE Kongresi toplantı-Kongre bir eylem programı çizdi ve FİSE-FİAİ ve FİPESO arasında bir Anlaşma Komitesi kurulmasını benimsedi. Bu Anlaşma Komitesi 1960 yılına kadar varlığını sürdürmüştür. DSF, eğitim ve öğretmenlerin uluslararası düzeyde savunması amacını güden demokratik bir sınıf ve kitle sendikal örgütü olan FİSE'yi kabul etti ve adını, Tüzüğünü, örgüt yapısını onayladı. FİSE, DSF Kongresinde kendi eylem çizgisini saptamakta tümüyle özgür ve egemen bir örgüttür.

1940'ların sonlarında FİSE, içinde beklenen bölünme nihayet gerçekleşti.

Fransa'daki en güçlü öğretmen sendikaları, işçi sendikaları hareketine karşı geçici olarak bağımsız bir konum benimsediler. Bu durum bugüne kadar süregelmiştir. Belçika'da ise öğretmen sendikası DHSF'ye katıldı ve 1951 yılında SPİE'nin yeniden kurulmasında önayak oldu. SPİE her zaman güçsüz bir örgüt olarak kalmıştır ve bugün Benelüks ülkeleri, (Belçika, Hollanda, Danimarka), ABD, FDA ve Almanya'da örgütlüdür. FİSE'den ayrılan diğer örgütler de oldu.

Bu arada, uluslararası federasyonların ortak Anlaşma Komitesi, 1951-52 yıllarında SPİE'nin de işbirliği ile, çalışmalarına başladı. En önemlisi bir öğretmenler Beyannamesi düzenledi. 1954 yılında onaylanan bu Beyanname pekçok ulusal beyannameye temel oluştur du ve UNESCO/İLO'nun iyi bilinen 1966 yılındaki Tavsiye Kararını büyük ölçüde etkiledi.

FİSE Şeref Başkanı Pau Delanoue, bu döneme ilişkin olarak şunları söylemiştir: «Soğuk savaşın alabildiğine hızlandığı bir dönemde öğretmenler, siyasal farklılıklarına rağmen, bir sükunet örneği vermişlerdir.»

FİSE, işçi sendikaları hareketiyle işbirliği içinde, kendi çalışmalarını geliştirdi ve birleşik eylem ve dayanışmasını sürdürdü. Halkların sömürgeciliğe karşı, bağımsızlık için verdikleri mücadeleyi destekledi ve Asya, Afrika ve Güney Amerika'daki ilişkilerini ve etkinliğini genişletti.

Güney Amerika (CEA) ve Arap ülkelerindeki (FAT) bölgesel örgütlerle ilişkiler ve işbirliği anlaşmaları gerçekleştirildi. Bu işbirliğinin emperyalizme karşı niteliğini ve bütün kıtalardaki öğretmenlerin ortak mesleki ve sendikal çıkarlarını yansıtan ortak eylem düzenlendi.

FİSE'nin birleşmeye yönelik çalışmalarının gelişmesi birkaç dünya konferansıyla belirlendi. Bunlar değişik bağımlıkları olan ulusal ve bölgesel örgütlerle ortaklaşa düzenlenen 1953 Viyana, 1957 Varşova, 1960 Konakri, 1965 Cezayir, 1970 Berlin ve 1975 Varşova konferanslarıydı.

Öğretmen hareketindeki son gelişmelere de özel bir dikkat göstermek gerekir.

Son 30 yıl boyunca öğretmenlerin sayısı artmış, ilk ve orta öğretim gelişmiştir. Bu durum, işçilerin eğitimden yararlanmak için verdikleri mücadele, birçok ülkede üretici güçlerin gelişmesi sonucu doğan yeni gereksinmeler ve özgürlüğüne kavuşan birçok ülkenin yeni gereksinmeleri sonucu ortaya çıkmıştır. Sosyalist ülkelerde ve özgürlüğünü yeni elde etmiş ülkelerin pek çoğunda, eğitim önemli bir gelişim göstermiştir. Geçen yıl dünyadaki öğretmen sayısı 22 milyon olarak tahmin edilmiştir. Bunların yaklaşık yarısı sosyalist ülkelerde çalışmaktadırlar.

Eski sömürge ülkelerinin çoğunda öğretmenler kurtuluş hareketine katılmışlardır. Öğretmenler çoğunlukla, bugün kendisi için çalıştıkları halktan gelmekte, onun özlemlerini paylaşmakta ve bağımsızlık ve toplumsal ilerleme mücadelesini desteklemektedirler. Öğretmenler arasındaki sendikalaşma hareketi hızlanmış, aynı zamanda da öğretmen ve işçi sendikaları arasındaki bütünleşme hareketi yoğunlaşmıştır.

Sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, eğitim ve öğretmenler 1967-68 yıllarından bu yana ve özellikle de son zamanlardaki bunalımdan ağır zarar görmüşlerdir. Bu ülkelerin çoğunda, eğitimin savunusu için, eğitime ayrılan kaynakların kısıtlanması ve dondurulmasına karşı, öğretmenler arasında işsizliğin yaygınlaşmasını önlenmesi için ve daha yüksek ücretler için verilen mücadeleler, zaman zaman işçilerin mücadelesiyle birleşmiştir.

KÜLTÜREL GERİLİK

Dünyada okuma-yazma bilmeyenlerin % 97'si (756 milyon kişi) eski sömürge ve bağımlı ülkelerdedir. Afrika'da bazı devletler de halkın ancak % 2-5'i okuma-yazma bilmektedir. Suudi Arabistan'da her 10 çocuğun 9'u, İran'da her 10 çocuğun 5'i, okula gidemiyor. Amerika Birleşik Devletleri Örgütü'nün resmi verilerine ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtının 1973 raporlarına göre Lâtin Amerika'da 14 milyon çocuk ilkokul öğrenimi dahi göremiyor. Haiti'de halkın % 90'ı okuma yazma bilmez. Brezilya'da 1.400 çocuktan ancak 1000'i birinci sınıftan öğrenime başlıyor, bunun 396'sı ikinci sınıfa geçebiliyor, bunlardan yalnız 169'u dördüncü sınıfı bitiriyor, 20'si orta öğrenimini tamamlayabiliyor ve yalnız bir tanesi üniversite öğrenimi yapabiliyor. Kolumbiya'da her 1000 öğrencinin ancak 8'i öğrenimini bitirebiliyor. Türkiye'de halkın % 45'i okuma-yazma bilmiyor. Her 100 emekçi çocuğundan yalnız bir tanesinin yüksek öğrenim yapma olanağı vardır.

Bunalımın nedenlerinin ve bunu yenmenin yolları ve yöntemlerinin tüm kapitalist ülke öğretmenleri tarafından ayni ölçüde kavranamadığı kaydedilmelidir. Öğretmen hareketi içinde reformist kavramların geniş etkinliği ve hâlâ varolan hayaller, sınıf uzlaşmacılığı, mücadelelerin sonucunu ve diğer işçilerle bütünleşmeyi engellemiştir. Gene de birlik, mücadele ve bunalımın bilimsel olarak tahlil edilmesi gerektiği düşüncesi gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır.

Sendikalar, mesleki birliklerden daha büyük önem kazanmışlardır. Üstelik, mesleki birlikler de gitgide sendika işlevini üstlenmektedirler. Dünyadaki öğretim üyelerinin yaklaşık yüzde 80'i sendikaların ya da büyük yığın örgütlerini temsil eden mesleki birliklerin üyesidirler. Birçok durumda bu örgütler bağımsızlıklarını korumakla birlikte, işçi örgütleri federasyonlarına bağımlılıkları da artmıştır.

FİSE yığınsal ve sınıf birliği kavramlarını geliştirme yolunda belirli güçlüklerle karşılaşmaktadır. Güç bir kesimde, geniş bir ideojik cephe içinde çalışmak zorunda kalıyor. Burjuvazi ve tekeller, eğitim reformları ve güçlü ideolojik kampanyalar aracılığıyla yoğun bir çalışma yürütmektedirler. Bugün okul ve eğitim sorunları, sınıf mücadelesinin yürütüldüğü bir savaş alanı haline gelmiştir.

Öğretmenler arasındaki «mesleki dayanışma» ruhu, kendiliğinden, her zaman olumlu değildir. Her şeyden önemlisi tecrit olmaya yol açar. Ama öte yandan, bu ruh, öğretmenler arasında mesleki meselelerde işbirliğini geliştirmiştir. Öğretmenler, geleneksel olarak, insan değerlerine ve kültürüne bağlı, insan haklarına, düşünce özgürlüğü ve barışa saygılı, derin bir dayanışma ruhuna sahip ve çoğu zaman mesleki, eğitim, bilimsel ve kültürel sorunlarla militan biçimde ilgilenen bir kesimi oluştururlar.

Bu nedenle, mesleki alanda ve dayanışma alanında işbirliğini geliştirebilmek için önemli olanaklara sahipler. Örneğin, Şili ve İspanya ile dayanışma için bütün dünya öğretmenleri saflarını harekete geçirebilmişlerdir.

FİSE, genişleme ve işbirliği politikasını yaygınlaştırma çabalarını böyle somut koşullara dayandırmaktadır.

1967 - 68 yıllarından bu yana, öğretmen hareketi içinde belirginleşen eğilimleri şöyle sıralıyabiliriz:

— Sendikalaşmaya doğru yönelim ve birlik ve mücadele kavramlarının gelişmesi,

— İşbirliğinin her düzeyde geliştirilmesi; öğretmenlerin kendi aralarında ve işçi sınıfıyla birliğinin gerçekleştirilmesi özlemi,

— Emperyalizme ve faşizme karşı dayanışmanın ilerlemesi.

1970 yılında Berlin'de yapılan Dünya Konferansı bu değişimleri yansıtmaktaydı. Öğretmen hareketinin gelişimi ile, 1960'ların sonuna doğru tekelci devlet kapitalizminin bunalımının başlaması ve son zamanlarda Çin Hindi ve Portekiz Afrikasındaki kurtuluş hareketlerinin başarıları arasındaki ilişki de kayda değer.

Berlin Konferansında, Öğretmen Sendikaları arasında bir Uluslararası İşbirliği Komitesi (CİCSE) kuruldu. Bu komite ortak meslek sendikaları toplantıları düzenlemiş ve değişik yönelimli daha başka örgütlerin de katılmasıyla gitgide büyümüştür.

FİSE, aynı zamanda, kendi çalışmalarını da güçlendirmekte ve bölgesel ya da kendine bağlı ulusal düzeydeki örgütlerle işbirliği yaparak, birleşik eylemler yürütmektedir. Son beş yıl içinde Federasyonun etkinliği artmış, bu süre içinde FİSE'nin temel ilkelerinin kendi özlem ve yönelimlerine uygun olduğu görüşünde olan yaklaşık otuz yeni örgüt Federasyona katılmıştır.

1975 Mayısı'nda Varşova'da yapılan Dünya Öğretmenler Konferansı, öğretmen hareketinde birliğin sağlanması yolunda önemli bir dönemeci belirlemiştir. Çok geniş kapsamlı bir Uluslararası Hazırlık Komitesi tarafından yayınlanan çağrı, «Eğitim-Meslek-İstihdam» konusu altında 68 ülkeden ve 10 uluslararası örgütten 100 delegasyonu biraraya getirdi. FİSE'ye bağlı olmayan örgütlerin çoğunlukta olmasına karşın, ilerici içeriğe ve büyük mesleki öneme sahip kararlar oybirliğiyle alındı ve onaylandı. Bağımsız WCOTP bir delegasyon gönderdi. SPİE ve CSME (Dünya İş Federasyonu) yönetimlerinin katılmayı reddetmelerine rağmen, bu şimdiye kadar yapılan en önemli öğretmen konferansı oldu.

1974 yılında UNESCO kapsamına giren 4 öğretmen enternasyonalinin girişimi, mesleki alanda bir işbirliğinin başlangıcını oluşturdu. UNESCO tarafından düzenlenen Uluslararası Eğitim Konferansına, öğretmenlerin ilk ve sürekli eğitimiyle ilgili olarak uluslararası bir belge sunuldu.

Varna'da toplanan Dünya Sendikalar Kongresinde sendika enternasyonellerinin mesleki önemi vurgulanmıştı. Yukarıda belirtilenler, FİSE'nin de kendi sahası içinde uygulamaya çalıştığı bu yönelimi doğrulamaktadır.

Üçüncü Dünya Ülkelerindeki öğretmen hareketi, uluslararası da-

Öğretmenler, insan değerlerine ve kültürüne bağlı, insan haklarına, düşünce özgürlüğü ve barışa saygılı, derin bir dayanışma ruhuna sahip ve çoğu zaman meslekî, eğitim, bilimsel ve kültürel sorunlarla militan biçimde ilgilenen bir kesimi oluştururlar. DİSK, böylesi bir yurtsever kesimin, yanında yer alıyor. Onların diğer çalışanlarla birlikte sendikalaşma savaşımlarını destekliyor. TÖB-DER, Ankara'da yapılan mitingte aktif rol oynadı. Yığınsallaşan istemler bir kez daha haykırıldı.

yanışmada ve emperyalizme karşı, bağımsızlık için savaşmakta kararlıdır. Meksika Öğretmenler Birliği (SNTE) nin girişimiyle Toplanan Üçüncü Dünya Öğretmenlerinin 1. Uluslararası Kongresinde bu bir kez daha dile getirilmiştir.

Akapulko Bildirgesi, emperyalizmin ve çok uluslu şirketlerin egemenliğine karşı dayanışma ve birleşik eylem çağrısında bulunan, tarihi bir belge haline gelmiştir. Kongre'nin hedeflerini gerçekleştirmeye çalışmak ve örgütler arasındaki karrdeşçe ilişkileri güçlendirmek amacıyla, FİSE'nin de üye olduğu, bir Üçüncü Dünya Öğretmenleri Sürekli İşbirliği Komitesi kurulmuştur.

Görüldüğü gibi, uluslararası birlik, ikili bir temel üzerinde gelişmektedir:

— Başlıca mesleki sorunlar ve bunların demokratik ve ilerici bir temel üzerinde çözümlenmesi konusunda anlaşma,

— Emperyalizme karşı dayanışmanın güçlendirilmesi.

Bu ilerlemeler, geniş bir birleşme temeli üstünde karşılıklı uzlaşmalarla ve kardeşçe bir diyalog sürdürülerek sağlanmaktadır. Ama bu durum, FİSE'nin ilkelerinden ve temel kavramlarından vazgeçmesi demek değildir. Tersine, böylece bu ilke ve kavramlar güçlendirilmekte ve geliştirilmektedir. Ancak en somut ve en acil sendikal ve mesleki sorunlardan kalkınarak, öğretmenler en etkili biçimde toparlanabilir ve birliğin sağlanması yolunda doğacak engeller ve güçlükler aşılabilir.

FİSE'nin gelecekteki çalışmaları programında şöylece özetlenmektedir:

« — FİSE, birlik ve dayanışmanın, öğretmenlerin mesleki ve sendikal eylem alanında işbirliğinin geliştirilmesi, eğitimin bölgesel, kıtalar ve uluslararası düzeylerde ilerlemesi için yürüttüğü çalışmaları sürekli geliştirecektir.

— FİSE, işçilerin ve işçi sendikalarının tekellere ve emperyalizme karşı uluslararası düzeyde eylem birliğini genişletme ve güçlendirme mücadelesinde kendisine düşen yeri alacaktır.

— UNESCO ve İLO ile, özellikle öğretmen haklarının güvence altına alınması konusunda, işbirliğini sürdürecektir.

— FİSE, sendikal hak ve demokratik özgürlüklerinin korunması ve daha da geliştirilmesi için savaşan bütün öğretmenlerle dayanışmasını güçlendirecektir.

— FİSE, ulusal bağımsızlık ve egemenlik, barış ve silâhsızlanma için savaşan öğretmenleri ve halkları desteklemeye devam edecektir. Öğretmenlerin bu mücadele ve dayanışma eylemlerine gitgide daha büyük sayıda katılmalarını sağlamak için çalışacaktır.

— Geniş öğretmen kitlelerinin, emperyalizmin önemi ve bunalımın temel nedenleri konusunda bilinçlenmesini sağlamak üzere, FİSE gerekli ideolojik mücadeleyi sürdürecek ve sosyalist ve bağımsızlığına kavuşmuş ülkelerin eğitim ve kültür alanlarındaki başarılarını tanıtacaktır. Reformizm ve sınıf uzlaşmacılığı ile savaşımını sürdürecektir.

— FİSE, öğretmen hareketinin bölünmesine her zaman karşı çıkmıştır. Öğretmenlerin birleşik sendikal eyleminin sağlanabilmesi yolunda gitgide daha çok örgütü toparlayabilmek için gerekli çalışmaları sürdürecektir.

— Deneyleri, yeryüzündeki milyonlarca üyesi ve dostunun çabaları ve desteği ile ve çeşitli yönelimlerdeki örgütlerin gitgide daha büyük sayılarda katılması ile gün geçtikçe güçlenen FİSE, ortak toplumsal ilerleme, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesinde yeni yeni kazanımlar için çalışacaktır.»

1 M

kıbrıs

sorunların çözümü için işçi sınıfı yol göstericidir

Türkiye'de, yalnız bizde değil, sömürü esasına dayalı pek çok ülkede, burjuva basını Kıbrıs sorununda yanıltıcı yayınlarını sürdürüyor. Ajanslardan ve televizyondan yayılan bilgiler (!), milyonlarca insan, soruna, sermaye dünyasının çıkarları açısından baktırmaya çabalıyor.

Ülkemizde basının büyük bölümü, özellikle TRT, bu yoldadır. Kıbrıs ile ilgili haberler yalnızca Denktaş ile sınırlandırılmakta, adanın ekonomik, toplumsal ve politik durumu ısrarla gözlerden kaçırılmak istenmekte, yansıtılmamaktadır.

Oysa, Kıbrıs adasının bütününde gelişen güçlü bir ilerici hareket vardır. Kıbrıs Türk bölgesinde ise **Denktaş**'a karşı olan muhalefet etkinliğini arttırmakta, birbiri peşisıra devrimci sendikalar kuran işçilerin grevleri Kıbrıs Türk kesimini sarsmaktadır. Ve elbet artan bu huzursuzluğun temelleri, Kıbrıs'ta sürdürülmeye çalışılan sömürü düzenine gelip dayanmaktadır.

Kıbrıs'a Kuzey kesiminde üretim yok denecek kadar azdır. Büyük sermayenin kâr oranları ise alabildiğine yüksektir. Küçük bir azınlık yararına olan uygulamalar, emekçi halkı gittikçe daha yoksul bir yaşama iteklemektedir. Yiyecek ve içecek maddelerinde % 43, et ve et mamullerinde % 63, yumurta, süt ve süt mamullerinde % 44 oranında fiyat artışları vardır. Hayat geçen yıla oranla % 28,9 daha pahalılaşmıştır.

Öte yandan işsizlik yoğunlaşmakta, çalışanların eline geçen paraların satın alma gücü durmaksızın düşüş kaydetmektedir.

TRT'de ve basının büyük bölümünde bu gerçekler de yer almıyor.

Böyle bir ekonomik durum, emperyalizme bağımlı ilişkilerin de bir sonucu olarak, Kıbrıs Türk toplumundaki demokratik halk hareketine yeni boyutlar kazandırıyor. Emekçi halkın ilerici örgütlerde toparlanmasını hızlandırıyor.

Ve güç dengesi, her geçen gün Denktaş'ın ve büyük sermayenin partisi olan Ulusal Birlik Partisi'nin aleyhine olarak değişiyor.

Kıbrıs'ta, emekten yana sömürüsüz bir toplumu hedefleyenlerin «bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme» doğrultusunda güçlenen mücadelesi, egemen büyük sermaye çevrelerini tedirgin ediyor.

Kıbrıs Türk kesiminde azınlık teşkil eden büyük sermaye çevreleri, emekçi halkın gelişen savaşımını (mücadelesini) her yönden durdurabilmenin ince plânlarını yapıyorlar. Bir yandan sermayenin kolluk gücü görevini yapmaya hazır turancıların-faşistlerin saldırıları, öte yandan diktatöryal nitelikte bir «seçim ve Halk oylaması» yasa hazırlığı atbaşı gidiyor. Sermaye güçleri, Denktaş'ın Ulusal Birlik Partisi'ni tekrar ve mutlaka işbaşında tutmak için, sömürü ve kâra dayalı köhne ve çağdışı düzenlerini sürdürmek için çaba harcıyorlar.

TRT ve basının büyük bölümü, bütün bunlardan da söz etmiyor, bunun yanısıra ilerici yazarlar de suskunluklarını sürdürüyorlar.

Kıbrıs'ın kuzey bölgesinde yaşayanlar kadar bütün ilerici kamuoyunu ilgilendiren bir diğer gelişme daha var: Anti-demokratik (demokrasi dışı) seçim yasası ardından hemen çıkartılmaya çalışılan bir diğer yasa da KTFD'nin Ceza Yasası'dır. Bu konuyla görevlendirilen (ya da yardımı rica edilen) kişinin adı Prof. Sulhi Dönmezer'dir. **Dönmezer,** Türkiye ilerici kamuoyunca «sermaye yanlısı» olarak değerlendirilir. Hatta «faşist» eğilimli olduğunda birleşilir. 1936'da TCK'-na sokulan ve o günden bu yana Türk Ceza Kanunu'-ndan atılması için mücadele verilen faşist 141 ve 142'-nci maddeler, demek ki, bu kez de Kıbrıs TFD ceza yasasına ithal (veya ihraç) edilmek isteniyor.

Bir İstanbul gazetesi «Bütün pisliğimizi Kıbrıs'a taşıdık» derken, haklıydı.

Bütün sermayenin Kurucu Meclis'teki uzantıları, anti-demokratik uygulamalar peşinde koşan Ulusal Birlik Partisi, palazlandırılmaya çalışılan faşizm hevesli̇leri ve gerici her hareketin ardındaki Amerikan emperyalizmi; hepsinin birleşik gücü uzun vadede başarısız kılınacaktır. Bu nokta doğrudur. Ancak, Kıbrıs'ta ileri demokratik bir ortamın yaratılmasını başarmak somut görevlerin üstesinden gelmeye bağlı bulunuyor. Somut koşullar, ilerici güçlerin birliğini, ilerici bir siyasal örgütte birleşmelerini, Kıbrıs'ın bütününde ve mümkün olan en geniş biçimiyle faşizme ve emperyalizme karşı demokratik güçbirliğini zorunlu kılıyor.

Türkiye işçi sınıfı, DİSK, dünya işçi sınıfının bir parçası olarak, Kıbrıs'lı emekçilerin mutlu ve özgür yarınlara kavuşmak için yürüttükleri mücadelelerini destekliyor.

ilk proleter iktidarı

göğü fethe çıkan paris komünü'nün 105. yıldönümü

1700 yıllarından itibaren kapitalizm Fransa'da hızla gelişiyordu. Yeni teknik buluşlar ve işçilerin aşırı sömürüsünden ortaya çıkan büyük sermaye birikimi büyük işyerlerinin doğmasına neden oluyor, işçi sınıfı sayıca büyüyordu.

1800'lerde çapları büyüyen fabrikalarda toplanan işçiler nitelikçe de gelişiyor, sınıf bilincine varıyorlardı.

1864'de çeşitli ülkelerdeki emekçilerin bir araya gelmesiyle Londra'da «Beynelmilel İşçiler Cemiyeti» (I. Enternasyonal) kuruldu. I. Enternasyonal, dünya işçi sınıfının ekonomik, demokratik ve siyasal mücadelesinin bütünlüğünü işledi. İşçi sınıfı biliminin gelişmesine büyük katkıda bulundu. I. Enternasyonal'e bağlı işçiler özellikle Avrupa'da etkin eylemlerin başını çektiler.

1869'da Fransa'da III. Napolyon hala imparatorluğunu sürdürüyordu. III. Napolyon, halkın artan hoşnutsuzluğundan tedirgindi. Dikkatleri iç sorunlardan kaydırmak amacıyla, 19 Temmuz 1870'de, Prusya'ya (o zamanki Almanya) karşı bir macera savaşı başlattı.

Enternasyonal'in Paris üyeleri şöyle tavır aldılar:

«Avrupa'nın dengesi ve milli şeref bahanesi altında, siyasi ihtiraslar, dünya barışını tehdit ediyor. Fransız, Alman ve İspanyol işçileri! Savaşa karşı olduğumuzu hep bir ağızdan söyleyin... Bir üstünlük ya da hanedan davasından ötürü savaş yapılması, emekçilerin gözünde, budalaca bir cürümden başka şey değildir. Kanını dökmek durumunda olmadığı halde savaş çığlıkları atanlara ve genel felâketlerden yeni bir kazanç kaynağı çıkaranlara karşıyız biz. Hürriyet, barış ve iş isteyen bizler, onları protesto ediyoruz. Alman kardeşlerimiz! Ren ırmağının iki yanında dayanışma gösteremezsek, despotlar kesin bir zafer kazanır.»

Resmi Fransa ile resmi Almanya, bir kardeş kavgasına girişirken, Fransa ve Almanya işçileri, birbirlerine dostluk ve barış mesajları gönderiyorlardı. Tarihte bir eşine rastlanmayan bu olay, daha aydınlık bir geleceğin yolunu hazırlıyordu.

2 Eylül'de, başta III. Napolyon olmak üzere, tüm Fransız ordusu, Sedan'da tutsak düştü.

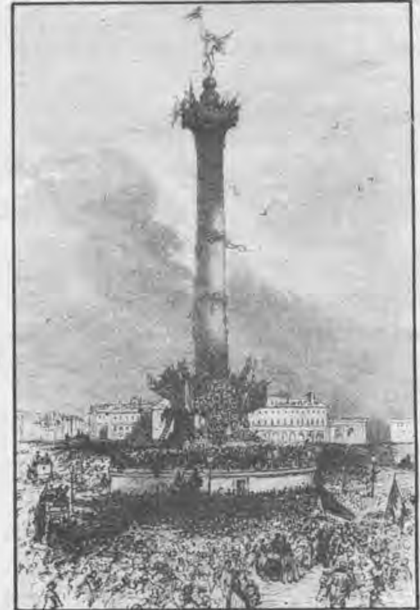
Paris'te halk kitleleri sokağa döküldü. Yasama Meclisi'ni bastılar. Hükümet devrildi. 4 Eylül'de Cumhuriyet ilân edildi. Ama fırsattan burjuvazi yararlandı. Şatafatla «Ulusal Savunma Hükümeti» adıyla, General Troctur başkanlığında gerici bir hükümet kuruldu.

Paris işçileri, uğradıkları ihanetin bilincindeydiler. Enternasyonal'e bağlı örgütlenmelerini güçlendirmeye giriştiler. Komün Belediye seçimlerinin hemen yapılmasını istediler. İktidar geciktiriyordu.

İşçiler, emekçiler, Paris'in 20 yönetim bölgesinde kurulan ulusal muhafız taburlarında gönüllü görev almaya başladı.

18 Eylül'de, Prusya ordusu Paris'i kuşattı.

İşçiler tahkimatlar üstünde yiğitçe savaşıyorlar; fakat hükümet, onların, silah yapımını arttırma, kiraları, fiyatları düşürme, komün seçimlerini düzenleme istemlerini cevapsız bırakıyordu.

Trochur, Almanlarla anlaşmaya gitti. Almanlar, büyük bir savaş tazminatı ve Alsas Loren bölgesini istediler.

Eski sistemle yapılan seçim sonunda, 17 Şubat 1871'de işveren sınıfının sözcüsü Thiers hükümeti kuruldu. Alman ordularıyla yapılan anlaşma üzerine, Paris işgale başlandı.

İşçiler ve ulusal muhafızlar direniyordu. Direnişi kırmak için, Thiers hükümeti Almanlara yardım ediyordu.

18 Mart'ı 19'a başlayan gece işçi sınıfı ve emekçiler, iktidarı fiilen ele geçirdiler. Komün seçimle-

rı yapıldı.

Çalışan halkın diğer kesimleriyle birlikte işçi sınıfı iktidardaydı. Kendi iktidar organlarını kurdu. Bakanlıkların yerini komisyonlar aldı. Paris Komünü toplumsal siyasetini hayata geçirmeye koyuldu: yaptığı işin tüm değerinin emekçiye verilmesini sağlamak için, kredinin, ticaretin örgütlendirilmesi, toplanma ve birleşme özgürlüğü, parasız, tam ve laik eğitim... Patronların terkettiği işyerleri işçilere bırakıldı, boş konutlar halka açıldı...

İktidardan alaşağı edilen, burjuvazinin temsilcisi Thiers boş durmadı. Almanlarla anlaşarak, Paris yakınındaki Versailles'da, kendine bağlı birlikleri toparladı. Paris Komünü üstüne yürüdü. Komüncüler geç davrandılar. Taşradaki işçi ve köylülerin desteğini sağlayamadıkları için, güçler dengesini değiştiremediler. Ama yiğitçe çarpıştılar, direndiler. Paris sokakları bir hafta boyunca emekçi kanıyla sulandı.

Dünyanın ilk proleter iktidarı 28 Mayıs 1871'de düştü.

Komün neden başarıya ulaşamadı?

Paris işçileri taşra ve köylülükle bağlaşıklık kuramadılar. Komüncüler arasında tam bir görüş birliği yoktu. Birlik halinde bir proletarya partisinde örgütlenmemişlerdi. Prudon yanlısı olanlar, merkezi devlet gücünün sağlanmasıyla ilgilenmiyorlardı. Sapık, maceracı akımlar etkindi. Blanki taraftarları, örgütlü kitle mücadelesine inan-

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
Liberté — Égalité — Fraternité

COMMUNE DE PARIS

DECLARATION
AU PEUPLE FRANÇAIS

Déclaration de la Commune au peuple français (19 avril 1871).
Murailles politiques françaises.

mıyor; devrimci, inançlı bir avuç insanın başaracağını savunuyorlardı.

Paris komünü hangi sınıfın savaştan, hangi sınıfın barıştan yana, hangi sınıfın yurtsever olduğunu gözler önüne serdi.

Göğü fethe çıkan komüncülerin mücadelesi, işçi sınıfı tarihine şanla kazındı.

Komünden çıkardığı derslerle dünya işçi sınıfı, bilgi ve deneylerini zenginleştirdi, örgütlü mücadelesini geliştirerek, yaşamasını bilen, toplumsal ilerlemeyi gerçekleştiren örnek iktidarlar kurdu, kuruyor.

18 Mart 1976'da, Paris Komününün 105 inci yıldönümünü anarken, sosyalizm birçok ülkede somut gerçeklik olmuş, dev adımlarla yürüyor.

komün'de sendikaların yeri

Komün sırasında, Paris ve çevresinde 75 kadar işçi sendikası (o zamanın deyişiyle sendika odası) vardı. Sendikalar günümüzdeki gibi güçlü, örgütlülük derecesi yüksek değildi. Bunlar daha çok meslek sendikalarıdır. Aralarında birleşip bir üst örgüt meydana getirmemislerdir. 18 Mart'ta iktidarı ele geçirilmesine, sendikalı işçilerin hemen tümü etkin olarak katılmıştır. Sendikaların örgüt olarak etkinlikleri 18 Mart'tan sonra artar.

Komün'ün eski Bakanlık yerine kurduğu **Çalışma Komisyonu**, sendikalarla işbirliği halinde çalışır, terzi, duvarcı, mekanisyen, metalürji sendika odaları etkin desteklerini Komün'e verirler. Sendikal örgütler, yeni düzende, biraraya gelerek ortak hareket etmeye başlarlar. 14 Mayıs'taki bildirilerinde şöyle haykırırlar:

«Hayır, biz emekçilerle, Versay sarayındaki kıralcılar arasında hiç bir uzlaşma olamaz. Cumhuriyet düşmanlarının giriştikleri vahşi saldırıya karşı bizim savunmamız sosyalizmdir, gericiliğe karşı ilerlemedir. Yeneceğiz. Ve zaferimizden ücretlilerin toplumsal kurtuluşu, halkların bağımsızlığı doğacak... Yaşasın Komün!

Yaşasın Dünya toplumsal Cumhuriyeti!»

İşçiler Komün'i, hem barikatlar üstünde canlarını vererek, hem de fabrikalarda emek'lerini vererek korudular. Silah tamir atölyeleri sendikal konseyi, «Komün'ün korunmasını sağlama» amacıyla, ücret artışı olmaksızın fazla çalışma kararı aldı. Kendi iktidarları olan Komün'ü ekonomik olarak güçlendirmek için, işçiler sendikalarıyla birlikte üretimi arttırdılar.

Komün'ün kısa ömrü sırasında sendikal örgütler büyük deney kazandılar. Komün sonrasındaki karanlık günlere rağmen hızla gelişen sendikal hareket 1895'de, bugün üye sayısı 2,5 milyonu aşan Fransız Genel-İş (CGT) Konfederasyonu'nu kurulmasına vardı.

iş-ekmek-barış ve toplumsal ilerleme savaşında sendikalar

İspanyol İşçi Komisyonlarının Dünya Kamuoyuna Çağrısı

Son haftalarda emekçilerin giriştiği grevler, gösteriler ve diğer barışçı protesto biçimleri, bu eylemler içeriği ve amacını saptırmak üzere bazı haberleşme araçları tarafından yanlış bir şekilde yansıtıldı. Bu koşullarda, **İşçi Komisyonları**, bu eylemlerin nedenlerini kamuoyuna açıklamayı gerekli göstermektedir.

İspanya'nın derin bir ekonomik buhran içinde olduğunun bilincindeyiz. Bu durumda, aldığı bir dizi önlemlerle, hükümet bir yıl daha ücretleri dondurdu. Ücretlerin, hayat pahalılığına oranla arttırılacağı bahanesi, satın alma gücünü kesinsikle yükseltmeyecektir. Bu duruma karşı mücadele etmeyi gayet doğal karşılıyoruz. Madrid'te yapı sektöründeki arkadaşlarımızın eylemi, dayatılan sınırları aşmanın olanaklı olduğunu göstermiştir.

Ekonomiyi yıkmak istediğimiz kesinlikle yalandır. İstediğimiz, varlığımızı korumak ve eşitlik temeli üzerinde işverenlerle toplu sözleşmeye oturmaktır.

Biz emekçiler, hiç bir buhrandan sorumlu değiliz, çünkü, bizim devletin ve işletmelerin ekonomik yönetimi üzerinde hiç bir hakkımız yok. Bu buhranın sonuçlarından zarar görmeye karşı koymamız gayet normaldir. Ücretlerin dondurulması kararının, iki milyon emekçiyi kapsayan bazı toplu sözleşme görüşmelerine başlanmasından önce alınmış olması kabul edilemez. Bilindiği gibi, aynı tip kararlar her yıl alınmaktadır. Oysa, fiyatlar durmadan artmaktadır. Bu sürenin yavaşlatılacağı veya durdurulacağına dair en küçük bir belirti yoktur.

İşsizlik sürekli bir şekilde çoğalmaktadır. Asgari yaşam düzeyi sağlayacak bir işsizlik tazminatı yoktur.

Diğer yandan, işverenler, çoğu kez, çatışmalar yaratan ve tavırları sertleştiren bir tutum takınmaktadırlar. Ücretlilerin istemlerini susturma yöntemi olarak kullanılan işten atma ne sorunları çözmekte, ne de gerilimi azaltmaktadır. Tersine, yeni çatışmalar yaratmaktadır. İşçilerin en acil istemlerinden biri, çatışmalar veya İspanya'nın bağlanmak istediği Avrupa'nın diğer ülkelerinde yasal olan çalışmalar dolayısıyla işten atılan arkadaşlarının yeniden işe alınması gelmektedir.

İspanyol işverenlerinin büyük bir bölümünün, tek taraflı olarak çalışma koşullarını dayatma alışkanlığı, güçlü ve sınıf sendikacılığının geleneksel yöntemleriyle çıkarlarını korumaya kararlı bir işçi hareketi gerçeğiyle çelişmektedir.

Resmi Sendikal Örgüt'ün emekçilerin özlemlerine ne öncülük edemeyeceğini, ne de bunlara cevap veremeyeceğini herkesin kavraması gerekmektedir. Grev ve tüm sendikal ve siyasal özgürlükleri kullanılması hakkı bütünüyle tanınmalıdır.

Hükümet, İspanya'yı kademeli olarak demokrasiye götürecek bir süreçten sözediyor. Fakat, sınırlar kayarak, işçi sınıfı temsil eden örgütleri bir kenara atıyor. İşçi Komisyonlarının bir parti tarafından denetlendiğini ileri sürüyor. Böylece, İşçi Komisyonları'nın ideolojik, siyasal, dinsel hiç bir ayrım yapmadan emekçilerin birliği için çalışan ve yarının sendikacılığını, sınıf, birleştirici, demokratik ne devletten ne istisnasız tüm siya-

İnsanca bir yaşam ve özgürlük için savaşanlara İspanyol hükümetinin cevabı: KARA TERÖR ve CİNAYET! Polis kurşunlarıyla öldürülen BASK'lı ilericilerin VİTORİA kentindeki cenaze töreni. (Sol altta). İspanya'nın KATALONYA bölgesindeki «UNİTAD HERMETİCA» fabrikasındaki GREVCİ İŞÇİLER, (yanda).

sal partilerden bağımsız bir sendikacılık olan görev toplumsal-siyasal bir hareket olduğunu bilmemezlikten geliyor.

Hükümetin bu açıklamaları, aftan, demokratik özgürlüklerden ne sendikal ne siyasal haklardan yana olduğunu ortaya koyan İspanyol toplumunun ezici çoğunluğunun bu özlemine cevap vermemektedir. Biz emekçilerin, ekonomik ve toplumsal istemlerin yanında, eylem programlarımıza başka istemleri de almış olmamız bir raslantı değildir.

Demokrasi yolunu tıkamaya çalıştığımız yalandır. Biz, bir yandan demokrasiden sözedip, aynı anda da bizleri özgürlüklerden yoksun bırakarak hepimizi aldatmalarını önlemek istiyoruz. Son tutuklamalar, açık toplantıların yasaklanması, işçilerin sendikal lokalleri ve kiliselerden atılması, barışçı gösterilerin şiddet kullanılarak dağıtılması, yerleştirmek istedikleri demokrasi tipini göstermektedir.

Demokratik özgürlüklerden ancak, bizim gibi, İspanyol devleti içinde toplanmış hakların parçası olan herkesin yararlanabildiği gün söz etmenin olanaklı olacağı görüşündeyiz.

yüksek öğrenim sendikalarının paris toplantısı

(Paris, 6-8 Şubat 1976)

Fransa ulusal Yüksek Öğrenim Sendikası (SNESUP), Uluslararası Öğrenim Sendikası Federasyonu, Federasyonu, Avrupa ve Akdeniz ülkelerinin yüksek öğrenim sendikalarının katıldığı bir Uluslararası Sendikal konferans düzenledi.

Yüksek öğrenim diplomalarının ve araştırmalarının tanınması sorunları üzerine yapılan konferansın amacı, katılan örgütler arası işbirliğini ve görüş alışverişini sağlayarak, alınan kararları, aynı konu üzerine hükümetler arası bir taslak hazırlayan UNESCO'ya sunmaktı.

Konferansta alınan kararların bazıları şunlardır:

— Diplomaların ve diploma muadeletlerinin tanınması sorunları üzerine tavsiyeler,

— Şu konular üzerine Akdeniz ülkeleri öğrenim sendikaları arasında işbirliğini geliştirmek: halkların bağımsızlığı, kendi geleceğini kendisinin tayin etmek hakkı ve özgürlüğü için, barış ve yüksek öğrenimin demokratikleştirilmesi, için, emperyalizme karşı mücadele.

— Halen hakları ve istemleriyle İspanya'da özgürlük için mücadele eden İspanyol öğretmenlerine dayanışma mesajı.

PERU

Peru Sendikal Örgütleri Birlik Konseyi (*) «Tüm Emekçilere» yaptığı çağrıda «devrimci sürecin derinleştirilmesi ve emekçi sınıfın çıkarlarının korunması için sendikal örgütlerin aktif birliğini güçlendirmelerini» istedi.

«Sadece birleştiğimizde yenilmez oluruz» denen çağrıyı imzalayanlar, «devrimci sürecin ikinci aşamasında», «siyasal bilincin yükselmesi ve devrimci mücadelenin emekçilerin, köylülüğün ve halkın eylem birliğinde somutlandığını» belirtmişlerdir. Birlik Konseyi, üye örgütlerin her birinin bağımsızlığına mutlaka saygı duyulduğunu söylemektedir.

(*) Konsey şu örgütlerden oluşmaktadır: Emekçiler Konfederasyonu, Genel Emekçiler Konfederasyonu, Peru Devrimci Emekçileri Örgütünün Lima Bölge Federasyonu, Lima, El Callao ve Balnearios'taki Gazeteci ve Ticaret Hizmetlileri Bağımsız Federasyonları, Balıkçı Peru Grafik Sanatları Emekçileri.

diktatörlüğe karşı şili sendikal hareketinin yeni yöntemleri

faşizm ve ekonomi

ŞİLİ'DE SON DURUM

11 Eylül 1973. Şili askeri faşist liderleri, silâhların zoruyla, ülkenin yasal hükümeti olan **Halkın Birliği Hükümetini** devirdi Darbe, Allende'nin Cumhurbaşkanı olduğu 4 Eylül 1970'den itibaren hazırlanmaya başladı. ITT, Kennecott gibi Amerikan çok uluslu şirketleri ile Şili malî ve sanayi oligarşisi elele verdi.

Halkın Birliği'nin, belli başlı zenginlikleri ulusun denetimine vermek üzere giriştiği önemli ekonomik ve toplumsal dönüşümler yani emperyalizmi ve Şili gericiliğinin çıkarlarını sarstı. İşte bu yüzden, yasal yönetimi devirdiler, faşizmi getirdiler ve iki yıl içinde onbinlerce insanı öldürdüler, işkencehanelerde sakat bıraktılar, zindanlara attılar.

Ordu veya polis birliklerinin tutukladıkları günden bu yana 2.000 kadın, erkek, çocuktan tek bir haber alınamadı. Caniliğini gizlemek için faşist örgütle birlikte düzenledikleri listedeki 119 Şilili'nin ülke dışında «tasfiye» edildiklerini söyledi.

Şili diktatörleri 2744 kişiyi ülke dışına sürdüler. Herşey: konuşmak, elde bildiri, broşür bulundurmak «devlet güvenliğine karşı bir cinayet» olarak nitelendi. Sivil ve resmi polise, hiçbir gerekçesiz ve süresiz tutuklama işkence yapma yetkisi tanındı.

Fakat, direniş, halkın mücadelesi devam ediyor. Bir dönem tekelci sermayecinin kandırdığı toplumsal katmanlar bu savaşımın içinde, **Faşist cunta, dün Halkın Birliği Hükümetine karşı çıkan «Hristiyan Demokrat» militanları tutukluyor.**

Faşizmin dayattığı koşullarda, Şili sendikal hareketi yeni yöntemlerle direnişi sürdürüyor. Ulusal sendikal örgütler, yeniden güçlerini toparladılar, kuzeyin Arica, güneyin Punta Arenas bölgelerine dek her yerde mücadeleyi yükseltiyorlar. Şili emekçileri, daha önceki kazanımlarını ve haklarını savunmak, tutuklanan sendika yönetici ve militanlarının özgürlüğü için savaşıyor. Örneğin, maden işçileri ulusal federasyonu genel sekreter Alamiro Guzman, madencilerin mücadelesi sonunda, tutuklandıktan bir kaç ay sonra serbest bırakıldı. Yapı işçileri, sendikal örgütlerinin başkanı Viktor Hugo Cnevas'ın özgürlüğe kavuşmasını sağladılar.

Şili'deki son durum üzerine, Şili Emekçileri Sendikal Merkezi (CUT) Dış Komisyonu Ocak 1976 da bir rapor hazırladı. Bazı bölümlerini alıyoruz.

Alabildiğine gerici olan bu siyasetin uygulanma biçimleri de son derece sert ve keyfi oldu. Kamu sektörünün kaldırılması ile devletin ekonomiyi denetleyen işlerine son verilmesi, fiyatların serbest bırakılması ve ücretlerin gerilemesi, kamu harcamalarının ve dolayısıyla devlet sektöründe iş alanlarının kısıtlanması, gelir dağılımında aşırı adaletsizlik, yabancı yatırımların başıbozuk girişi... Günümüzde yeryüzünde hiç bir ülkenin açıkça uygulamaya cesaret edemediği bu siyasetin bazı özellikleri işte böylece sıralanabilir. Sonuç olarak, enflâsyon hızı 1975'de % 340.2'yi aştı. Bu oranın Şili tarihinde bir örneği yoktur.

Oysa, ücretler aynı dönemde hiç bir zaman fiyat artışlarına yetişemedi. 1975'in Ocak Eylül ayları arasında enflâsyon hızı % 221,1'i bulurken, ücretlerin satın alma gücü % 40 geriledi. Aralık ayında, resmi rakamların % 18 olarak belirlediği işsizlik oranı, gerçekte % 25'e ulaştı. İnşaat sektöründe işsizlik oranı % 30'u buldu. Faşist diktatörlük emekçi halkın yaşam ve çalışma koşullarını son derece ağırlaştırdı. Şili nüfusunun % 21 (2 milyon insan) son derece aşırı bir sefaletin içinde. Okul ça-

ğındaki 400 bin çocuğun okuma olanağı yok. Ailelerin % 30'unun (588.000 aile) aylık geliri 50 dolardan (750 TL.) az.

Cuntanın siyaseti, sadece emekçileri ve ücretlileri yıkıma uğratmakla kalmıyor. Hemen tüm sektörlerde sanayi üretimi geriledi. Bu siyaseti sonucu olarak inşaat sektörü % 40, imalât sanayi % 25 ve ulusal gelir % 10 geriledi. Faşist diktatörlüğün dayattığı ekonomik buhranın, dışarıdan dolar olarak giren malî kaynakların ülke tarihinde en üst düzeye ulaştığı bir dönemde derinleştiğini belirtmek gerekir. Böylece, dikta rejimi, ihracat geliri olarak 1974'de 2,5 milyar dolar, 1975'de 1,665 milyar dolar elde etti. Darbenin olduğu 1973 Eylülü'nden bu yana faşist cuntanın aldığı dış kredi ve yardım toplam 5,5 milyar dolara ulaştı. Ne üretimi arttırmada ,ne yeni iş alanları yaratmaya, ne ücretleri yükseltmeye, ne de yatırımda kullanılmayan bu kaynaklar nereye gitmiştir?

Silâhlanmanın bütçedeki payını % 300 arttıran dikta rejimi, Amerikan bakır şirketlerine tazminat olarak yüz milyonlarca dolar vermiş, malî karaborsacılığı kışkırtarak, küçük bir azınlığın lüks harcamalarını karşılamıştır. Bu gerçekler, diktatörlüğe karşı dayanışma boykotu siyasetinin gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Cunta rejimi döneminde, kapitalistlerin ulusal gelir içindeki payı % 42'den % 65'e çıkarken, emekçilerin payı % 57'den % 35'e düştü. Tekelci büyük burjuvazi, çok düşük fiyatlarla devlet işletmelerini satın aldı. Tekelci yoğunlaşma son derece hızlanırken, küçük ve orta işletmelerin, tekellerin kredi ve sermaye üzerindeki egemenliğinin bir sonucu olarak, iflâsı hızlandı.

Büyük arazi sahipleri, Halkın Birliği Hükümeti'nin köylülere dağıttığı toprakları geri aldı. Toprak Reformunun sağladığı kazanımlara el kondu.

Çıkan sonuç çok açıktır: diktatörlüğün ekonomi politikası toplumun ezici çoğunluğunun zararınadır; bu politika, vurguncu finans-kapitalle büyük çok uluslu şirketlere bağlı küçük bir tekelci oligarşik grubun çıkarınadır.

CUT 23 YAŞINDA

13 Şubat günü Türkiye işçi sınıfı DİSK'in 9 uncu yılını kutladı. Bir gün önce de «Şili Emekçileri Sendikal Birliği» (CUT)'nin 23 üncü kuruluş yılıydı. Ancak, CUT üç yıldır yasa dışı. Ve Şili işçi sınıfı, üç yıldır faşizmin kanlı zulmü ve baskısı altında.

Fransa işçi sınıfının sendikal örgütü CGT'nin merkez yayın organı LA VIE OUVRIERE'in 18 Şubat 1976 tarihli sayısında CUT Dış Komite üyesi ve CUT'nin kurucusu Hümberto ERGÜETA ile yapılan bir söyleşiyi yayınlıyoruz.

Eylül 1973'te yasal Halkın Birliği hükümetini deviren faşist cuntanın cinayetleri, işbirlikçiliği üzerine tek lâf etmeyen TRT, sürdürdüğü bilinçli ve kasıtlı sessizlikle faşist kaatillerle suç ortaklığı yapmaktadır.

«**H. ELGUETA:** Sendikal örgütümüz'ün yirmi üçüncü yılını kutladığı korkunç durum bir tek sözcükle açıklanabilir: faşizm. Emekçilerin % 25'i işsiz. Pinochet'in silâhlı darbesinden bu yana satın alma gücü % 60 düştü. 3.200.000 Şilili asgarî geçim olanaklarından bile yoksun. Orta öğrenim kurumlarına kayıt o denli pahalı ki, masraflar taksitle ödeniyor. Öncelikle işçi sınıfının örgütlerine yönelen baskı, şimdi tüm kesimleri, hatta dini ve askeri çevreleri bile kapsıyor.

Fakat, Pinochet'nin tüm çabalarına karşın CUT'nin 23 üncü yılı unutulmadı. Daha geçen yıl, örgütün 22 inci kuruluş yıldönümü Santiago'daki Saint-Jean-de Bosco kilisesine değin pek çok yerde kutlandı. Bu yılki gösterilerin daha büyük olacağına eminim.

Elimizdeki tüm veriler, işçi sınıfının savaşkanlığının ve mücadelenin durmadan yükseldiğini gösteriyor. Diktatörlük, içte olduğu gibi, dışta da tecrit oluyor. Pinochet'in faşist rejiminin ilk dönemlerinde desteğini esirgemeyen Hristiyan Demokrasi'nin lideri ve Allende'den önceki Cumhurbaşkanı Edwardo Frei bile Pinochet'nin bu yalnızlığını vurguluyor. Bu olgu, aynı anda, ara tabakaların, tüccar ve esnafın, küçük sanayicilerin büyük ölçüde diktatörlüğe karşı olduğunu gösteriyor. Mahallelerde, örgütlenen cuntaya karşı halk komitelerinin tabanı, bugün Allende döneminden daha geniş. Kilise de, zaman zaman yaptığı çıkışlarla, cinayet ve işkenceleri mahkûm ediyor. Ordu içinde de, ayrılıklar ve muhalefet görülüyor.

Uluslararası dayanışma halkımızın mücadelesine yeni bir soluk kazandırıyor.

Fransa'da CGT, CFDT ve FEN gibi sendikal örgütlerin 27 Şubat'ta Paris'te düzenleyecekleri mitingler, daha birçok ülkede gerçekleştirilecek ve bizlerin yarınlara olan güvenimizi güçlendirecektir.

Halkımızın ve emekçilerin bizzat Şili'de yürüttüğü mücadele ve tüm bu çabalar sayesinde, istediğimiz CUT'nin bugün sürgünde kutlanan 23 üncü kuruluş yılının, önümüzdeki yıl Şili'de kutlamaktır.»

9 uncu yılında DİSK, CUT'nin 23 üncü yaşını kutlar ve Şili işçi sınıfının özgürlük ve ulusal onur mücadelesini destekler.

doğuşundan bugüne tek çizgi: sınıf uzlaşmacılığı

EMPERYALİZM VE TÜRK-İŞ

«Türk Sendikacılık hareketine yabancı dost sendikaların ilgisini çekmeye çalıştılar (...) Bir müddet sonra aynı temsilci (1) Türk Sendikacılık hareketinin milli bir merkez etrafında toplanması yolunda **telkinlerde** bulunmak üzere sık sık bizi ziyarete gelmiştir. **Türk-İş'in kuruluş tohumlarını ekenler arasında yer alan Amerikalı gerçek dostumuz** Irwing Brown, bu gelişlerinden birinde, o zamanlar (...) AFL-CIO'nun(*) temsilcisini de beraberinde getirmişti. Amerika'da İşçi Hareketinin tarihçesi adlı kitabın tercüme edilerek Türk sendikalarının istifadesine sunulması bu temsilcinin Türkiye'ye geldiği tarihlere rastlar... Bu hareketin **Amerikalı dostlarımızın sendikacılığımıza göstermiş olduğu yüksek ilgiyi** belirtmek arzusundan ileri gelmiştir. **Bu ilgi şimdi eksilmemiş, bilâkis** daha da artmıştır.» (2)

EN yetkili kişisinin gerinerek söylediği bu sözler, Türk-İş'in temelini kimlerin attığını açıkça ortaya koyuyor. Ancak, Türk-İş'in biçimlenişini söylece sınırlamak, sorunu basite indirgemek olacağı gibi, işçi sınıfımıza karşı girişilmiş bu tarihsel ihaneti hafife almak anlamına gelecektir. Biraz daha gerilere gidelim. Ve, ülkemizde sahneye konan bu oyunun, aslında dünya işçi sınıfını bölmeye ve parçalamaya yöneldiğini görelim.

Yıl 1945. İkinci emperyalist dünya savaşı dünya demokrasi ve barış güçlerinin zaferiyle sonuçlanıyor. Fakat, kapitalist Avrupa ülkeleri olağanüstü bir ekonomik yıkıntı ve buhran içinde kıvranıyor. Örneğin Almanya işgali, Fransız ve Alman tröstlerine olağanüstü vurgun olanakları sağlarken, halkın sefalet ve yoksulluğunu arttırıyor. Fransa'yı Almanya'ya teslim eden Vichy hükümeti, tüm ilerici örgütleri ve grevleri yasaklarken, Almanya'ya yönelik üretimi hızlandırıcı tedbirler alıyor. Örgütleri yasa dışı ilân edilmesine rağmen işçi sınıfı ulusal kurtuluş mücadelesinde en ön safta dövüşüyor. Bir yandan Nazi Almanyası'na yönelik üretimi, grevler ve çeşitli yollarla yavaşlatırken, aynı anda çete savaşlarına katılıyor. 15 Ağustos 1944 günü, Fransa işçi sınıfının sendikal örgütü kurtuluş için genel grev ilân ediyor.

19 Ağustos günü genel grev yüzde yüz başarıya ulaşıyor. Aynı gün, ulusal mücadeleye katılan örgüt temsilcilerinin oluşturduğu **Ulusal Direniş Konseyi,** ulusal ayaklanmayı başlatıyor. Ve 25 Ağustos günü Paris Alman işgalinden kurtuluyor.

Bu durum, işçi sınıfı ve onun sendikal ve siyasal örgütlerine olan saygınlığı ve sevgiyi yükseltiyor. Savaş sonrası Fransası'nda siyasal güçler dengesi, Alman tekelleriyle işbirliği yapan ve ihanet hükümetini destekleyen tekelci burjuvazi aleyhine değişiyor. Nisan 1946'da 26 ıncı Kongreşini yapan C.G.T.'nin üye sayısı 5.500.000 e çıkıyor.

BU **koşullarda,** işçi sınıfının görevi, Ulusal Direniş Konseyi'nin Geçici Cumhuriyet Hükümeti'ne verdiği görevlerin uygulanmasını sağlamak: **«siyasal ve ekonomik bağımsızlığı korumak», «büyük ekonomik ve mali güçlerin ekonomideki yönetimini kaldıracak gerçek bir ekonomik ve toplumsal demokrasinin uygulanması», «ulusal üretimi yükseltmek», «tekellerin elindeki büyük üretim araçlarının, enerji kaynaklarının, yeraltı zenginlikleri ile sigorta şirketleri ve büyük bankaların millileştirilmesi» ve «emekçilerin yaşam ve koşullarını iyileştirerek onların ülkenin ekonomik ve toplumsal yaşamı üzerinde denetimini sağlayıcı önlemler almak.»**

İşçi sınıfının temsil edildiği geçici Cumhuriyet Hükümeti bu kararların bir bölümünü uyguluyor. Ancak, yara alan Fransız kapitalizmi, sistemi bozgundan kurtarmak için ekonomik ve siyasal sabotaja girişiyor. Tekeller, üretimi, düşürmek ve karaborsayı arttırmak için her yola başvuruyor. Siyasal düzeyde, CGT'yi bölmeye ve komünist-sosyalist eylem birliğini önlemeye çalışıyorlar. Fransa'daki Amerikalılar bu girişimleri her yönden destekliyorlar. Ve nihayet 5 Nisan 1947'de ünlü Marşal (3) plânı sahneye konuyor.

Savaş ekonomisi Amerikan silâh tekellerine yeni bir soygun alanı yaratmıştı. Oysa, 1945'ten sonra silâh üretimini devam ettirecek koşullar ortadan kalkmıştı. Yeni soygun alanları yaratmak gerekiyordu. Savaşın yıkımına uğramış Batı Avrupaya yardım adı altında, bir yandan Avrupa kapitalizmini kurtarmak, aynı anda da ABD tekellerinin bu bölgeye egemen olmak girişimleri böyle başladı. **ABD müdahelesinin,** çok önemli bir yanı daha vardı:

SAVAŞIN yıkıntıları arasından bazı ülkeler sosyalizme geçiyor, böylece kapitalizmin Avrupa'daki sınırları daralıyordu. Amerikan emperyalizmi için en büyük tehlike buradaydı. Bir yandan, işçi sınıfı ve emekçilerin yeni kurulan iktidarını devirmek, aynı anda da Fransa gibi ülkelerde tekellerin sarsılan egemenliğini kurtarmak. Bu arada, işçi sınıfları dünya çapında sendikal birliğini sağlamak için 3 Ekim 1945'de **Dünya Sendikalar Federasyonu** (DSF)'yi kuruyordu.

İşçi sınıfının yeni mevziler kazandığı, sosyalizmin ilerlediği ve kapitalizmin gerilediği bu koşullarda Amerikan emperyalizmi yeni bir saldırıyı başlatıyordu. **Ekonomik, siyasal ve askeri olan bu saldırının amacı:** 1 — Sosyalizmi geriletmek üzere, bu ülkeleri abluka ya almak yani **soğuk savaş** yaratmak; 2 — ABD'nin Avrupa ve bağımlı, yarı bağımlı ülkelerdeki egemenliğini yeniden sağlamak. Bir başka deyişle, daha 1933 yılında, Reichsbank Müdürü Schacht'ın, 1936'da Hitler'in varmayı amaçladıkları Almanya'nın egemenliğinde bir Avrupa Birliği **(Pan-Avrupa)** yaratma görüşü, savaş sonrasında aynen korunuyor, **sadece efendi değiştiriyordu.**

(*) Amerikan İşçi Sendikaları Federasyonunun kısa yazılışı..

ABD'nin Marşal Plânının amacı, Amerikan yardımını dağıtmak değil, batı Avrupa ülkelerinin sahip oldukları kaynakları ve girişimlerini «koordine» ederek, Amerikan'ın koruyuculuğunda Avrupa kapitalist ülkelerinin birliğini sağlamaktı. Temmuz 1947 yılında Paris'te toplanan bir konferansta 16 ülke (4), bağlayıcı şart ve amacını bilerek, Amerikan yardımını, yani Marşal plânını kabul ettiler. «Avrupa'nın kalkınması için Amerikan yardımının koordinasyonu» amacıyla «Avrupa Ekonomik İşbirliği Komitesi» kuruldu. Marşal yardımı çerçevesinde kurulan bu komite bir yıl sonra «Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü» (O.E.C.E.) adını aldı. Kapitalist Avrupa'nın, Amerikan denetiminde ve Amerikan kredileriyle yeniden canlandırılmasını amaçlayan örgütün bir diğer amacı da, üye ülkelerden birinde ekonomik «istikrara» karşı yönelen bir tehlikeye karşı diğer üye ülkelerin müdahalesini gerçekleştirmekti. **Bu «tehlike» de, işçi sınıfının gelişen mücadelesinden başka birşey değildi.**

Şimdi sıra, Avrupa'nın siyasal bölünmesini örgütleyecek ve bu amaçla sosyalist ülkelere karşı yönelecek askerî bir blok oluşturmaya gelmişti. Savaşın sancıları daha sarılmadan, Amerikan emperyalizminin Marşal Plânı ve Truman doktrini çerçevesinde halklar arası düşmanlık ve kin duyguları yeniden kışkırtılıyordu. **«Savunma Komitesi»** ve 1949'da da Batı Avrupa devletlerinin siyasal birliğini hazırlayacak olan **«Avrupa Konseyi»** (5) böylece oluşturuldu. Ve nihayet, **«Atlantik Anlaşması»** (NATO) 4 Nisan 1949'da Waşington'da oniki devletin (6) Dış İşleri Bakanı tarafından imzalandı.

BÖYLECE: **1 — «Hür» Avrupa derken, sadece kapitalist ülkeler biraraya getiriliyor, 2 — «Barış» Avrupası derken, Avrupa'nın Sosyalist bölümüne karşı saldırgan askeri bir blok oluşturuluyor, 3 — «Ekonomik canlanma» derken, kapitalist Avrupa tekelleri ve iktidarları Amerikan egemenliği'ne boyun eğiyor, 4 — «Demokrasi» derken de işçi ve halk hareketini bölmek ve ezmek için güçbirliği yapılıyordu.**

Bu arada, 28 Ocak 1947'de Fransa'da kurulan yeni hükümet, 4 Mayıs günü Fransa işçi sınıfının temsilcilerini hükümetten uzaklaştırıyor. **«Ulusal Direniş Konseyi» nin anti-tekelci ve demokratik programının yerine Marşal Plânı geçiyordu. Onaylanması ve uygulanmasına karşı mücadele eden Fransa işçi sınıfın bölmek ve parçalamak üzere ABD'nin müdahalesi gelişiyordu. CGT içinde Marşal Plânını destekleyen azınlık bir grup Amerikan sendikası AFL tarafından besleniyor ve kışkırtılıyordu.** CGT-nin Marşal plânı üzerine 13-14 Kasım 1947'de topladığı bir Konferans 127'ye karşı 857 oyla «Marşal Plânı'nın her türlü siyasal bağımsızlığın inkârı ve yabancı bir devletin egemenliğine boyun eğme» olduğu kabul edildi. Hazırlanan bir raporda şu görüşe yer veriyordu: **«Ajanların aracılığıyla ABD'nin gerici yöneticilerinin Fransız işçi hareketine, özellikle CGT'-ye ve onun birliğine karşı giriştiği dolaysız ve dolaylı müdahaleler, bu tür davranışların ulusal egemenliğe ve demokrasiye karşı yönelen bir tehlike olduğunu açıkça gösteriyor.**

Marşal Plânını, ABD'nin uluslararası tröstleri ile gerici çevrelerinin dünyayı yeni bir savaş tehlikesiyle tehdit etmelerinden ayrı düşünülemez.»

MARŞAL PLÂNINI, DESTEKLEYEN, böylece açıkça gerici hükümet ve Avrupa'nın «imdadına» koşan Amerikan müdahaleciliğinin beslediği sınıf uzlaşmacısı sendikacılar 19 Aralık 1947 tarihinde CGT'den ayrıldılar. **İşçi sınıfının sendikal birliğini parçalayanlar 13 Nisan 1948'de «İşçi Gücü» (F.O.)'-nü kurdular.**

GÖRÜLDÜĞÜ gibi, Amerikan emperyalizminin Avrupa'yı bölme girişimi işçi hareketini parçalama hareketiyle açık bir paralellik göstermiştir. **Bakınız, 1952 yılında kurulan Türk-İş bu ayrılığı somutlaştıran bölücü F.O. için ne diyor:**

«F.O. hür ve bağımsız sendikacılığın devam ettirilmesi için gayret sarfetmiştir», «F.O. parası olmadığı gibi, her türlü imkân ve hatta arşivlerinden dahi yoksundu; maddi güçlüklerinin yanısıra, politik ve psikolojik engellerle de karşı karşıya bulunuyordu», «F.O.'nun 1 milyon üyesi vardır.» (7)

Böylece Türk-İş, sadece Türkiye işçi sınıfına değil, dünya işçi sınıfına ihanetini de belgelemektedir. Çünkü, Fransa'da F.O., Türkiye'de Türk-İş'in kuruluşuna öncülük eden, İtalya ve diğer kapitalist Avrupa ülkelerinde işçi sınıfını bölen etkenler, güçler temelde aynıdır. 1967 Mayısı'nda Amerikan A.F.L. - C.I.O. Konfederasyonu başkanı Gerge Meany, o dönemde F.O.'ya 35.000 dolar verdiğini açıklamaktan kaçınmamıştır. (8) Saturday Evening Post'ta (9) yayınlanan bir makale ile Los Angeles Times'da çıkan bir röportajda.

AMERİKAN Casusluk Teşkilâtı (C.I.A.) yöneticisi Allen Dulles'in yardımcısı olan Thomas Braden, Sendikal gelirlerini eritmesi üzerine F.O.'ya yeniden para yardımında bulunduğunu söylemiştir. (10)

Yine Braden, CIA'nın Fransa ve İtalya'da «komünist olmayan» ! sendikalara 2 milyon dolar verdiğini açıklamıştır. Ayrıca A.F.L. (Amerikan İş Federasyonu) Başkanı Green, örgütünün 1948 tarihli kongresinde Avrupa'da «hür sendikacılık hareketi»nin «canlandırılması» için 160 milyon dolar harcandığını ifade etmiştir. (11)

16 Aralık 1947 günü C.G.T. yöneticileri «tüm emekçilere açık mektup» la bu bölücü, parçalayıcı hareketi şöyle değerlendirdiler: **«C.G.T.'yi bölmek, birliğini sarsmak, Fransız gericiliğini ve kapitalizmi güçlendirmektir... Bu davranış, aynı zamanda, emekçilerin demokratik haklarına, ulusların bağımsızlığına, halklar arası barışa karşı yönelen uluslararası gericilik ve kapitalizmin ihtiraslarını yerine getirmektir.»** (12)

Hükümetinin, sosyalist ülkelere ve yükselen işçi sınıfı hareketine karşı açtığı soğuk savaşı ve haçlı seferini destekleyen, işçi sınıfının sendikal birliğini parçalama görevini üstlenen AFL ve CIO, Fransa'-daki girişimlerini İtalya'da da sürdürmüştür. Yani, **«savaş sonrasında» kapitalist tekellerin ve Amerikan emperyalizminin Avrupa'daki egemenliğinin son bulmaması için bu gangster ve CIA sendikaları, görevlerine devam ettiler.**

Savaş sonrasında İtalya'da işçi sınıfı, sendikal birliğini sağlayarak C.G.I.L. (İtalyan Genel İş Konfederasyonu'nda) örgütlendi. Ancak, Marşal plânının Avrupa'daki uygulayıcılarından A.F.L. - C.I.O., işçi sınıfını parçalamak için hemen kolları sıvadı. Hristiyan demokratlar C.G.I.L.'den koparak 1948'de İtalyan Hür Genel İşçi Konfederasyonu'nu ve diğer bazı sendikacılar da 1949'da F.I.L.'i kurdular. Kısa bir süre sonra bu iki bölücü örgüt birleşerek C.I.S.L.'i oluşturarak, A.F.L. - C.I.O. ile çok daha yakın ilişkilere geçtiler. Türk-İş C.I.S.L.'-den şu şekilde söz etmektedir: «Bu üç teşkilât arasında en fazla kuvvet ve kudrete CISL sahip olup, bugün hür dünya işçileri nazarında hür İtalyan sendikacılığını da temsil eden yine bu kuruluştur.» (13)

Marşal Plânı çerçevesinde kurulan NATO, Avrupa Konseyi ve O.E.C.E. den sonra Aralık 1949 ta-

rihinde de UHSK (Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu) kurulmuştur. A.F.L. - C.I.O.'nun öncülüğünü yaptığı UHSK ile Amerikan emperyalizminin kapitalist Avrupa işçi sınıfını bölme ve parçalama hareketi en üst düzeyine ulaşmıştır. Böylece, 1945'de kurulan D.S.F.'nin karşısına soğuk savaş yanlısı, işçi sınıfı ve sosyalizm düşmanı UHSK (Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu) çıkarılmıştır.

Bakınız Türk-İş, isim babası UH SK'dan nasıl söz ediyor: **«Bu dönemde bugüne kadar ICFTU (UH SK)'dan yardım alan Türk İşçi hareketi artık ICFTU topluluğuna yardım etme ve ICFTU'nun birçok hizmetlerini üzerine alma durumuna geçmiştir.»** (14)

YAZIMIZA, Türk-İş'in eski başkanının «Amerikalı dostlarına» övgüsüyle başlamıştık. Bu «dostların» kimliğini biraz daha açarak devam edelim. Çünkü, «geçmiş» e aitmiş gibi görülen bu girişim ve sözlerin günümüzle kesin bir ilişkisi vardır. Ve Türk-İş yöneticileri, Türk-İş'i kuran «Amerikalı dostların» görüşlerini hala savunmaktadırlar. Devam edelim. Çünkü, CIA ajanlarını ve halkların kaatillerini Türkiye işçi sınıfına «işçi önderi» ve «dost» olarak takdim edenlerin artık maskesi iyice düşmeli. Bunun için de, Marşal Plânının ülkemizdeki durumunu ve işçi hareketine karşı hükümetler eliyle gelişen saldırganlığını görmek üzere biraz gerilere gidelim.

II. Emperyalist dünya savaşında işgalci Alman nazizmini destekleyen Türk Hükümeti, savaşın son dönemlerine doğru değişen güçler dengesine göre ABD'nin yanında yer aldı. 1945 sonunda ABD'den istediği 300 milyon dolar borç yerine, Truman (15) 1946 Ekimi'nde Saraçoğlu hükümetine sadece 25 milyon dolar vermiştir. Böylece, sanayie yönelik hızlı bir sermaye birikimini gerçekleştiremeyen Türkiye burjuvazisi Amerika'ya kuçak açmakla, ABD emperyalizminin yeni saldırganlık ve yayılma politikasını onaylamış olmaktadır. Bu siyasetin askeri plânını oluşturan Truman doktrini, Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Türk hükümeti tarafından da övülmüştür. O dönemin Cumhurbaşkanı, Amerikan «yardımı» üzerine 1947 Mayısı'nda bir mesaj yayınlamıştır: **«Birleşik Amerika'nın cihan barışının devam ve teyidi uğruna kendisine düşen büyük rolü tamamıyla benimsediğini gösteren parlak ve ümitlerle dolu bir işaret...»**. «Türkiye'nin Başkan'ın (Amerikan Başkanı) bilgi ve onayı olmadan amaç dışı kullanılamayacağı» nı öngören yardım Marşal Plânı kanalıyla yapılmıştır.

1945'den sonra, Marşal «yardımı» nın ön şartı her ülkede sosyalist hareketin bastırılması ve işçi sınıfı örgütlenmesinin bölünmesi veya devlet denetimi altına sokulması olmuştur.

«1945'de çeşitli solcu yayınların idarehane ve tesislerinin tahrip edilmesi, daha sonra bu gibi yayınlar aleyhine nümayişler yapılması...», «Tek parti rejiminin düşünce üzerindeki kontrolünü gittikçe arttırması ve aşırı sağa kayması bu durumun meydana çıkmasının baş amili olmuştur» (16). «Solcu akımlara karşı ilk tedbir olarak hükümet Ceza Kanunu'nun 141 ve 142 nci maddelerini değiştirerek, bu gibi faaliyetler için öngörülen cezaları, Halk Partisinin 1947 yılı Kurultayı'nın tavsiyelerine uyarak arttırdı» (17).

«Türkiye'de sosyalist bir eylemi geliştirme çabasındaki sendikaların çoğu ile solcu yayın organları da çalışmaktan alıkonulmuştur. İktidar, ertesi yıl, bugünkü yozlaşmış sendikacılığımızın tek sorumlusu olan **«uydurma» sendikalar** kurma, uydurma sendikacılar yaratma çabasına girişerek, Türk demokrasisinin en karanlık günlerinde «milyonlarca işçimle arkandayım» diye Menderes'e telgraf çekebilecek kadar **fütursuz ve yozlaşmış bir sendikalizme** yol açmıştır.» (18)

TEK parti iktidarının, yeni kurulan muhalefet partisiyle ortaklaşa sürdürdüğü işçi düşmanı terör, Waşington «yardımı» nın ön şartı olan sınıf temeli üzerine işçi örgütlenmesine karşı yöneliyordu. Fransa, İtalya'da olduğu gibi Amerikan kaynaklı plânlar Türkiye'de de uygulanıyordu. «Hiç bir gerçek Türk işçisi bizden grev hakkını talep etmemiştir. Grevin bazı memleketlerde ne gibi maksatlara âlet edilmekte olduğu meydandadır.» (19) Yerli uygulayıcılar «görevlerini» yaparlarken, Amerikan ve İngiliz sınıf uzlaşmacısı, soğuk savaş yanlısı sendikacılar Türkiye'de cirit atıyorlardı. Cemiyetler Kanunu'nun sınıf esasına göre dernek kurma hakkını tanıyan maddesi değiştirilmiş, «İngiltere'den çok önce davet edilen iki uzmanın (20) hazırladığı Sendikalar Yasası 1947'de kabul edildi.

Yasanın 5. maddesi şöyleydi: **«İşçi ve işveren sendikaları, sendika olarak, siyasetle, siyasi propaganda ve siyasi yayın faaliyetleriyle uğraşamazlar.»**

Bırakalım 1947'leri, günümüzde bile Türk-İş, halâ bu görüşün savunuculuğunu yapmaktadır: «Türk-İş, bütün davranış ve tutumlarını yurt ve toplumun çıkarları açısından **tarafsız** bir görüşle değerlendirmiştir.» (21) Yani, Türk-İş, 1967 yılında, işçi sınıfı ile sermaye sınıfları arasındaki çatışma karşısında «tarafsız» bir görüşe sahip olduğunu söylemekten çekinmemektedir. Bu görüş, «partilerüstü» uzlaşmacı çizginin açık bir kanıtıdır.

Sıkıyönetimin silâhlı terörü ile kapatılan ilerici sendikalara ve sınıf sendikacılığına karşı onaylanan bu yasanın savunuculuğunu bir diğer açıdan şöyle yapılıyordu: «Sendikalizm, umumî olarak parlâmentolarla ve siyasî partilerle ilgilenmez.. Bu memleketin sendika birliği, sınıf mücadelesini kaldırmaktan başka, çatışan menfaatleri uzlaştırmasını ve zümre menfaatleri üstünde kamu menfaatını sağlamayı da biliyor» (22). Yani, sınıf bilinci yerine, sömüren ve sömürülen sınıfların ortak bilinci yani milli bilinç yutturmacası öneriliyor! **Bakın, 30 yıl sonra Türk-İş yöneticileri ne diyor: «Türk-İş, sınıflar arasında denge, barış ve kaynaşma sağlayıcı bir politika izleyecektir»** (23). **«......... işçi ile işveren, memleketin kalkınmasına, menfaat çatışması halinde değil, menfaat dayanışması halinde hizmet edebileceklerdir.»** (24)

FAZLA uzatmayalım. Amerikan, İngiliz emperyalist sermayesi ile yerli sermayenin daha o yıllarda belirledikleri uzlaşmacı sendikacılığı, sınıflar arası mücadelenin son derece şiddetlendiği günümüzde Türk-İş Yöneticileri halâ daha savunmaktan geri durmamaktadırlar... Biz, kaldığımız yerden devam edelim.

Yerli sermayenin, Marşal yardımı adına, işçi sınıfımız ve ilerici, devrimci güçler üzerinde yoğunlaşan baskısı gittikçe yükselmektedir. Buna paralel olarak, bir yandan Türkiye'yi NATO'ya bağlama çalışmaları sürdürülmekte, aynı anda da AFL. - CIO. temsilcilerinin ülkeyi ziyaretleri sıklaşmaktadır. Birkaç örnekle somutlayalım:

A.F.L. iktisat uzmanı ve Marşal plânı Avrupa temsilcisi müşaviri, Boris Shiskin ile Amerikan Büyükelçiliği ilgilileri 19 Ocak 1951 günü İstanbul İşçi Sendikaları Birliğini ziyarete geldiler.

Birlik yöneticileri, aynı yıl, Amerikalı bir sendikacı ile tanıştırıldılar. Bu, tüm kapitalist Avrupa ülkelerinde cirit atan UHSK yürüt-

me kurulu üyesi Irwing Brown'dan başkası değildi. Türkiye'de de UHSK'na üye olduğu takdirde, kendisinden aidat alınmayacağını, tersine maddi yardım göreceğini anlattı. Daha sonra, I. Brown, Mayıs 1951'de bir kez daha İstanbul'a geldi ve iki Türk «sendikacısı» nı Amerika'ya çağırdı. Arkasından, Fransız F.O. temsilcisi A. Lafond, bir konfederasyon kurulması sorununu görüştü. Artık, akın başlamıştı. **İşçi sınıfının kapitalist sömürüden kurtulma mücadelesini saptırmak isteyen bu uzlaşmacı gangster «sendikacılar», aynı amaca Türkiye'de de ulaşmak istiyor ve işçi sınıfımızın «birlik» özlemini sermayenin denetiminde gerçekleştirmek istiyorlardı.** Bunun gereği olarak, 17 Ocak 1952 günü İstanbul'a gelen UHSK yetkililerinden Belçikalı Herman Petteet (25) tam bir ay «incelemelerde» (!) bulundu. Kurulacak konfederasyonun UHSK'na katıldığı takdirde, tam bir özerkliğe sahip olacağını ve UHSK'nın bu kuruluşu düşünsel ve malî açıdan kalkındırarak Orta-Doğu'nun güçlü bir sendika merkezi yapacağını belirtti.

VE nihayet 31 Temmuz 1952 yılında Türk-İş kuruldu. 6 Eylül 1952 günü İzmir'de toplanan ilk Türk-İş kongresine katılanlar arasında UHSK temsilcilerinden **İ. Brown** ile **H. Patteet**'de bulunuyordu. I. Brown'ın önerisi ve «Türk-İş UHSK'na bağlı değildir. Fakat aramızdaki dostluk ve fikir birliği bizleri birbirimize manen bağlamış bulunmaktadır» (26) görüşüne uygun olarak ilk Türk-İş Kongresi şu kararı aldı: **«Türk-İş, UHSK'na katılmıştır.»** Ancak, mevcut yasalara göre, her kongrede yenilenen bu karar uzun yıllar uygulanamamıştır. Buna karşılık, **devlet-Türk-İş ve UHSK yakınlaşması** giderek hızlanmıştır. Bir örnek verelim:

1952'de, ünlü «Marşal Yardımı» teknik kısmından ayrılan bir tahsisatla, sendikalarda ve fabrikalarda kurs görmek için Avrupa'dan iki bin işçi Amerika'ya davet ediliyordu. Türkiye'nin payına düşen 100 işçiydi. Seçtiği kişilere, «çok mühim ve gizlidir» kaydıyla gönderdiği mektupta Türk-İş Yürütme Kurulu, barış, işçi ve özgürlük düşmanı A.F.L. ve bağlı olduğu UHSK'nun ideolojik ve teknik propagandasını şu şekilde yapıyordu:

«Çok mühim ve gizlidir.

Mister Brown'un Amerika'ya davet ettiği heyetin dönüşünde, bu heyete iştirak etmiş olan Toleyis Federasyonundan İsmail Aras, Kudret gazetesinde, dönüşünü müteakip bir seri makale neşretmiştir. Makalelerinde, Marşal fonundan işçilerin kalkınması için Avrupa memleketlerine tahsisat ayrıldığı halde, Türkiye için böyle bir tahsisatın olmayışının bir eksiklik olduğunu belirten Aras'ın bu makaleleri, Marşal Yardım Teşkilâtının Paris'teki misyonu tarafından tetkik edilerek, bu mevzuun ele alınması yolunda merkeze bir rapor verilmiş ve bu rapor üzerinde tetkiklerde bulunmak üzere A.F.L.'nin Paris'teki Marşal Yardım Plânının tatbikine memur, tanınmış sendikacılardan Mr. Reno memleketimize gönderilmiştir.»

İSTANBUL ve Ankara'da tetkiklerde bulunan Mr. Reno, Ankara'da İsmail Aras'la temas ederek, Türk işçilerinin ve sendikacılarının Marşal Yardım fonundan ne şekilde faydalanılarak kalkınmalarının mümkün olacağı hakkında bir rapor istemiştir.

İsmail Aras bu raporunda:

1 — Türk sendikalarının kalkınma ve gelişmelerini temin için sendika liderlerinin yetişmesi lüzumunu belirtmiş ve asgarî 35 sendikacının Amerika'da asgarî altı ay sürecek bir sendikacılık stajı yapmalarının;

2 — Amerika'nın, Türkiye'de sendikaların her zaman müşküller karşısında kendisinden teknik yardım görecekleri bir teknik müşavir bulundurulmasının;

3 — Türkiye'ye bir işçi ataşesi tâyininin;

4 — Türk sendikalarına bazı teknik malzeme yardımı yapılmasının, bu arada bilhassa baskı işlerini temin edecek malzemenin elzem olduğunu belirtmiştir.

1951 yılının sonlarında ve 1952 yılı başlarında mealen ayni mahiyette olmak üzere verilen bu iki raporun Waşington'da tetkikinden sonra İsmail Aras, Ankara'daki Karşılıklı Yardım Teşkilâtı Başkanı ve Teknik Müşavir Mr. Hall tarafından 13 Ekim 1952 Pazartesi günü saat 17.15 de görüşmek üzere 9.10.1952 tarihinde davet edilmiştir.

Mezkur tarihte davete icabet eden Aras'la 1 saat 3 dakika konuşmuş ve Amerika'ya gönderilmesini tavsiye edebileceği ahlâkan mazbut ve dönüşünde Türk sendikalarının kendisinden faydalanabilecekleri lider olmak vasflarını haiz on işçinin ismini istemiştir. İsmen davet edilecek olan bu on işçinin isimlerinin Türk-İş icra heyetindeki vazifesi dolayısiyle direkt olarak kendisini tarafından enpoze edilmesinin doğru olmıyacağı kanaati ile Aras, bir kaç gün müsaade istemiştir.

14.10.1952 günü İsmail Aras'ın acele olarak daveti üzerine toplanan icra heyetimiz, Aras'ın teklifi üzerine, bu mevzuu görüşmüş ve vereceği isimler üzerinde müzakere etmiştir. Türk-İş icra heyetinin bir üyesi olarak değil, doğrudan doğruya bir sendikacı ve teklif sahibi olarak mezkûr teşkilât tarafından Aras'a verilen bu vazifede icra heyetimiz, yapacağı işin daha ziyade bir tavassut olacağını kabul ederek, bazı isimler üzerinde durmuş ve bu arada sizin de gönderilmenizin yerinde olacağı kanaatına varmıştır.» (27)

YIL 1968. «... üyesi olmakla şerefle duyduğumuz ICFTU **(yani UHSK)** ile ilişkilerimizi geliştirirken...» (28) «Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (A.F.L. - C.I.O.) nun geçenlerde yapılan genel kurulunda da Türk-İş temsil edilmiş, bu arada Amerikan Sendika yöneticileriyle **gereken** (!) temaslar yapılmıştır.» (29)

«Bu dönemde bugüne kadar ICFTU'dan yardım alan Türk işçi hareketi (30) artık ICFTU topluluğuna yardım etme ve ICFTU'nun birçok hizmetlerini üzerine alma durumuna geçmiştir. Bu cümleden olarak Türk-İş Sendikacılık Koleji; Orta-Doğu ve Afrika'da ICFTU'ya bağlı sendikacılık hareketinin hizmetine açılmış..» (31)

Yıl 1973. «... üyesi olmakla şeref duyduğumuz ICFTU..» (32) «Geçtiğimiz dönemde ilişkilerimizi geliştirdiğimiz bir milli kuruluş da Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (A.F.L. - C.I.O.)'dur. Bu konfederasyona bağlı Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü (AAFLI) ile kuruluşumuz arasında bir teknik yardım projesi imzalanmıştır.» (33)

Yıl 1976. «25 Ekim 1975 tarihinde yapılan seçimlerle onbirinci kongresi (UHSK'nın) son bulmuştur. Seçimler sırasında Yönetim Kurulu üyeliği için Konfederasyonumuz da aday olmuş ve on yıllık bir aradan sonra ilk kez ICFTU Yönetim Kuruluna girmiştir.» (34)

SONUÇ

1 — Türk-İş :

a) Türkiye hükümetinin, Amerikan emperyalist sermaye ve «yardımı»na kucak açtığı,

b) Marşal Plânı ve Truman doktrinin onaylanıp, Amerikan egemenliğinin ve soğuk sa-

vaş siyasetinin kesinlikle onaylandığı,

c) Yine sosyalist sisteme karşı, Avrupa'yı bölen ve sadece kapitalist Avrupa ülkelerini kapsayan siyasal ve askerî örgütlere üye olunduğu,

d) Türkiye'den binlerce kilometre uzakta, bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğü için savaşan bir halka (Kore) karşı Amerikan işgalci ordularının safında savaşıldığı,

e) Sınıf sendikacılığı ve sosyalist hareketin sıkıyönetimlerler, silâhla, terörle bastırıldığı; buna karşılık sermaye ve iktidarının denetiminde Amerikan sendikacılığının açıkça beslendiği, desteklendiği ve kışkırtıldığı,

f) Türkiye'nin saldırgan emperyalist NATO'ya girdiği...

bir dönemde AFL. - CIO.'nun malî ve siyasal desteğiyle kurulmuştur. AFL. - CIO. için son bir örnek verelim. Bu örgüt Küba hükümetinin devrilmesi için tam 7 milyon dolar harcamıştır.

ABD'nin Birleşmiş Milletler temsilciliğini yapacak denli hükümetle içli dışlı olan AFL. - CIO.'nun hukuk müşaviri Goldberg, «Labor United» adlı kitabında, örgütünün dış politika ilkesinin **«Amerikan askerî gücünü artırmak... hür dünyanın iktisadî ve askerî kapasitesini güçlendirmek olduğunu** açıkça söylemektedir. Aynı AFL. - CIO. ABD'nin Vietnam ve Kamboçya'ya karşı giriştiği işgal hareketini desteklemiştir. (35)

Yıllar sonra Türk-İş'in, Türkiye ve uluslararası işçi ve halk hareketi ile sosyalizm karşısındaki tavrında ileriye yönelik ne gibi bir değişiklik olmuştur. Hayır! Türk-İş yöneticileri, Türkiye ve dünya işçi sınıfına karşı ihanetlerine daha bir sıkı sarılmışlar ve bunu sürdürmektedirler. Son Genel kurul raporları ortadadır. İhanetinin armağanı olarak Türk-İş, UHSK'nun Yürütme Kurulu'na seçilmiştir. Türk-İş UHSK ile beraber kurduğu Eğitim Kolejiyle ihanetini bölge işçi hareketi içinde sürdürmekte ve Amerikan sendikalarının denetimindeki UHSK'nın, yani sınıf uzlaşmacılığının, halklar arası düşmanlığın, silâhlanmanın propagandasını yapmaktadır. Türk-İş'in, artık işçi sınıfımız adına söyleyeceği tek bir sözü kalmamıştır. O, gelişen, yükselen ve büyük burjuvaziye, emperyalizme, faşizme, gericiliğe, savaş kışkırtıcılığına, sınıf uzlaşmacılığına karşı mücadelesinin bilincine varan Türkiye işçi sınıfı karşısında tarihin çöplüğüne atılacaktır.

Günümüzde, yükselen işçi sınıfı hareketinin tek bir örgütsel hedefi vardır: sendikal birliğini sağlamak üzere DİSK'le birleşmek, bütünleşmek ve kaynaşmaktır. DİSK in mücadele doğrultusuda açıktır: bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm.

---

(1) Amerikan İşçi Sendikaları Federasyonunun Avrupa Temsilcisi.

(2) «Amerikan İşçi Hareketinin Tetkiki» kitabının önsözü, Seyfi Demirsoy, Türk-İş eski Genel Başkanı, Türk-İş Yayınları No: 40

(3) ABD. Dış İşleri Bakanı.

(4) Fransa, İngiltere, İtalya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İsveç, Norveç, Danimarka, İzlanda, İrlanda, Portekiz, Avusturya, İsviçre, Yunanistan ve Türkiye. Daha sonra, Batı Almanya.

(5) Fransa, İngiltere, Hollanda, Danimarka, Belçika, İrlanda, İtalya, Norveç, İsveç'in kuruculuğunu yaptığı Avrupa Konseyi'ne bugün toplam 17 ülke üye.

(6) ABD, İngiltere, Fransa, İtalya, Kanada, Belçika, Lüksemburg, Norveç, Danimarka, İzlanda ve Portekiz.

(7) «Avrupa Sendikacılık Hareketi», Türk-İş Yayınları, No: 42

(8) Le Monde gazetesi, 10 Mayıs 1967

(9) A.F.L. (Amerikan İş Federasyonu) nun Uluslararası İlişkiler Bölümü Başkanı olan Lovestone'un, 1947'de C.G.T.'nin Fransa'da yürüttüğü grevler konusundaki tutumu şöyle belirtiyordu: «İktidarı ele geçirmelerinden korkuluyordu. Lovestone ve yardımcısı Irwing Brown, bu buhrana müdahele ettiler. Dubinsky (Kadın Giyim İşçileri Sendikası Başkanı) nın sendikasının sağladığı fonlarla komünist olmayan bir sendika olarak F.O.'yu kurdular. Paraları bitince C.I.A.'ya müracaat ediyorlardı. Böylece hür sendikalara gizli ödemeler yapılmaya başlandı, hemen sonra İtalya'da da aynı yola başvuruldu. Eğer bu ödemeler olmasaydı savaş sonrasının tarihi çok farklı olacaktı.»

(10) Ayrıca, 12 Mayıs 1967'de Le Monde'da yayınlanan ayrıntılı bir yazısında Fransız gazetecisi Claude Julien, 1951 yılında sadece Fransız basınının ABD'den 2 milyar 450 milyon Frank «yardım» (!) aldığını açıklamıştır.

(11) Sendikacılık ve Siyaset, S. 196, Alpaslan Işıklı.

(12) «Au rythme des jours», Benoit Frachon (DSF kurucularından ve ölene dek CGT Başkanı).

(13) Avrupa Sendikacılık Hareketi, Türk-İş Yayınları, no. 42.

(14) Türk-İş. 7 nci Genel Kurul Raporu, 1968. S. 497 (UHSK'dan, İngilizce).

(15) ABD Cumhurbaşkanı.

(16) Prof. Dr. Kemal H. Karpat, Türk Demokrasi Tarihi, 1967.

(17) a-g-e.

(18) NATO ve Türkiye, A. Halil, 1968.

(19) Sadi Irmak, Çalışma Bakanı, «Çalışma Bakanlığı Yayınları» sayı 9, önsöz.

(20) Çalışma Bakanlığının kurulması üzerine Ocak 1946'da İngiltere'den çağrılan iki uzman: H. Stevens ve Ch. H. Lefebure. («Türkiye'de sendikacılık», K. Sülker, 1955).

(21) İtidalci bir sendikalizm örneği, Esat Tekeli, Çalışma Dergisi, Nisan 1946.

(22) Türk-İş'in 5 nolu ilkesi (Türk-İş 10 uncu Genel Kurul raporundan alınmıştır. S. 25).

(23) a.g rapor. S. 256.

(24) Hem sendika hem de emperyalist Amerikan devletinin temsilcisi!

(25) Bu kişi Türk-İş'in kurulmasında önemli görevler almıştır. O yıllarda UHSK, Batı Avrupa'daki çalışmaları için Belçika'da özel bir merkez kurmuştu.

(26) «Türkiye'de Sendikacılık» S. 233, K. Sülker.

(27) «Türkiye'de sendikacılık», K. Sülker, S. 242, 243.

(28) Türk-İş 7 nci Genel Kurul Çalışma Raporu. 1968, S. 491.

(29) a.g. rapor., S. 494.

(30) Yani, eğitim, teknik yardım perdesi arkasında sınıf mücadelesi nasıl saptırılır, grevler nasıl kırılır ve sosyalist hareket nasıl önlenir konularında yeterli teorik ve pratik düzeye varan bazı Türk-İş yöneticileri, artık aynı propagandayı başka ülkelerin sınıf uzlaşmacısı sendika yöneticileri üzerinde uygulayabilir.

(31) a.g. rapor, S. 497.

(32) Türk-İş 9 uncu Genel Kurul raporu, 1973, S. 761.

(33) a.g. rapor, S. 762.

(34) Türk-İş 10 uncu Genel Kurul raporu. 1976.

(35) 1970 Mayıs ayında (Türk-İş'in 7 nci Genel Kurulundan iki yıl sonra) Amerikan birliklerinin Kamboçya'ya girmelerini onaylayanların başında Meany gelmiştir. AFL. - CIO.'nun başkan Meany bu hareketin Amerikan halkının tümünün desteğini kazanması gerektiğini söylemiştir. Le Monde, 3-4 Mayıs 1970 (Sendikacılık ve Siyaset, Dr. Alpaslan Işıklı, S. 200.)

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNDEN

şubat

TÜM MEMURLAR BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÜM-DER)

Tüm-Der Şubelerine ve üyelerine karşı girişilen baskı ve kıyım kınandı.

BİTLİS ve MUŞ illerindeki Tüm-Der üyelerine karşı baskıların yoğunlaştığını açıklayan Tüm-Der Genel Sekreteri Mithat Görkem, Bitlis ilinde beş üyenin çeşitli illere sürüldüğünü, sekiz üye hakkında soruşturma açıldığını, Tüm-Der'in 92 şube ve 20 bin aşkın üyesi ile tek ve en güçlü memur örgütü olduğunu açıklayarak yapılan kıyımların da faşizan baskıların bir devamı olarak nitelendirdi.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI

Geçtiğimiz ay kimliği saptanamayan kişilerce yakılan Öncü Kitapevi önünde bir basın toplantısı yapan Türkiye Yazarlar Sendikası, bu ve buna benzer olayların faillerinin derhal yakalanarak cezalandırılmaları gerektiğini belirterek bu tür saldırılara karşı ilgisiz kalınmasını kınadı.

İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİ

1910 yılından bu yana bütün dünyada emekçi kadınların birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kutlanan 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü bu yıl Türkiye'de ilk kez kutlandı.

8 Mart Dünya Kadınlar günü nedeni ile İlerici Kadınlar Derneği kamu oyuna ve basına bir açıklama yaptı.

Açıklamada özet olarak şöyle denilmektedir.

«Yarım yüzyılı aşkın bir süredir 8 Mart tüm dünya kadınlarına dayanışma ve dostluk günü olarak kutlanmaktadır. Yurdumuzda ilk kez bu yıl kadınlar, 8 Mart'ı İlerici Kadınlar Derneği çatısı altında toplanarak kutlayacaklardır.

Tüm dünya kadınları ile dostluk ve dayanışma günü olan 8 Mart'ta faşizan baskıların günden güne arttığı, günaşırı gencecik çocukların sokak ortasında kurşunlandığı bir ülkenin kadınları olarak halen faşizmin zindanlarında işkence gören Şili kadınlarıyla, yiğit İspanyol emekçi eşleriyle, bağımsızlık ve demokrasi için savaşan Angola kadınlarıyla, emperyalizmin saldırılarını yiğitçe göğüsleyen Filistin Kadınlarıyla dayanışma içinde olduğumuzu belirtir, eşitlik, ilerleme ve barış için verdikleri mücadeleyi içtenlikle selâmlarız.

Yeryüzünden gericiliğin, sömürünün ve baskının, saldırgan emperyalizmin özellikle gelişmekte olan ülkelere dayattığı silâhlanmaya karşı olduğumuzu açıklarken, dünya barışsever güçlerinin dünyada gerçek ve kalıcı bir barışın kurulması için yayınladığı Stockholm çağrısını desteklemek için açtığımız imza kampanyasına tüm halkımızı katılmaya çağırıyoruz.» dedi.

STUTTGART TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞI (STTO)

Almanya'da çalışan işçilerimizin kurduğu Stutgart. Türk Toplumcular Ocağı 2. Olağan Genel Kurulunu geçtiğimiz ay yaptı. İleriye dönük kararların alındığı Genel Kurul'un yayınladığı basın bildirisinde özet olarak şöyle denilmektedir. «Yurdumuz emperyalizme, özellikle A.B.D. emperyalizmine bağlı hale geldiğinden beri başa geçen, işbirlikçi iktidarlar, yıllardır anayurdumuzu talan edip, yağmalamaktan başka hiç bir şey yapamadılar. Halkımızın hiç bir sorununa eğilmediler. Bu durum, halkımızın daha da yoksullaşmasını çabuklaştırdı. İşsizlik, pahalılık, enflasyon, baskı ve terör yıllardır süregelmekte. Bütün bunlar işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın emperyalizme ve faşizme karşı yürüttüğü savaşımını kıramadı. Emperyalizm ve ona bağımlı işbirlikçi burjuvazi, faşist yöntemleri uygulamaktan ve açıkça faşist partiler ile işbirliği yapmaktan çekinmemektedir. Gün yokki bir yurtsever genç öldürülmesin, fabrikalarda işçiler kurşunlanmasın, işçi sınıfının sendikalarına saldırılmasın, ilerici aydınlar dövülüp, kıyıma ve kırıma uğratılmasın, işlediği toprağa sahip çıkan yoksul köylülerimizin üzerine jandarma ve faşist komandolar sürülmesin. Gerici-faşist çevreler bunları uygularken sadece faşist komandoları, polisi, kullanmakla yetinmemekte, işçi sınıfının ve emekçi halkın birliğini bozmak için emperyalizmin beslemesi maocu faşistleri de öne sürmektedir, bunlar eliyle sağa-sola dinamitler koydurmakta, banka soydurmakta, her türlü provakasyonu düzenletmektedir. İşkence, zindan, kan ve ateş halkımızın yükselen anti-emperyalist ve Anti-faşist savaşımını kıramamış ve kıramıyacaktır.»

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÖB-DER)

Üyelerine yapılan baskı ve kıyımı kınayan Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği kıyılan üyelerinin her türlü hakkını aradığını ve koruduğunu açıkladı.

Yayınlanan basın bülteninde şöyle denilmektedir.

«MC'nin, Milli Eğitim Bankalığının örgütümüz ve üyelerimiz üzerindeki yasa dışı baskıları devam etmektedir. Son olarak Aitınözü (Hatay) Şubemiz Yönetim Kurulu üyeleri toptan açığa alınmıştır. Keskin şubemizin dört üyesi kışta kıyamette sürülmüşlerdir. Güney Şubemiz, Denizli Valisi tarafından asılsız suçlamalarla kapatılmıştır. Altınözü'nde yasal her türlü gerekleri yerine getirilen bir bildiri bahane edilerek açığa alınan üyelerimiz şunlardır: Ali Doğan (Şube Başkanı), Murat Ekenoğlu, Hasan Genç, Haydar Kaybaki, İbrahim Ölmez.

Keskin lisesinde çalışmakta iken sürülen arkadaşlarımız: Refik Ganiç Ayaş Lisesine; Osman Topbaş, Bala Lisesinde; Refika Tetik, Kalecik Ortaokuluna, Veysi Yıldırım, Çamlıdere Ortaokuluna,

MC'nin kitap ve öğretmen düşmanı Milli Eğitim Bakanıyla onun faşist kadrosu TÖB-DER'li öğretmenlerin baskılardan yılmayacaklarını, TÖB-DER'li öğretmenlerin baskılardan yılmayacaklarını, TÖB-DER'in acil talebi sendika ve grev hakkı olan mücadelesini daha bir kararlılıkla yürüteceğini göreceklerdir.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ (TMMOB)

TÜRK Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin yayın organı olan «Birlik Haberleri»nin TMMOB, TÜM-DER, TÖB-DER, TÜTED, TÜMAS, AYÖD, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği, Türk Tabipler Birliği tarafından ortak olarak hazırlanan dizi konferanslardan ikincisi olan «MC Hükümetinin Memur Kıyımı ve Düşündürdükleri» adlı çalışmadan özetlediği ve Türkiye'de kapitalizmin gelişimi, Türkiye kapitalizminde bürokrasinin işlevi, Bürokrasinin üst kademelerinde yapılan değişikliklerin anlamı, ücretler ve sermaye, ücretlerin denetçisi: enflasyon, konularını anlatan yazının son bölümünde «Kazanılması lâzım gelen en yakın hedef, grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakların alınmasıdır. Sermayenin kanlı diktatörlüğü demek olan faşizme karşı mücadele gündemdedir. Faşizmi yenecek olan güç, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışanların birliği, örgütlü ve kararlı mücadelesidir.» denilmektedir.

1 Şubat 1976

DİSK Eğitim Dairesinin sürdürdüğü ön çalışmaların sona ermesiyle saptanan program çerçevesinde DİSK Genel Merkezinde Eğitim Seminerleri başladı.

3 Şubat 1976

İstanbul Güzel Sanatlar Akademisinin öğretim üyesinden oluşan Bilirkişi Heyetinin 3 Şubat 1976 günü verdiği raporla Türk-İş'e bağlı Türk Metal-İş Sendikasının düzenlediği üye giriş fişlerinin sahteliğinin saptanması üzerine DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER basına şu açıklamayı yaptı:

«MHP yanlısı ve Türk-İş'e bağlı Türk Metal-İş adlı kuruluş, yaratılan terör ortamından istifade ederek yetki isteminde bulunmuştur. Tesislerde çalışan işçi sayısının üstünde ibraz ettiği sahte üye kayıt fişleri son anda MC'nin Çalışma Bakanlığı'nın atadığı Konya Bölgesi, Çalışma Müdürlüğü tarafından kabul edilmiştir. 8.000 işçinin tek ve gerçek temsilcisi ÖZGÜR ALÜMİNYUM-İŞ Sendikasının itirazı üzerine Konya 2. Sulh Hakimliği'nin üye fişlerini kontrol istemi engelenmiş ve bilirkişi Erdoğan Munis, Komandoların tehditi sonucu «kişisel huzur ve güvenliği» kalmadığını bildirerek istifa etmek zorunda bırakılmıştır. Bunun üzerine, dosya İstanbul'a gönderilmiş ve İstanbul 4. Sulh Hukuk Hâkimliği Güzel Sanatlar Akademisi öğretim üyelerinden Prof. Kerim Silivrili, Prof. Sadi Öziş ve Doç. Sumer Saldıray'ı bilirkişi tayin etmiştir.

ÖZGÜR ALÜMİNYUM-İŞ Sendikasının incelenmesini istediği Türk-Metal-İş'in sahte üye fişlerini inceleyen bilirkişi heyeti bu üye giriş fişlerinin tamamının sahte olduğuna karar vermiştir. MHP yanlısı ve Türk-İş üyesi Türk Metal-İş'in Sahteciliğini hukuksal düzeyde de açığa çıkaran bilirkişi heyetinin 3 Şubat 1976 tarihli raporu şöyle son bulmaktadır:

«Sonuç olarak tekrar edelim ki, tüm giriş beyannamelerinde bulunan ve üyelere aidiyetleri tetkik konusu olan imzaların sahte atılmış olduklarına dair müşterek kanaatımız hasıl olmuştur.»

MC iktidarının ve silâhlı faşist katillerin desteklediği Türk Metal-İş'in baskısı sonucunda davaya bakmakla görevli yargıçlar, can güvenlikleri kalmadığından bu görevden çekilmişlerdir.» dedi.

9 Şubat 1976

MC iktidarının emekçi halkımıza karşı resmileştirdiği «Psikolojik savaş» plânına karşı DİSK uzmanlar toplantısında bir konuşma yapan Genel Başkan Kemal TÜRKLER,

«Tekelci sermayeye hizmet götüren MC iktidarı bu kirli plânın uygulayacısı olarak en küçük memurundan, en büyüğüne kadar, tüm yurtsever memurları kıyıma uğratıyor ve devlet organ ve olanaklarını emekçi halkı bölmek için kullanıyor. Aşırı sömürü ve kâr düzeninin ekonomik, siyasal ve moral buhranını örtmek ve yurttaşları birbirine düşürmek için «psikolojik savaş» veriyor.

MC iktidarı «psikolojik savaş» derken şunları amaçlıyor:

1 — SS birliklerinin cinayet ve silahlı saldırılarını temize çıkarmak ve yoğunlaştırmak.

2 — Yeni anti-demokratik zulûm yasalarına zemin hazırlamak.

3 — Emekçi halkımızın sömürü ve zulme karşı verdiği mücadeleyi dağıtmak, bölmek, ve ezmek.

4 — Tekelci sermayenin, aşırı kârını daha da arttırması için daha açık ve dolaysız bir baskı rejimi getirmek.

En insancıl değerleri, sevgi, güven ve dayanışmayı ayaklar altına alan, insanlarımızı «asi», «şımarık», «seyirci» ve «casus» olarak gören bu iktidarı demokratik yoldan düşürmek bir yurtseverlik görevidir. Bu doğrultuda, parlamento içi parlamento dışı tüm demokrasi yanlısı güçler güç ve eylem birliğine gitmelidirler. Herşeyden önce işçi sınıfın hedef alan bu tehlikeye karşı, işçi sınıfımızın devrimci sendikal örgütü DİSK üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır.» dedi.

12 Şubat 1976

DİSK'in 9. Kuruluş Yıldönümünde basına yazılı bir demeç veren DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE,

«Dokuz yıl sonra varılan nokta DİSK'in kuruluşunun ne kadar haklı ve gerekli olduğunu ortaya çıkarmıştır. 30.000 üye işçi ve 5 sendika ile kurulan DİSK, bugün 400.000 işçiyi temsil eden 25 ulusal sendikanın bağlandığı güçlü bir örgüt olmuştur. Yıllardır işçi sınıfımızı sermayenin güdümüne sokan, sınıf uzlaşmacılığı yapan Amerikan sendikacılığına karşı doğan DİSK'in ilkeleri örgütsüz veya başka örgütlere üye işçileri ve emekçileri de etkilemektedir. Demokratik sınıf ve kitle sendikası olan DİSK en etkin ekonomik mücadele ile demokrasi mücadelesini birleştirmiş ve anti-faşist, anti-emperyalist savaşın en önde gelen örgütlerinden birisi olmuştur.

DİSK, zulûm ve baskı dolu 9 yıllık geçmişinden güçlenerek çıkmıştır. DİSK, yaşça genç, deneyce zengin, sorumlu ve kararlı devrimci ve ulusal bir örgüttür.» dedi.

13 ŞUBAT 1976-DİSK 9 YAŞINDA

Spor ve Sergi Sarayında yapılan DİSK'in 9. Kuruluş yıldönümünü kutma şöleninde açış konuşmasını yapan DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER, özet olarak, «ülkemizde işçi sınıfımızın uzun yıllardan beri mücadelenin içindedir. Sıkıyönetimlere, cinayetlere, zindan ve hapishanelere, işkence ve faşist teröre rağmen ilerleyen işçi hareketi tarihimiz zengin deneylerle doludur. Daha Cumhuriyetin ilk yıllarında, dünya işçi sınıfının 1 Mayıs Bayramı bizlere yasaklanmış ve dünya işçilerinin bu dostluk ve dayanışma günü Bahar ve Çiçek Bayramı olarak ilân edilmiştir. En küçük sendikal örgütlenmeler yasalarla kanun dışı ilân edilir, devrimci işçiler zindanlara atılırken, daha grev hakkı yokken yapılan grevler silâh ve kanla bastırılmıştır. Bunlar yetmeyince İtalya'nın Mussolini faşizmi döneminden kalan faşist 141 ve 142'nci maddeler çıkarılarak, işçi sınıfımızın örgütlenme ve düşünce özgürlüğü zincire vurulmuştur. Bu en kaba zorbalık dönemlerine rağmen, örgütlenme ve birlik mücadelesi hızlanarak gelişmiş ve güçlenmiştir. Her dönemde yeni bir kazanım elde edilmiştir.» dedi.

16 Şubat 1976

DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE tedavi görmek üzere Londra'ya hareket etti.

20 Şubat 1976

DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER, Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, TRT tarafından düzenlenen televizyon programında «işçi teşkilâtlanması» konusunu tartıştılar.

25 Şubat 1976

DİSK'e bağlı sendikaların Hukuk uzmanları 25 Şubat 1976 günü toplandı.

Bir gün devam eden toplantıda; İş Hukuk alanında bilgi alış-verişi, DİSK Hukuk Bürosu tarafından yapılacak bilimsel araştırmalar, Uluslararası Hukuki ilişkiler, Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve Sıkıyönetim Mahkemelerinin uygulanmasına karşı çalışma yapılması, işçi sınıfının ekonomik mücadelesi ve avukatlık mesleğinin «Bağımsız» serbest meslek niteliği konuları tartışıldı.

VE ÜYE SENDİKALAR OLAYLAR GELİŞİMİ

1 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikasının Ankara Şube Kongresi yapıldı.

2 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Tekstil sendikasına geçen 300 Santral Dikiş Fabrikası işçisi Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikasından istifa etti.

3 Şubat 1976

Çınar Oteli işyerinde DİSK'e bağlı Turizm-İş üyesi işçilerin 176 gün başarı, ile sürdürdükleri grev imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi.

4 Şubat 1976

Etibank Genel Müdürlüğüne bağlı Seydişehir Alüminyum tesislerinde çalışan Özgür Alüminyum-İş'e bağlı 8000 işçi adına, **sahte belgelerle yetki alan** Türk-İş'e bağlı MHP yanlısı Türk-Metal-İş Sendikasının sahteciliği, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nin 3 öğretim üyesinden oluşan Bilirkişi heyetinin raporu ile saptandı.

7 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikasının Genel Kurulu yapıldı. Genel Başkanlığa Burhan Şahin ve Genel Sekreterliğe İsmail Keresteci yeniden seçildiler.

8 Şubat 1976

Türkiye'nin ikinci en uzun grevi olan DİSK'e bağlı Lâstik-İş üyesi işçilerin 11 aydır Çukurova Plastik fabrikasında sürdürdükleri Çupasan grevi, işverenin tüm baskılarına rağmen sürdürülüyor.

10 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası, bin ikiyüz (1200) işçinin çalıştığı Tokez Yağ Keçeleri fabrikasında ve altmış işçinin çalıştığı Özler Döküm Fabrikasında grev uygulamasına geçti.

12 Şubat 1976

Ünver Oteli işyeri ile ilgili basına açıklama yapan DİSK'e bağlı Turizm-İş Sendikası Genel Başkanı «Ünver Oteli işyerinde işçilerin tamamı sendikamız üyesidir ve işyerinde yetkili sendika Turizm-İş'dir.

Yılbaşında işyerinde geçerli toplu iş sözleşmesinin süresinin sona ermesinden sonra, yeni yetki alınarak toplu iş sözleşmesine işveren çağrılmıştır. İşveren sendikamızca verilen tekliflere yanaşmadığı gibi karşı teklif de getirmemiştir» dedi.

13 Şubat 1976

İşveren vekili ve adamları DİSK'e bağlı Teknik-İş Sendikasının Futbol Federasyonu işyerinde sürdürdüğü grevdeki **grev gözcülerine** saldırdı.

14 Şubat 1976

Tek Genel Müdürlüğü ile DİSK'e bağlı Türkiye Enerji İstihsal Tevzi ve Tesis İşçileri Sendikası (TEK-İŞ) arasında 22 işyeri için grup sözleşmesi görüşmeleri ve Afşin Elbistan Termik Santralinde çalışan işçiler adına Toplu Sözleşme görüşmeleri devam ediyor.

15 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Barder-İş Sendikasının Olağan Genel Kurulu yapıldı. Genel Başkanlığına Kenan Budak, Genel Sekreterliğe Sait Güven seçildiler. Kenan Budak, Barder-İş'in örgütlenme çalışmalarında kısa zamanda ileri yollar alınacağını söyledi.

16 Şubat 1976

Toplu sözləşme görüşmelerinin sürdürüldüğü bir sırada Murat Cam işverenin işyerini kapatarak kanunsuz lokavt yapması üzerine grev kararı alan ve 22.10.1976 günü greve başlayan DİSK üyesi Hür Cam-İş'e bağlı işçiler isteklerinin kabul edilmesi üzerine Murat Cam Sanayii işyerinde toplu iş sözleşmesi imzalandı.

17 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikasının iki gün süren Genel Yönetim Kurulu toplandı. Toplantıda konuşan Tekstil Genel Başkanı Rıza Güven «Genel grev ve dayanışma grevinin uygulanması ile, lokavtın yasa dışı sayılması için savaşımızı sürdüreceğiz.» dedi.

- Osmanlı Bankası işyerlerinde örgütlenen DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikasının sürdürmekte olduğu toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı.

18 Şubat 1976

- DİSK' bağlı Teknik-İş Sendikası Elektrik Mühendisleri Odasında çalışan işçiler adına toplu iş sözleşmesi imzaladı.
- Toplu sözleşme görüşmelerinde ortaya çıkan anlaşmazlık üzerine DİSK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikası Adana PTT Genel Müdürlüğüne bağlı 8 işyerinde grev kararı aldı.

19 Şubat 1976

- DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası Erna Kollektif Şti. işyerinde toplu sözleşme imzaladı.
- DİSK'e bağlı 9 sendika, Teknik-İş Sendikasının Futbol Federasyonunda sürdürdüğü greve yapılan saldırıyı kınadı.

20 Şubat 1976

Kent Lastik Fabrikası işyerinde sürdürülmekte olan toplu sözleşme görüşmelerinden olumlu bir sonuç alınamaması üzerine bu işyerinde örgütlü DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası grev kararı aldı.

21 Şubat 1976

20 Şubat 1976 akşamı televizyonda yapılan DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in ve Türk-İş Genel Başkanı Halil TUNÇ'un katıldığı açık oturumda H. TUNÇ'un «Petkim-İş'de eskiden Türk-İş'e üye olmak için kapımızı aşındırdı» demesi üzerine Türk-iş'e telgraf çeken DİSK'e başlı Petkim-İş Sendikası Genel Başkanı M. KILINÇ «Bu iddianız 20 milyon insanın huzurunda söylenmiş büyük bir yalandır. Sendikamız Petkim-İş 1965'-in 9 Eylül'ünde kurulmuş, kurulduğu günden bu güne kadar da Türk-İş'-in sermaye yanlısı politikasına karşı çıkmıştır» dedi.

23 Şubat 1976

Petkim-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Kılınç, Çalışma Bakanına telgraf çekerek Bölge Çalışma Bakanlığının, Bölge Çalışma Müdürlüklerine işverenlerin isteği doğrultusunda faaliyet göstermeleri için verilmiş bir emri olup olmadığını sordu.

24 Şubat 1976

DİSK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikasının İstanbul Telefon Başmüdürlüğü ve Fabrika Müdürlüğü'ne bağlı işyerlerinde çalışan işçiler adına yürüttüğü toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmazlığa düşülmesi üzerine uzlaştırma kuruluna gidildi.

28 Şubat 1976

DİSK'e üye Petrol Kimya-İş sendikasının Gebze'de kurulu Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş. işyerinde 350 işçi adına sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor.

Ayın Yorumu

Sömürü ve kâr esasına dayalı olan kapitalist ekonomiler, ardı arkası kesilmeyen bunalımların altında çırpınıyorlar. Bir memlekette ekonomik durum bozuk ise toplumsal ve siyasal alanda da bunun etkisi görülür. Bunalım, toplum yaşamının bütününü kaplar.

İşçi sınıfı örgütleri, ilerici bilim adamları söz konusu bunalımları, kapitalist ekonomilerin iflah olmaz illetlerinin bir sonucu olarak niteliyorlar. Giderilemiyeceğini kanıtlıyorlar. Toplumsal yaşamı allak bullak eden, geniş emekçi yığınların sırtını duvara iyice yaslayan bu durumun, **sömürü ve kâr** düzeninden ileri geldiği ortaya seriliyor.

Kapitalist ekonomilerdeki bu düşüş ve sarsıntılar yığınsal bir işsizlik doğuruyor. Sömürü ve kâr düzeni, üretim güçlerini geliştiremiyor, bu bir yana, olandan da yararlanamıyor. Burjuva ekonomik rapor ve plânlarının en çetin sayfaları «istihdam» sorunu ile ilgili olanlarıdır.

Bütün gelişmiş **kapitalist** ekonomileri içeren ve ILO tarafından yapılan bir araştırma, 1969'da 6 milyon 500 bin olan **kayıtlı** işsiz sayısının, 1971 yılında 10 milyona, 1973'te ise 11 milyona ulaştığını açıklamaktadır. Bugün ABD dahil tüm gelişmiş kapitalist ülkelerde işsiz sayısı 18 milyonu bulmuştur. Birleşmiş Milletler'ce yapılan ve saldırgan NATO çevrelerince de doğrulanan bir diğer açıklama da, yukarıdaki verileri onaylıyor. Sadece Ortak Pazar'ın dokuz ülkesinde yıllık ortalama işsizlik artış oranı yüzde 52,4'tür.

İşsizlik ve yoksulluk böyle yaygın iken, enflasyon işçi sınıfının silahlanmaya ayrılan büyük paylar (1976 MC bütçesinin üçte biri) ile ülkemizin ve geniş emekçi yığınların hayati ihtiyaçları geri plânlara atılmıştır.

DİSK Genel Başkanı **K. TÜRKLER** ve DİSK Genel Sekreteri **İ. GÜZELCE**'nin defalarca belirttikleri gibi, faşist tırmanışın ve sis dumanları ardında yaratılan karışık ortamın temelinde, egemen çevrelerin ülkeyi yönetmedeki beceriksizlikleri yalan ve baskı ile sürdürmeye çalıştıkları halka düşman bir ekonomi-politikası yatıyor. Ekonomik bunalım ile faşist biçimli uygulamalar arasında böyle bir ilişki vardır.

Ekonomik göstergeler, önümüzde uzayıp giden zaman içinde, ülkemizi daha zor günlerin beklediğini gösteriyor. Bu çetin koşulların kendiliğinden bir iktidar değişimi yartamayacağı ortadadır. Kaldı ki, uluslararası tekellere bağlananlar ve bu bağımlılığı pekiştirenler, faşist tırmanışa hız veriyorlar. Günümüzde ilân edilmemiş sıkıyönetim uygulanıyor.

Sömürü ve kâr düzenlerinin yarattığı böylesi bunalımlardan kurtulmak, bir iktidar değişimini zorunlu kılıyor. Bunun gerçekleşmesi ise önce işçi sınıfının, tüm emekçi kitlelerin ve tüm ilerici güçlerin örgütlülük derecesine ve birliğine bağlıdır.

DİSK, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve genişletilmesi ile ulusal bağımsızlık ve egemenliğimizin yeniden kazanılması için demokrasi mücadelesinde üzerine düşen görevleri başarmaya çalışacaktır. İlerici güçler arasındaki söyleşinin olumlu ilerlemeler kaydetmesi için somut adımlar atacaktır.

Ne var ki, içinde bulunduğumuz koşullarda bu görevlerin üstesinden gelmemiz, en başta saflarımız arasındaki birliğin pekişmesini zorunlu kılıyor. Ülke çapında mücadelesi sonucunda iş ücretlerinde sağlanabilen cüzî (nispi-göreceli) zamları da çarçabuk yutuyor. Emperyalist ve yerli tekeller üretim fazlasının ve döviz-finans güçlüklerinin doğurduğu bunalımların bütün yükünü emekçileri sırtına aktarmaya çalışıyorlar. 1975 yılına ait ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nce (ILO) yapılan araştırmalar, kapitalist ekonomilerin tepesi üzerinde çalan tehlike çanlarının şiddetini yükselttiğini gösteriyor: Enflasyon oranı Türkiye'de % 35, Amerika B.D.'nde % 7.5, Kanada'da % 10 ve İngiltere'de % 25 olmuştur.

Sömürüye dayalı düzenlerin geniş emekçi yığınlara dayattığı, zorladığı bu bozuk yaşama karşı, tepkiler de yükseliyor. Toplumsal ilerlemenin öncüsü ve dinamosu olan işçi sınıfının grev mücadelesinin ve diğer yığınsal çıkışlarının artması da bundan ileri geliyor.

Tablo'da görülen grev hareketi ile işçiler, tekellerin doymak bilmez bencilliğiyle, ve onların hükümetlerinin «işçi ücretlerini dondurma» politikalarıyla boğuşa boğuşa bileniyorlar, tecrübe sahibi oluyorlar. Büyük sermayenin ve onun egemenlik organlarının düşmanca davranış ve baskılarına uğrayan binlerce grevci, her türlü politikadan uzak olsalar bile, artık emperyalist sistemin gerici özü üzerinde ciddiyetle düşünmeye başlıyorlar.

İşte, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının mücadele azmiyle dolup taşmasının, geniş emekçi yığınlarının daha kesin eylemlere yönelmesinin ve sosyalizm fikirlerinin gitgide daha büyük ölçüde yayılmasının nedenleri, böyle somuttur.

Kapitalist - emperyalist ülkelerde gittikçe sıklaşan ve ağırlaşan ekonomik (ve toplumsal) bunalımlar, ülkemizde kendini daha sert gösteriyor. Yüksek enflasyon oranı, işsizliğin 2,5 milyona ulaşması, dış ticaret açığının rekor düzeye erişmesi, halkımızın yaşamını - moralini derinden etkiliyor. Birbiri peşisıra gelen zamlar ile işbirlikçi - tekelci sermayenin kârları alabildiğine artıyor. Bütçede etkin ve saygın bir yer tutan Konfederasyonumuza karşı girişilen gizli kapaklı her türden sinsi oyunları açığa çıkarmak, bu bozguncuları teşhir etmek ve bunlarla amansız bir mücadeleye girişmek her üyemizin en önemli görevi ve örgütsel disiplin gereğidir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde 1969-1973 yıllarında resmen kayıtlı işsizler (BİN KİŞİ OLARAK)

YIL	Bütün gelişmiş kapitalist ülkelerde (Milyon kişi)	ABD	Büyük Britanya	Batı Almanya	Fransa	İtalya	Japonya	Kanada
1969...	6,5 ...	2.831...	566......	179...	223...	663...	512....	382
1970...	7.9 ...	4.088...	602......	149...	262...	616...	491....	495
1971...	10,0...	4.993...	776......	185...	337...	613...	547....	552
1972...	10,5...	4.840...	855......	247...	380...	701...	584....	562
1973...	11,0...	4.435...	720......	408...	423...	818...	543....	561

Kaynak: Uluslararası Çalışma Örgütü verileri (1974)

DİSK'e BAĞLI SENDİKALAR

1. **ASİS** 29 26 68
Gazi Mustafa Kemal Paşa Bulvarı
No: 112/16 MALTEPE/ANKARA
2. **BAR-DER-İŞ**
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
3. **BASIN-İŞ** 22 61 97 - 27 67 37
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
4. **BAYSEN-İŞ** 29 09 34
Necatibey Cad. Sezenler Sok. 1/10
YENİŞEHİR/ANKARA
5. **ÇAĞDAŞ GIDA-İŞ**
Cibali Hisaraltı Sok. No: 98
UNKAPANI/İSTANBUL
6. **DEVRİMCİ TOPRAK-İŞ** 18 83 61
Akay Cad. Nizamoğlu Apt. No: 6/6
BAKANLIKLAR/ANKARA
7. **GIDA-İŞ** 21 30 47
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
8. **HAS-İŞ** 26 45 11
İncili Çavuş Sok. Karadeniz Apt. Kat. 1
SULTANAHMET/İSTANBUL
9. **HÜRCAM-İŞ** 27 84 02
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12/4
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
10. **KAPFER GENEL-İŞ** 18 99 87
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No: 53/10
MALTEPE/ANKARA
11. **KERAMİK-İŞ** 26 49 28
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12/3
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
12. **LÂSTİK-İŞ** 25 42 70 - 71
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
13. **MAB-İŞ** 29 39 40 - 29 47 92
Necatibey Cad. Sezenler Sok.
Lozan Apt. No: 2/9
YENİŞEHİR/ANKARA
14. **MADEN-İŞ** 48 50 74 - 75 - 76
Barbarosu Bulvarı No: 58/2 - 3 - 4 - 5
BEŞİKTAŞ/İSTANBUL
15. **PETKİM-İŞ** 17 48 10 - 25 15 78
İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. No: 7/13-14-15
ANKARA
16. **PETROL KİMYA-İŞ** 25 35 10 - 11
Lâleli, Mimar Kemalettin Mah. Kızıltaş Sok. 7
AKSARAY/İSTANBUL
17. **SOSYAL-İŞ** 29 19 59 - 29 46 38
Necatibey Cad. Sezenler Sok. Lozan Apt.
No: 2/14 ANKARA
18. **TEK-İŞ** 18 89 99 - 18 83 50
İnkilâp Sok. No: 3/8
YENİŞEHİR/ANKARA
19. **TEK-BANK-İŞ** 25 31 93
Bayındır Sok. No: 37/6
KIZILAY/ANKARA
20. **TEKNİK-İŞ** 17 52 87 - 17 84 20
İzmir Cad. No: 45/13
KIZILAY/ANKARA
21. **TEKSTİL** 26 85 90
Bâbiali Cad. Sıhhıye Apt. No: 19/3
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
22. **TURİZM-İŞ** 45 73 82 - 49 00 90
İstiklâl Cad. Taksim Palas 27 - 29/3
BEYOĞLU/İSTANBUL
23. **TÜMKA-İŞ** 25 42 71
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
24. **YENİ HABER-İŞ** 29 63 48 - 49 29 71 16
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Tulluoğlu Apt. No: 71/1 - 2
MALTEPE/ANKARA

DİSK YAYINLARI

DÜZENLİ YAYINLAR

★ **DİSK AJANSI (Her Salı ve Cuma Günleri çıkar.)**
★ **DİSK AJANSI AYLIK ÖZETİ (Fransızca ve İngilizce olarak her ayın 10. günü çıkar.)**
★ **DİSK DERGİSİ (DİSK'in aylık yayın organıdır.)**

KİTAP VE BROŞÜRLER

1. TÜRK-İŞ çıkmazı, 1967 (Tükendi)
2. DİSK Kuruluş Bildirisi, Anatüzüğü, 1967 (Tükendi)
3. İşçilerin Uyanışı, 1967 (Tükendi)
4. II. Genel Kurul Çalışma Raporu, 1968 (Tükendi)
5. Sıkıyönetim Anayasa'ya aykırıdır, 1970 (Tükendi)
6. DİSK'in 4. mücadele yılı, 1967 (Tükendi)
7. Türk-İş'e verilen Dörtlü Rapor, 1971 (Tükendi)
8. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı, 1972 (Tükendi)
9. IV. Genel Kurul Raporu, 1973 (Tükendi)
10. Referandum, 1973 (Tükendi)
11. Erdemir Grevinin İçyüzü, 1974
12. Genel Af, 1974
13. Anatüzük, 1974
14. Ortak Pazar ve Türkiye, 1974 (Tükendi)
15. V. Dönemi Çalışma Raporu, 1975
16. V. Genel Kurul Belgeleri, 1975
17. Anatüzük, 1975

DUYURU

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 20 096 814

Dergimize bağışta bulunmak isteyenler, bulundukları yerde bulunan PTT şubelerinden 20 096 814 No. lu Posta Çeki Hesap Numarasına bağışlarını yatırmalıdırlar.

TAN

1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI